FRITZ VON DARDEL

MINNEN

III.

1866—1870.

STOCKHOLM · P. A. NORSTEDT & SÖNERS FÖRLAG.

PRIS:
Häft. 5 kr.; inb. 6 kr. 75 öre.

FRITZ VON DARDEL

MINNEN

TREDJE DELEN
1866—1870

STOCKHOLM
P. A. NORSTEDT & SÖNERS FÖRLAG

CENTRALTRYCKERIET, STOCKHOLM 1912
[122167]

INNEHÅLL.

Dagboksanteckningar 1866.

11 januari.

Sedan en vecka är jag nu på Koberg[1], där jag efter afslutad hoftjänst uppsökt min familj. Jag lämnade kungen den 3 i Finnerödja, hvarifrån H. M. skulle fortsätta till Norge för att söka förmå Stortinget att gå in på hans arméreformförslag. H. Falkenberg, Lilliehöök, Cronhielm, Reuterskiöld, Lövenskiold, Lagerberg och Stedingk åtföljde honom.

Jag har tillbragt tiden här med att läsa och rita. Äfven har jag tillsändt fröken Anna Horn, som gifter sig med sin kusin Harmens, en ritning med tillhörande verser öfver ämnet »Bättre en fågel i handen än tio i skogen». På denna teckning får man se alla hennes tillbedjare, verkliga eller endast förmodade, sittande i de henne omgifvande trädens grenar, medan hon raskt fattar sitt beslut och tager sin kusin samt sålunda gör ett slut på leken.

Jag hoppas min lilla gåfva framkommer ordentligt och ej utgjort en del af den post, som nyligen blifvit borttröfvad. I så fall få röfvarne njuta af densamma.

Fröken Horns giftermål blir en förlust för hofvet. Hon har ett älskvärdt och jämnt lynne samt ett fint väsen. Hvad man hufvudsakligen saknar hos de svenska damerna är ett mera odladt vett. Man påträffar sällan någon, med hvilken man kan föra ett verkligen gediget samtal. Om de få lära sig litet franska, litet engelska och litet musik, anse deras föräldrar dem tillräckligt bildade.

---

[1] Gods i Vestergötland tillhörigt förf:s svärfar.

15 februari.

Sedan några dagar hafva vi ändtligen ett slags vinter jämte snö. Månadens första vecka har upptagits af häftiga öfverläggningar rörande den af regeringen med Frankrike afslutade handelstraktaten.

Det fanns tre skilda meningsgrupper i Riksdagen: de som ville helt och hållet förkasta traktaten, de som ville antaga den men endast för tiden intill nästinstundande riksdag,[1] samt slutligen de

II. AF HARMENS OCH ANNA HORN.[2]

som utan några förbehåll biföllo densamma. Borgare och bönder tillhörde den tredje kategorien, prästerna[3] den andra. Adeln afgjorde frågan genom att äfven förena sig med dem, som utan vidare godkände traktaten. Det skedde med en majoritet af 71 röster, min egen inbegripen.

Regeringens häftigaste motståndare voro Klinckowström och David Schulzenheim, hvilka förklarade det vara grundlagsstridigt

[1] »Intill slutet af den riksdag, då rikets ständer åtagit sig ny bevillning.»

[2] Bland de i trädens grenar sittande märkas E. af Edholm, prins August, C. E. Lewenhaupt, H. G. Gyllenram och C. v. Platen.

[3] Prästeståndet godkände äfven i själfva verket traktaten utan några förbehåll med 28 röster mot 27.

att utan Riksdagens förut inhämtade samtycke afsluta en dylik traktat. K. riktade också med anledning däraf ett synnerligen hätskt angrepp mot grefve Manderström, som kontrasignerat denna statshandling. Jag gjorde häröfver en skämtteckning med mottot »Rien n'est sacré pour un sapeur», hämtadt från en visa, som Thérèsa[1] sjunger i Paris.

Jag misstänker, att det nog blandar sig en smula personlig bitterhet i de af sistnämnde talare mot ministern gjorda tillvitelserna.

L. MANDERSTRÖM OCH K. KLINCKOWSTRÖM.

K. säges nämligen förgäfves hafva sökt utbyta sitt chefskap för sapörkompaniet mot ministerposten i Madrid.

Kungen och drottningen gåfvo i förgår en bal för 900 personer. Man dansade bland annat polka-mazurka och försökte härvid en ny tur, som dock gjorde fiasko. Tre af de fyra paren föllo omkull. Kungen, som ville få musiken att spela i långsammare takt, skrek utan att lyckas göra sig hörd af musikanterna. En norsk läkare, som härvid kom i hans väg, fick en våldsam knuff. Kungen delade sin uppmärksamhet mellan frih:n Palin och fröken Braunerhielm. Se där hufvudsumman af de kri-

[1] Bekant parisisk vissångerska.

tiska anmärkningar öfver festen, som jag hörde i går på en bjudning hos De Geers.

Kungen är i allmänhet föga uppburen af societetens damer. Då han druckit några glas punsch, försvinner hans fina belefvenhet; hans sätt mot damerna blir simpelt, han följer blott sina ingifvelser och är, kan man säga, ej konung längre. Emellertid är det just detta obesvärade och vårdslösa uppträdande, som förvärfvar honom de lägre samhällsklassernas kärlek. De igenkänna hos honom sina egna medfödda böjelser och finna sig väl tillfreds med en monark, som stiger ned till dem och helt godmodigt antager deras vanor. Hans vackra utseende och ståtliga gestalt rädda honom härvidlag i hvarje fall från att helt gå förlustig sin kungliga värdighet.

Drottningen hade förra veckan anordnat tre soaréer med tablåer i stora börssalen till förmån för de fattiga. Jag hjälpte henne vid utväljandet af ämnen och personal men undvek att blanda mig i detaljerna, förutseende hvad som också inträffade och som måste inträffa, då en kunglig person själf vill leda allt, fastän hon härför saknar nödig erfarenhet.

Soaréerna inbragte en betydande summa men ansågos mycket ledsamma. Cirkusmusik under alltför långa mellanakter samt i en illa upplyst sal, där femhundra personer sutto, af hvilka tre fjärdedelar hade svårt att se tablåerna; dessutom en kväfvande hetta. En af mina söner föreställde en liten page, som räckte en kopp choklad till fru Sack, sminkad ända upp till öronen och hållande i sitt knä en uppstoppad hund, allt efter C. Netschers tafla. Frih:n Plomgren återgaf »Den lyckliga modern» efter Greuze och var omgifven af åtta barn, alla af samma ålder, en del svarta, andra röda eller blonda. Familjefadern (Gravenhorst) såg snarare skamsen än belåten ut öfver denna brokiga afkomma. Fröken Georgii var en förtjusande madonna i Holbeins tafla. Taube, fruarna Weber och Strömberg, två lefvande barn samt två d:o af gips föreställde familjen Meyer. Det var Boklund, som ordnade allt, och jag är rätt nöjd, att han nu kan återtaga sitt arbete i Nationalmuseum.

Min hoftjänst som kabinettskammarherre lägger ej några hinder i vägen för utöfvandet af mina ämbetsaligganden. För närvarande är min tid i hög grad upptagen af förberedelserna för konstsamlingarnas öfverflyttning till det nya Nationalmuseum samt ordnandet af sommarens skandinaviska utställning. Men som om detta icke vore nog, söker man äfven öfvertala mig att taga mot direk-

BOKLUND LEDER INFLYTTNINGEN I NATONALMUSEUM.

törsbefattningen vid de kungliga teatrarna, som nu är ledig efter Stedingk, hvilken blifvit utnämnd till minister i Madrid.

Lars Hierta gjorde mig ett besök i detta syfte och lofvade mig, i händelse jag antoge platsen, Aftonbladets kraftiga stöd.

9,000 rdr i lön och fri våning i teaterhuset äro visserligen lockande anbud, men jag är icke nog dåraktig att vilja beträda en bana, för hvilken jag saknar två viktiga förutsättningar, nämligen musikalisk begåfning samt tillräcklig kännedom om den svenska litteraturen. Dessutom står anstaltens ekonomi på klena fötter, debet

och kredit gå aldrig ihop, och jag har att motse ett lif uppfylldt af penningbekymmer. Jag pinas redan nu af det stora ansvar jag har för museet; min uppgift där är nämligen att med smak, sakkännedom samt på ett praktiskt sätt ordna det hela; jag känner mig knappast vuxen detta uppdrag och äger ej tillräckliga konststudier för att med säker blick kunna anvisa hvarje föremål dess rätta plats. Boklund, som är min medhjälpare, har ännu mindre bildning än jag och kan ej användas till annat än det rent praktiska.

Flyttningen från gamla museet och de kungl. slotten fortgår emellertid med fart; det är högst angeläget att begagna sig af det nu rådande slädföret för transporten af Fogelbergs kolossala statyer »Carl XIII» och »Gudarne». Tvenne af dessa väldiga konstverk skola på rullar föras en trappa upp. Museikommittén hade bestämt, att alla fyra skulle följa samma väg, men jag tog på mitt ansvar att lämna »Oden» och »Thor» såsom vaktare i nedre förstugan, där de taga sig bra ut.

Piedestaler af marmor till statyerna komma från Claëstorp, snickarne hålla på med att förfärdiga skåp till gravyrerna samt montrer till porslinet, målarne arbeta på dekoreringen af taken; med ett ord, arbetet går med snälltågsfart, ty jag har föresatt mig, att allt skall vara klappadt och klart till utställningens öppnande, så att målningssalarna då kunna användas till upphängande af de till densamma anmälda taflorna, och invigningen af det nya Nationalmuseum samtidigt äga rum.

Till följd af kungens mellankomst hafva ecklesiastikdepartementets betänkligheter härvidlag blifvit häfda, och min mening är nu, att inkomsterna af denna konstutställning skola gå till en pensionsfond för professorerna vid Konstakademien.

Eget nog väckte detta mitt förslag motstånd i själfva akademien, och jag hade endast en häftig sammandrabbning med gubben Nyström att tacka för min seger.

21 februari.

Jag uppvaktade i söndags änkedrottningen för att tacka för den gåfva Museum af henne erhållit, bestående af ett 60-tal marmor-

bilder, porfyrvaser m. m.; bland de förra »Balder» och »Apollo» af Fogelberg, Göthes »Bacchant», »Hero»[1] m. fl.

Hennes Maj:t mottog mig synnerligen älskvärdt och begagnade tillfället att efterhöra den marmorbilds öde, som föreställde Gustaf IV Adolf som barn, bekransande Gustaf II Adolfs byst.[2] Carl Johan, som var ytterligt skuggrädd, hade ej kunnat tåla att se denna

DROTTNING JOSEFINAS KRÖNING.[3]

förkropsligade påminnelse om den afsatta dynastien och därför låtit afskilja gossbilden från gruppen. Som emellertid denna var gjord af ett enda marmorstycke, hade man måst bortsåga den stackars prinsen för att få honom loss. Det lär hafva varit bildhuggaren Göthe, som lånade sig till denna barbariska handling, och Museum inköpte sedan af änkan den illa medfarna gossbilden, som jag hoppas om möjligt kunna återsätta på sin plats.

[1] Marmorgrupp af J. N. Byström.

[2] Byst af Sergel.

[3] De båda serafimerriddarne, som omgifva drottningen, äro grefvarne C. A. Löwenhielm och C. De Geer.

Som prinsessan Eugenie jämväl förärat Museum några porfyrvaser, ansåg jag mig äfven böra besöka hennes hoffröken för att bedja henne till prinsessan framföra mitt tack. Sedan flera år är denna furstinna nästan lam och ser endast sin familj. Det var därför för mig en stor öfverraskning, då hon behagade taga emot mig. Jag fann henne iklädd en artistblus och sysselsatt med att modellera en liten soldat i lera; några uniformspersedlar, som lågo kringströdda på en stol, tjänade henne till modell. Prinsessan tycktes vara riktigt belåten öfver att få se mig och gaf på ett mycket älskligt sätt uttryck häråt. »Så roligt», sade hon, »att helt och hållet återfinna edra drag. Ni har ej alls förändrats på dessa tio år. Och jag, finner ni mig mycket förändrad?» »Ej så mycket», svarade jag, »som jag skulle hafva trott efter de år af lidanden E. K. H. nödgats genomgå.» »Det är sant», sade hon, »att min kropp haft känning häraf, men tack vare min kärlek för konsten har mitt sinne förblifvit ungdomligt och lifligt. Jag har förlorat bruket af mina ben, men mina armar har jag kvar, och ni ser, hvartill jag använder dem. Jag modellerar sedan flera år tillbaka små bilder, mycket medelmåttigt utförda, det är visst, men detta arbete förslår att bereda mig en angenäm sysselsättning. Mina dagar förflyta som en behaglig dröm och räcka ej till för den arbetsifver, som besjälar mig. Jag saknar ej alls stora världens nöjen och är fullt lycklig.»

Allt detta sades med en blick strålande af lif och hänförelse och med ett uttryck af sann öfvertygelse. Därefter öfvergick hon till att bedja mig om goda råd. Den lilla soldaten var framställd i norsk uniform och ej illa hopkommen men stod på dåliga ben, hvarför jag nu intog samma ställning som han och gjorde konstnärinnan uppmärksam på felen i hennes teckning. Hon bad mig då bibehålla min martialiska hållning, till dess hon hunnit göra nödiga rättelser. Änkedrottningen, som i detsamma inkom i rummet, såg högst förvånad ut men skrattade godt, när hon fick förklaring på förhållandet.

Prinsessan Eugenie använder alla sina inkomster till välgörande ändamål, ja, hon säljer till och med den ena af sina dyrbarheter

efter den andra för att komma de nödställda till hjälp. Under det hon höll på med modelleringen, frågade hon mig rodnande, om jag trodde, att hennes lilla soldat skulle kunna hafva någon utsikt att blifva inköpt af Konstföreningen för dess lotteri. Hon ville i så fall använda pengarna till att därmed hjälpa en fattig familj. Jag gaf prinsessan det rådet att sända sitt arbete till Rörstrand och låta detsamma återgifvas i parianporslin samt försäkrade henne, att 50 exemplar lätt skulle kunna säljas under utställningen, i synnerhet om konstnärinnans namn bekantgjordes. Hennes förtorkade ansikte fick genast ett lycksaligt uttryck, och hon tackade mig på det varmaste för denna idé, hvilken hon äfven sedan med framgång fullföljde.[1]

Drottning Louise är för tillfället icke vid sitt vanliga goda lynne och tycks hafva illa upptagit ministärens framgång,[2] som sårat hennes aristokratiska känslor.

Gyllenram, som är stor favorit hos kungen, har afrest till Frankrike för att tillbringa några år i utländsk krigstjänst. Han är en hygglig ung man och mycket afhållen af hoffröknarna, bland hvilka också han känner sig särdeles hemmastadd

Till kamrater under denna månads vakt har jag Edholm, nyligen återkommen från en beskickning till Belgien för att kondolera kung Leopold,[3] samt Cronhielm, en ung, rask sjöofficer, som jag tycker mycket om. Fröknarna Horn och Lewenhaupt äro båda glada och älskvärda, likaså fröken Reutersvärd; också hafva dessa dagar hastigt förflutit. Min tid har härunder af dessa damer ofta tagits i anspråk för ritningar. Endast köket här bekommer mig icke väl, jag sofver illa och längtar tillbaka till mitt enkla hvardagslag därhemma.

22 februari.

I går öfvervar jag societetsspektaklet på Södra teatern för »Pauvres honteux». Det är grefn Hedda Taube, som står i spetsen för detsamma. Hon uppträder själf som en ung änka och spelar tillsammans med fyra af sina barn. Till älskare i stycket har hon den unge, endast tjugutreårige Georges Rosen.

[1] Sista meningen senare tillagd af förf.

[2] I representationsfrågan.

[3] Han hade förlorat sin enda son, † 1869 $^{22}/_{1}$ vid tio års ålder.

26 februari.

Flyttningen af Fogelbergs »Carl XIII» från magasinet i Artillerigården har gjort oss ett förskräckligt besvär. Det tog 8 dagar att få den på sin rätta plats en trappa upp i Museum, och 60 man arbetade härpå med Boklund som kapten. Det blir nu »de nordiska gudarnes» tur. Dessa befinna sig i gamla museet på slottet.

En norrman Jentsen kom för att begära mitt råd angående Carl Johans ryttarstaty, som skall resas i Kristiania; den kommitté, som har härmed att skaffa, ämnade först vända sig till en fransk bildhuggare men ändrade sedan mening och vill nu, att en skandinav skall utföra arbetet. Jag tillrådde anställandet af en täflan, liksom här ägt rum för »Carl XII».

I lördags beslöt Konstakademien att prägla en medalj öfver Carl XV, först och främst för att dymedelst hedra kungen-artisten, men härjämte för att med densamma i framtiden belöna de elever vid akademien, som däraf kunde komma att göra sig förtjänta. H. M., hvilken jag delgaf detta beslut, syntes belåten; det blir Ericsson, som får uppdraget att gravera medaljen. Jag fann kungen målande ett stort »Landskap» ämnadt för utställningen. H. M. talade utförligt om sina planer att låta uppföra ett riksdagshus på Helgeandsholmen samt ett hofstall i dess ställe i Humlegården eller å någon annan plats. Jag hade låtit Stenhammar uppgöra ritningar för ett stall på Skeppsholmen, men Sandels'[1] anspråk äro så öfverdrifna, att kostnadsförslaget går löst på 1,700,000 rdr. Regeringen vågar heller icke göra proposition härom till Riksdagen. Kungen gör sig mycket besvär med att söka nedbringa summan till en million men lyckas trots allt endast slopa 8 spiltor och några få vagnsskjul. Om H. M:ts förslag ginge i fullbordan, vore det kungens önskan att härjämte få Carl XII:s staty uppställd framför det nya riksdagshuset.

27 februari.

I afton bal på hotell Fenix gifven af herrskapet Huss för 400 af deras bekanta. Där gick mycket lifligt till. Paret Huss lämnar

[1] S. var på en gång förste hofmarskalk och förste hofstallmästare.

nu hufvudstaden och slår sig ned på landet samt har dessförinnan velat samla sina vänner till en afskedsfest. Frun har granna ögon och en fyllig, välformad gestalt. I sitt första gifte var hon förenad med en baron Banér; den nuvarande maken är 30 år äldre än sin fru. Professor Huss har haft sin glansperiod och har vetat att draga fördel däraf. Man ansåg honom som en fågel Fenix i medicin och begåfning; alla ville också hafva honom till sin läkare. Nu är hans stjärna i nedgående. Andra, yngre förmågor, mera på modet, hafva uppstått. Han lämnar nu scenen, däri gör han rätt.

GREFVE DANNEMAND.

Grefve Dannemand med fru och en deras släkting fröken Schulin voro äfven bland gästerna. Den sistnämnda är ganska söt och hygglig. De båda gamla äro sanna danska fullblodstyper, till hälften albinos till hälften sjölejon. Dannemand är naturlig son till Fredrik VI och en skånsk bondpiga; han är ägare till ett vackert slott på Seland, hvilket han, enär makarne äro barnlösa, ämnar testamentera till ett hospital. Fröken Schulin tackade mig för en ritning hon fått, visande huru på Drottninggatan en berusad karl sökt kyssa henne; lyckligtvis hade i detsamma Fleetwood kommit ridande samt befriat henne från den tilltagsne beundraren.

2 mars.

Kölden fortfar alltjämt, och det har fallit en sådan myckenhet snö, att järnvägstågen äro inställda.

»Guden Oden» har gjort sitt intåg på Museum, dragen af 40 man med Boklund i spetsen. I morgon blir det stort slädparti till Ulriksdal med middag och sedan bal på slottet. Lagerstråle[1] beklagar sig öfver kungens utgifter, som åsamka monarken en årlig skuld af 200,000 rdr. Under sista norska resan gick kostnaden för en enda månad till 76,000 rdr, af hvilken summa

[1] Chef för hofförvaltningen.

kungen behöll hälften för eget bruk. H. M. har rakt ingen hand med pengar och känner ej deras värde.

4 mars.

Det kungliga slädpartiet, bestående af 50 tvåspända slädar, tog sig mycket bra ut och beskådades af ett tusental nyfikna. Vädret var ganska mildt och behagligt; alla de kungliga, till och med änkedrottningen, voro med. Den unga prinsessan Louise, hvilken endast är femton år gammal, fick nöja sig med fröken Braunerhielm som kavaljer.

FRÖKEN SCHULIN OCH G. FLEETWOOD.

Middagen efterat serverades vid småbord, hvarvid Edholm fick taga hand om prinsessan och hennes unga väninnor; för öfrigt placerades man efter lottdragning, men Deras Maj:ter lämnade i hemlighet ett nummer till de personer, som de själfva utsett till bordssällskap. Sålunda fingo Henrik Falkenberg och jag sitta vid kungens bord tillsammans med gref:n Brahe samt fröknarna Schulin och Lewenhaupt. Man gick emellanåt omkring med glaset i hand och skålade med det öfriga sällskapet. Champagnen flödade rikligt, och en särdeles animerad bal följde, som räckte ett godt stycke in på morgonsidan. Att roa sig under tolf timmar i

sträck är dock mer, än människan står ut med. Kropp och själ, i synnerhet den sistnämnda, förslappas. Också sade M:me de Staël en gång, att det ej vore underligt, om svensken, med ett sådant

DET KUNGLIGA SLÄDPARTIET.

lefnadssätt, saknade konversationsförmåga. En tre till fyra timmars samvaro är mer än nog; för öfrigt undrar jag, huru många som äfven under så lång tid förmå vara intressanta.

17 mars.

På balen hos Daschkows fick jag höra, att grefve Gyldenstolpe är alldeles ruinerad, och att han om måndag blir försatt i

konkurs. Detta hindrade ej hans grefvinna att på balen visa sig synnerligen glad och älskvärd; äfven ämnar hon bevista måndagens militärmaskerad.

Jag besökte i dag på morgonen prins Oscar för att bedja honom närvara vid samt utdela prismedaljerna till eleverna på Konstakademiens högtidsdag. Jag fann hertigen sittande vid frukostbordet omgifven af sina fyra söner, af hvilka den yngste, som ännu är helt späd, tagit plats på golfvet. De bildade tillsammans en särdeles vacker familjetafla. Efter en stund öppnade deras lärare Rogberg dörren till ett angänsande rum, och de små prinsarne gingo till sin lektion, ej utan att först hafva gjort en liten grimas.

PRINSESSAN LOUISE.

Prins Oscar klagade öfver sina otillräckliga inkomster. »Jag har», sade han, »endast hälften af hvad min far hade som kronprins, och jag är tvungen att lefva helt tarfligt.»

19 mars.

Kommer från maskeraden, hvarest jag under hela aftonen blifvit i hög grad mystifierad af en svart domino, mycket behaglig och spirituell. Hon tog min arm, genast jag kommit in i balsalen, och släppte den sedan icke ett ögonblick. Vi roade oss med att tillsammans söka bry en hop andra masker. Hon hade en ganska skarp tunga men ett särdeles gladt lynne. Jag har alltid haft svårt att känna igen människor under masken och

afstod därför slutligen från att söka få veta hvem min sköna okända var. Emellertid öfverenskommo vi om, att hon skulle gifva sig tillkänna första gång vi härefter träffades i societeten; dessförinnan måste jag dock lofva att skicka henne en ritning öfver maskeraden, som skulle framlämnas genom tredje person. På slaget tolf försvann hon samt förbjöd mig att följa henne till vagnen. Det var mannen själf, som en kvart efteråt underrättade mig om, att den dam, med hvilken jag under trenne timmars tid flirtat, icke var någon annan än hans egen fru. Det befanns sålunda vara den unga, förtjusande friherinnan Å.

Drottningen och grefvinnan E. Piper sökte äfven mystifiera mig, men fastän jag kände igen dem båda, låtsade jag ej om det utan föreslog att bjuda dem på supé, hvilket emellertid afslogs; och så godt var det, ty drottningen hade då fått se sin kunglige gemål sitta och dricka champagne i sällskap med frih:n P.

Flera olika kadriljer illustrerade denna fest; Svea lifgardes, Artilleriets och prins Augusts, som bestod af ett helt band toreadorer. De två förstnämnda buro vederbörande regementens uniformer från Carl XII:s tid och damerna dräkter från samma tidehvarf. Balen var särdeles liflig, då jag vid ett-tiden lämnade den.

22 mars.

Jag hade aftalat med min älskvärda domino att såsom ett minne från maskeraden sända henne en teckning under adress »Damen med ...!!! ögonen», inlagd i ett kuvert ställdt till grefve Corti. Ritningen afgick i dag och föreställde oss båda i kostym samt som tredje person spanske ministern Curtoys, en gammal viveur, som mycket enträget brukar förfölja alla vackra masker. Friherrinnan Å. bar vid tillfället en pudrad lockperuk, prydd med tre rosenknoppar, och under den svarta dominon en hvit muslinsklänning garnerad med rosenbuketter. Det var utan gensägelse en af de vackraste toaletterna på balen; också har jag all orsak att vara stolt öfver att hafva blifvit utsedd till hennes kavaljer för hela aftonen.

Drottningen skickade efter mig i dag på morgonen för att förfråga sig angående en ung artist, som intresserade henne, och hvilken jag nu lofvade att bereda inträde i teckningsskolan. Hennes Maj:t sade sig äfven önska i Paris utställa sitt halsband af lapska pärlor. Vi samtalade sedan om flera ämnen, men maskeradbalen vidrördes icke med ett ord.

PÅ MASKERADBALEN.

I går ägde i Konstakademien prisutdelning rum i närvaro af prins Oscar. Jag höll tal som vanligt samt intog sedan middag tillsammans med herrar professorer, hvarvid gubben Nyström i mycket smickrande ordalag föreslog min skål. Höckert var särdeles glad och blixtrande kvick, oaktadt reumatismen ansatte honom; den stackars mannens lifsnerv är i själfva verket utsliten. Jag slutade min afton på Blå porten i sällskap med Troili och Arsenius. Den förstnämnde är en ovanligt sympatisk person, intelli-

gent och hjärtlig samt en glad kamrat, äfven lika framstående musiker som målare, men hans blygsamhet hindrar honom att göra lycka i världen, hvarför han eljest har alla betingelser. Då mjältsjukan får makt med honom, blir han modlös och kan ej arbeta; också alstrar han endast helt litet och ägnar sig uteslutande åt porträttmåleriet samt musiken.

TROILI MÅLANDE N. SILFVERSCHIÖLDS PORTRÄTT.

26 mars.

Den 23 var det konsert på slottet, hvarvid kungens vanliga sångare läto höra sig. Programmet var för långt. H. M. borde icke mera sjunga solo. Prins Oscar sjöng med metod men utan vidare värme. Vid supén roade sig damerna med att tillkännagifva hvarandras förlofningar, drickande deras skål, hvilka allt för länge samtalat med samma kavaljer. Efteråt rökning hos kungen, som till slut insomnade, lutad mot Fleetwoods axel.

Jag tror mig hafva förhoppning om att kunna öfvertala baron Nordenfalk att blifva föreståndare för kopparstickssamlingen. Den kommitté, som har att meddela bestämmelser i fråga om allmänhetens tillträde till Nationalmuseums olika samlingar och i hvilken jag är ordförande, har ändtligen afslutat sina arbeten. Allt hvad jag förmått utverka af gamle Hildebrand är, att samtliga vaktmästare skola bära enahanda livré, samt att, då åtgärder af allmänt intresse skola vidtagas, eller då fråga uppstår om fördelning af konstföremål mellan de olika samlingarna, jag skall äga rätt att sammankalla intendenterna. Han vill däremot icke gå in på att mer än en gång i veckan gratis visa sina samlingar samt härjämte en gång mot 50 öres afgift. Jag ämnar hålla mina öppna för allmänheten en hvardag i veckan äfvensom söndagar kl. 1—3 utan någon betalning och dessutom fyra gånger i veckan mot en afgift af 50 öre.

10 april.

Jag åt middag häromdagen på slottet samt åtföljde sedan Deras Maj:ter till Södra teatern för att åhöra ett societetsspektakel, gifvet af den högre finansen till förmån för de fattiga. Det var mycket lyckadt. Fruarna Bäckström och Jacobsson hafva båda vackra röster. Tvenne läkare Guilletmot och Leman spelade särdeles lifligt Offenbachs »De båda blinda».

Samma förmiddag hade jag i sällskap med hoffröknarna och Douglas besökt den atelier, där nationaldräktsbilderna förfärdigas. Det blir 24 sådana, väl utförda af artisten Söderman. Hufvud och händer modelleras i gips efter naturen samt målas sedan i olja. Norrmännen hafva beställt 4 grupper. Denna samling nationaldräkter kommer säkerligen att göra stor lycka på sommarens utställning samt än mera i Paris nästa år.

12 april.

Jag hörde i går m:lle Hebbe som Valentine i Hugenotterna. Hon är alltför konstlad, och rösten ehuru vacker saknar känsla. Publiken delade sitt bifall mellan henne och fru Michaëli, som var

drottningen af Navarra, och hvilken jag föredrar. Denna opera är väl uppsatt. Lilla Hwasser tjänstgör nu som direktör, under det Stedingk befinner sig i Madrid för att öfverlämna sina kreditiv. Jag besökte den förre i dag med anledning af utställningen för att bedja honom upplåta teaterns yttre, torget angränsande

G. DJURKLOU, C. DOUGLAS OCH H. FLEISCHER.

gård till allmänheten att användas som trafikled under sommaren. Det är nämligen meningen att afstänga den del af Arsenalsgatan, som är belägen mellan utställningspalatset och dess annexbyggnad.

På Konstakademien äger för närvarande en utställning rum af de olika utkasten till Carl XII:s staty. Där finnas ända till 15 statyetter utställda, bland hvilka ingen enda tillfredsställer mig helt. Mo-

lins är den bäst lyckade. Jag hade dock önskat, att bildens kroppsställning och ansiktsuttryck skulle gifva åskådaren en aning om det okufliga mod, som utmärkte hjälten. De af medtäflarne, som gjort försök i den vägen, hafva endast lyckats åstadkomma en fäktmästare.

13 april.

Förhållandet mellan Österrike och Preussen är mycket spändt, och Bismarck skall kanske få se sina förhoppningar om ett tyskt protestanstiskt kejsardöme uppfyllda. Ögonblicket är väl valdt, ty Österrike, halft i delo med Ryssland samt ansatt af Italien, som vill slutföra sitt verk och för vinnande af detta ändamål förbinda sig med Preussen, har dessutom svårigheter med hänsyn till Ungern. Frankrike och England tyckas vilja förblifva neutrala i denna betydelsefulla fråga.

14 april.

Middag på Hasselbacken gifven af Douglas, en östgöte af renaste fullblod, som genom ödets nyck blifvit förmäld med en morganatisk dotter till storhertigen af Baden, i hvilket land han sedan kommit att kvarstanna. Kungen har i egenskap af kabinettskammarherre fäst honom vid sin person, hvarigenom D. blir tvungen att årligen under några veckor skilja sig från hemmet vid Bodensjön och vistas i sitt gamla fosterland. Samkvämet blef det gladaste tack vare valet af gäster, hvilka alla voro gamla bekanta, såsom Klint, Gyllenram, Fischerström, Edholm och Rehbinder. Man hade mig att sjunga vid desserten; kupletternas muntra innehåll fick ursäkta det mindre musikaliska utförandet. Man kan upplifva ett sällskap utan att vara virtuos, men då måste man först aflägga gubbrollen och förflytta sig för en stund tillbaka till sin ungdoms dagar. Lefve dess minnen, framkallade i gamla vänners lag! Man känner sig då som föryngrad och glömmer, att håret börjat gråna.[1]

[1] För den återstående delen af året finnas inga dagboksanteckningar. Efterföljande skildring synes emellertid af förf. varit afsedd att införas bland hans »Minnen» och har därför medtagits.

Ett besök i Nationalmuseum 1866.

Ehuru samtliga till Nationalmuseum hörande samlingar redan till största delen äro dit inflyttade, befinna de sig likväl ännu i ett sannskyldigt kaos, som tiden först så småningom får söka bringa reda uti, innan någon fullständig beskrifning kan göras öfver deras innehåll och närmare fördelning.

Vi hafva det oaktadt tänkt, att en inblick i museets nuvarande utvecklingstillstånd icke skulle sakna intresse.

Inredningen af detta efter Kungl. slottet det största och dyrbaraste byggnadsmonument, som blifvit uppfördt i Sveriges hufvudstad, närmar sig nu sin fullbordan. De prydliga salarna, ämnade att inrymma de olika samlingarna, utmärka sig för sina vackra proportioner och en särdeles god smak i dekoreringen; färgerna äro väl valda och angenäma för ögat, ornamenteringen på en gång enkel och prydlig. Det inre af byggnaden bär i sin helhet stämpeln af den lugna värdighet och det imponerande majestät, som anstår ett tempel ägnadt åt de sköna konsterna. Åtskilligt vore väl att anmärka mot en del anordningar, t. ex. mot marmorstatyernas uppställande en trappa upp samt på trägolf, men som detta ej mera står att hjälpa, och man vid hvalfvens konstruktion tagit i beräkning, att de skola kunna bära en sådan tyngd, vilja vi ej uppehålla oss vid denna egendomliga åtgärd.

Med nedre förstugan och den hvita marmortrappan, som från hufvudingången leder upp till de öfre våningarna, börjar faktiskt själfva Konstmuseum. Förutsatt nu, att sidoväggarnas stora fält

blifva, som kommitterade föreslagit, prydda med frescomålningar återgifvande ämnen hämtade från vår konsthistoria, så kommer denna afdelning att framstå som en af byggnadens icke minst intressanta.

De tre kolossala marmorgudarne af Fogelberg få äfven här sin plats, Oden och Thor på ömse sidor om trappan, Balder en trappa upp under mellersta hvalfbågen. Det första intrycket vid inträdet i Museum blir härigenom särdeles storartadt, och en äkta nordisk prägel gifves åt det hela.

Nedre våningen innehåller Vitterhets-, historie- och antikvitets-akademiens samlingar. En stor pelarsal upptagande mellersta delen af byggnaden är ämnad att inrymma runstenar, sarkofager, altarsniderier, kyrkoprydnader m. m.; fyra större salar med mindre närliggande rum fyllas med föremål från skilda perioder; här återfinna vi bland annat alla de dyrbara fynd af ädla metaller, som gjorts i vårt land. I denna våning kommer äfven den med förra Lifrustkammaren förenade Klädkammaren att få sin plats.

Våningen en trappa upp är upptagen af plastiska skulpturarbeten jämte vapensamlingarna från Lifrustkammaren. På båda sidor om trappan, som leder till öfversta förstugan två trappor upp, skola inmuras afbildningar af Parthenonsfrisen samt andra basreliefer från grekiska konstens blomstringsperiod, och i de stora nischerna på ömse sidor om denna förstuga komma kolossala antika grupper att uppställas.

Å de hvalfbågar, som stödja det rikt ornerade taket, skola i tjugu medaljonger framställas de mäns bilder, hvilka gjort epok i den allmänna konsthistorien. De båda portikerna, som från vestibulen leda till utställningssalarna, uppbäras af ytterst dyrbara antika kolonner af Cipollinomarmor, inköpta af Gustaf III i Rom.

Uti den första af de till taflor anslagna salarna är det meningen att utmed frisen föreviga de svenska konstnärers drag, hvilka i högre grad hedrat sitt land eller framdeles komma att göra det. Salen är försedd med en utbyggnad, hvars hvälfda tak uppbäres af lätta kolonner, och som bildar liksom ett särskildt litet tempel. Här vore

rätta platsen för Molins bältespännare, i fall Rikets ständer bevilja medel till inköp af denna utmärkta grupp.

Nästföljande rum eller hela den öfriga våningen två trappor upp, med undantag af en större sal ämnad till utställande af de troféer och fanor, som hittills förvarats i Riddarholmskyrkan, äro äfven upplåtna till tafvelgalleriet. Detta får sin plats i fyra stora salar, 20 kabinett samt några sidorum.

Då tafvelsamlingen till följd af vissa nödvändiga förberedande åtgärder ej kan hållas tillgänglig för allmänheten förrän nästa höst, så har Kungl. Maj:t beviljat Akademien för de fria konsternas anhållan att i Museum under instundande sommar få öppna en allmän skandinavisk konstutställning samtidigt med industriutställningen. Det blir sålunda ganska lämpligt att då jämväl inviga vårt nya Nationalmuseum.

Det finns emellertid hopp om, att några af de öfriga samlingarna skola hinna blifva fullt ordnade till sommaren. Större delen af de till skulptur, bronser och gipsafgjutningar hörande föremålen vänta endast på sina piedestaler för att kunna intaga sina respektive platser i galleriet, som består af tio större och mindre rum, hvaraf ett kabinett är ämnadt uteslutande för Sergels och Fogelbergs skisser och modeller samt ett dylikt för den sällsynta samling af s. k. majolika, som Tessin medfört från Italien, och som utgör en klenod för vårt museum.

Hvad staten äger af taflor och plastiska arbeten har hittills varit fördeladt mellan Kungl. slottet i Stockholm samt Drottningholm och Gripsholm. Dessa konstverks sammanräknade antal utgör ungefär 2,950 taflor, hvaraf öfver hälften fanns på Drottningholm och Gripsholm, samt omkring 1,000 plastiska arbeten, till största delen förut förvarade i Stockholm.

Då det blef fråga om att bland detta stora antal konstföremål utvälja dem, hvilkas konstvärde kunde göra dem förtjänta af äran att inrymmas i Nationalmuseum, erhöll lektor Wennerberg den 15 april 1864 i uppdrag att i och för detta ändamål upprätta ett särskildt förslag för hvarje samling, hvilka förslag sedan blefvo af en härför tillsatt kommitté granskade samt af Kungl. Maj:t

därpå fastställda. Att införlifvas med Nationalmuseum äro sålunda föreslagna 983[1] taflor, däraf 893 förut tillhörande Kungl. museum, 70 från Drottningholm och 20 från Gripsholm. De oljemålningar och vattenfärgstaflor, som i sin egenskap af kopior eller på grund af sitt relativt mindre konstvärde blifvit från museets konstsamlingar utgallrade, skola enligt kommitténs förslag fördelas mellan Drottningholms och Gripsholms samlingar, allt efter arten af de framställda ämnena och såsom en ersättning för de taflor, som i stället blifvit från dessa slott borttagna.

Saknaden af en lokal med tillräckligt stort utrymme för Kungl. museets taflor, hvaruti de med all erforderlig omsorg kunnat vårdas, har vållat ej obetydlig materiell skada å de spridda konstverken. Somliga taflor t. ex., som haft sin plats för nära kandelabrar, hafva blifvit svedda, andra åter ha lidit af fukt eller damm; större delen behöfver därför en grundlig rengöring, nära hälften omförgyllda ramar och slutligen ett ej obetydligt antal en nödig restaurering, innan de fullt värdigt kunna intaga sin plats i det nya Nationalmuseum.

Såväl museistyrelsen som granskningskommittén hafva fäst Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på denna omständighet och anhållit om medel, som kunde sätta oss i stånd att från en af de bästa utländska restaureringsskolorna införskrifva en härför fullt kompetent person, villig att verkställa dessa särdeles ömtåliga arbeten.

Bland de 983 taflor, hvaraf den nya tafvelsamlingen består, tillhör omkring hälften de italienska skolorna. De härleda sig till största delen från det s. k. Martellikabinettet, som år 1798 inköptes i Rom, och äro för det mesta af underordnadt värde. År 1858 tillökades de med 30 st. taflor utgörande ett urval ur professor Byströms samling. Af öfriga skolor äro den holländska och den franska bäst representerade, och torde dessa såväl i omfång som värde kunna mäta sig med de bästa gallerier åtminstone i Norden.

En af de intressantaste och dyrbaraste samlingarna i vårt museum utgöres af handteckningarna äfvensom gravyrerna. De

[1] Det nya galleriet kom vid sin uppsättning att räkna 1,066 taflor, hvaraf 110 tagits från Drottningholm och Gripsholm.

förra, inneslutna i 13 st. portföljer och flera andra konvolut, uppgå till ett antal af 12,885 nummer och äro till största delen samlade af den i svenska konstens historia oförgätlige C. G. Tessin, som under sin vistelse i Italien och Paris med fin urskillning och smak inköpte, troligen för jämförelsevis godt pris, dessa ovärderliga och snart sagdt oåtkomliga konstskatter. Dylika från en stor mästares egen hand härflutna alster, om än ofta endast utförda i några hastiga drag, äro för konsthistorien i många fall lika värdefulla som fulländade taflor.

Man kan här följa snillets skapelser i hela deras utveckling allt ifrån konstnärens första ingifvelse; se gnistans uppkomst och kompositionens olika skeden, innan densamma på duken sagt sitt sista ord. Här uppträder konstnären utan sidoinflytelser, han är endast sig själf och visar sig utan koketteri eller anspråk, ty dessa förberedande studier äro ej ämnade för allmänheten; hans portfölj är ett sanktuarium, som innesluter hans innersta tankar.

För att gifva en idé om den Tessinska samlingens rikedom, må vi blott nämna, att där finnas 17 st. handteckningar af Rafael, 23 af Giotto, 11 af Corregio, 14 af Titian, 6 af Leonardo da Vinci, 3 af Holbein, 4 af Albrecht Dürer, 20 af van Dyck, 30 af Ostade, 20 af Paolo Veronese, 30 af Rubens, 9 af Teniers, 10 af Michel Angelo, 40 af Guercino, 21 af Andrea del Sarto, 6 af Wouwerman etc.[1]

Hittills har dessa dyrbara portföljers innehåll varit af allmänheten föga kändt och uppskattadt. En rymligare lokal skall tillåta att i ramar infatta ett visst antal åt gången; genom ett systematiskt förnyande af en dylik utställning skola de besökande få tillfälle att utan någon fara för dessa oersättliga blad studera de olika skolorna och deras förnämsta mästare.

Hvad vi yttrat om handteckningarnas värde såsom kännetecknande för arten af konstnärens talang gäller i viss mån äfven gravyrerna, synnerligast då det är fråga om af mästaren själf utförda träsnitt eller etsningar. Museum äger förvarade i tvåhundra vo-

[1] Så ansåg man vid denna tid. En mera kritisk forskning har sedan betydligt reducerat ofvanstående siffror.

lymer, portföljer m. m. oskattbara verk af dessa gravyrarter, hvaribland i träsnitt t. ex. Albrecht Dürers och Hans Burgkmairs »Maximilians triumftåg» i tvenne volymer, af hvilket arbete endast fyra exemplar äro kända i världen; dessutom finnas öfver 100 etsningar af Rembrandt, 51 af v. Ostade etc.

En gravyrsamling är att anse som ett illustreradt konstlexikon, nödvändigt att rådfråga vid hvarje allvarlig forskning i olika grenar af skön konst. Den utgör ett bihang till målnings- och skulpturgallerierna och bör finnas tillgänglig i dessas grannskap. De bästa gravörerna hafva vanligen återgifvit de förnämsta målarnes verk; deras alster afspegla oftast den skolas och den tids karaktär, uti hvilken de själfva verkat, och ersätta i många fall de original, som saknas i målningsgalleriet.

Ett urval af gravyrer från hvarje skolas glansperiod torde framdeles, i likhet med hvad som äger rum i flera utländska museer, komma att för allmänheten i gravyr-kabinettet utställas.

Dagboksanteckningar 1867.

Mars.

På uppdrag af regeringen afreste jag från Stockholm den 1 mars i 17° kyla för att öfvervaka ordnandet af våra konstföremål på årets världsutställning i Paris samt för att jämväl sedan där kvarstanna i egenskap af juryman i första och andra klassen eller för målning och skulptur.

Till Falköping hade jag sällskap af järnvägsmännen Troilius och Sparre; sedermera tillkommo agronomen Juhlin-Dannfelt samt herr Anstrin, stadd på resa till Hamburg och Berlin för att för Hypoteksbankens räkning underhandla om ett lån. Jag fick äfven nöjet träffa G. v. Braun med fru och sedermera jämväl Dyrssen. I Jönköping, där vi superade, visade termometern 19° kallt, men väderleken blef mildare, då vi närmade oss Skåne.

Öfver Köpenhamn—Kiel anlände jag till Hamburg, där jag i Anstrins sällskap tillbragte några timmar. Jag besökte Börsen och Museum, hvilket senare innehåller nästan endast underhaltiga verk. Efter hvad jag hörde berättas, väntade man i Hamburg, att staden endera dagen skulle blifva af Preussen annekterad, hvilket icke ansågs skola medföra några större olägenheter, för såvidt staden finge behålla sin fria hamn. Invånarne äro mycket belåtna med, att de redan från första början förklarat sig för preussarne; det var nära, att senaten följt motsatt väg, i hvilket fall Preussen nog skulle gifvit dem en kännbar åderlåtning, liksom den Frankfurt fick undergå.

Resan fortsattes öfver Hannover—Arnheim—Amsterdam till Haag, dit jag framkom den 5 på aftonen. Hvilken sorglig an-

blick ger icke Holland under mars månad. Å ömse sidor om järnvägen befinner sig så godt som hela landskapet under vatten. Boningshusen se ut att flyta på små holmar, och förbindelsen dem emellan förmedlas genom en smal stig, som höjer sig endast några få tum öfver vattnet. Folket är också obehagligt att skåda, af ett smutsigt och ledsamt utseende. Kvinnorna hafva pannan belagd med förgyllda plåtar men sakna dess värre hvarje annan prydnad för sitt kön. Utom krogen ingen fröjd här, aldrig hör man något friskt utbrott af skratt; hvaråt skulle man väl också skratta?

C. U. SPARRE.

Jag fann min vän Louis Wrede sorgsen och nedstämd, saknande, trots sin utmärkta ställning som minister och den vackra bostaden, sitt forna, icke för så länge sedan förda lif, då han sällan hade ett öre på fickan och lefde endast för dagen i kretsen af släkt och vänner. Den stackarn tillbringar nu sin dag med att promenera af och an på sina vackra mattor, tänkande på sina forna flammor samt på vännerna där hemma, hvilka han roade med sina kvicka infall. En diplomat, som ej förstår att sysselsätta sig och därtill saknar familj, är mycket att beklaga, i synnerhet om han icke mer är ung. Min vän hade upplåtit ett af sina rum åt mig samt syntes glad öfver mitt besök och att vid mitt bröst kunna utgjuta sina bekymmer; men sinnet var till den grad angripet af den fixa idén om ohållbarheten af hans nuvarande existens, att han under de fyra dagar, jag stannade hos honom, omöjligen förmådde underhålla mig med något annat. Jag kände mig också däraf förskräckligt utträkad.

Wrede anhöll för mig om audiens hos prins Fredrik och prinsessorna, till hvilka jag medförde bref från drottning Louise. Jag blef mottagen i förmiddagsdräkt och på det hjärtligaste sätt

samt inbjöds att samma dag hos dem intaga en familjemiddag. Man kan näppeligen vara mera förekommande och mera älskvärd än dessa vänliga människor, som gjorde allt för att visa sin tacksamhet för det nöje förra höstens besök på Ulriksdal beredt dem. Vid bordet satt jag bredvid prinsessan Marie, på samma gång så glad, så fin och så intelligent. Hennes blick och småleende äro mig ofantligt sympatiska.

Olyckligtvis hade jag under resan ådragit mig en styfhet i nacken, som hindrade mina rörelser och tvang mig vid upptagandet af en näsduk, som en af damerna råkade tappa, att göra en ryslig grimas; däraf en mängd skämtsamma anmärkningar öfver min tvungna värdighet och min förnäma stelhet.

LOUIS WREDE.

Prinsen lät mig beundra ett ciseleradt skrin af massivt silfver samt ett dyrbart album, som frimurarelogen förärat honom på hans 50-årsdag som stormästare. Prinsessan, hans gemål, förevisade i egen person en särdeles vacker vinterträdgård belägen invid hennes salong och gjorde detta med mycken älskvärdhet, behandlande mig snart sagdt som en vän i familjen.

Prinsessan Marie samt damerna van Lynden, van Dooren och van Suchtelen buro alla solfjädrar, som jag under deras vistelse i Sverige med ledning af svenska motiv målat åt dem.

Dagen därpå foro Wrede och jag till Amsterdam att där till-

bringa dagen och bese tafvelgallerierna. Vår konsul Egidius skaffade oss tillträde till de enskilda gallerierna van der Hoop, van Loom, Six och Fodor. Vi började med Trippenhuismuseet, där Rembrandts och van der Helsts främsta mästerverk förvaras. Här äro alla taflor framstående och väl värda att studeras. Då de flesta af dem aldrig varit i handeln eller ombytt ägare, äro dukarna fria från allt hvad restaurering heter och fullkomligt auten-

PRINS OSCAR OCH PRINSESSAN MARIE.

tiska. Ingen lyx i infattningen eller uppställningen; konstverk till ovärderligt pris finner man upphängda i ofördelaktig dager samt i en torftig lokal af enklaste slag, men huru strålande togo de sig ändock icke ut i sina tarfliga svarta ramar.

Vi afbröto våra artistiska ströftåg för att intaga en utmärkt ostronfrukost i en tråkig källare tillsammans med konsuln, hvilken sedan förplägade oss hemma hos sig, där han bjöd på en mycket fin middag. Egidius är en ung man, naturlig och full af kraft, som gör heder åt den nation han företräder.

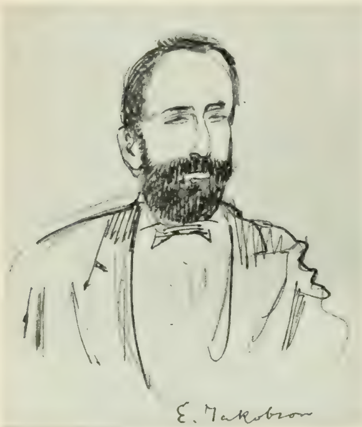
Den 8 och 9 besöktes Haags museum. Den 9 på kvällen reste jag öfver Rotterdam till Brüssel, i hvilken stad det kungliga äfvensom Wiertz' museum besågos. Det sistnämnda utgöres af fantastiska drömmerier, målade i Rubens' manér, där mästaren söker fängsla inbillningen genom att behandla de mest afskräckande ämnen, såsom »En halshuggens tankar», »Kvarlefvorna af ett hufvud, som en kvinna medelst ett pistolskott sprängt sönder», och andra dylika galenskaper. Efter att hafva gjort ett besök hos min vän Mansbach, hvilken liksom alla diplomater beklagade sig, tog jag tåget direkt till Paris samt framkom dit samma afton.

General Brincourt,[1] åtföljd af sin trogne Maroc, den forne zuaven, numera iförd ett ståtligt livré, mottog mig vid stationen samt körde mig till »l'Ecole militaire», där B. har sin bostad. Under vägen underrättade han mig om, att han sedan fyra månader vore gift; en omständighet, som jag alls icke känt till och som med skäl kunnat göra mig tveksam, om jag borde antaga hans gästfrihet. Det var nu emellertid för sent att ändra beslut. Mitt värdfolk är för öfrigt uppfylldt af godhet mot mig och högst förekommande. Först dagen därpå blef jag bekant med generalskan B., hvilken är 23 år gammal, har ett mildt och angenämt utseende samt synes tillbedja sin man, som å sin sida är högst älskvärd mot henne. Efter mer än tjuguårig krigstjänst i Afrika, på Krim och i Mexiko finner sig Brincourt nu på en gång i spetsen för en kejserlig gardesbrigad, gift och bosatt i Paris, njutande af all den välmåga en årsinkomst af omkring sextio tusen francs kan bereda. Jag föreställdes äfven för svärmodern, änka efter en rik klädesfabrikör från Sedan, samt för svägerskan, en ung, fyllig och glad flicka; dessa damer reste efter åtta dagar men lofvade att återkomma.

Till att börja med gjorde jag ett besök hos vår kommissarie vid utställningen, hvilken jag hade rätt svårt att få reda på i Passy, där han hade hyrt ett litet hus för sig och sin fru. Fahne-

[1] Se första delen s. 165. Maroc hade i egenskap af ordonnans hos B. varit denne följaktig vid hans besök i Sverige.

hielm är en energisk och intelligent man, fast han i viss mån saknar hallning och takt, hvilket gör samarbetet med honom stundom mindre behagligt. Under det vi sutto och språkade om utställningen, anlände arkitekten Jacobsson, äfven han anställd vid kommissariatet. Han kommer just från Spanien och lofvar mycket för framtiden. Vi två följdes sedan åt till Paris, tagande vägen öfver Trocadéro. Utställningspalatset bildar en väldig oval, hvars yttre påminner om Colosseum i Rom, ehuru det är bra mycket mindre högt och imponerande. Den park, som omger detsamma, är till den grad belamrad med byggnader af allehanda former och slag, hvilka jämväl dölja själfva palatset, att man omöjligt kan få en allmän öfverblick af utställningen. Bland de olika nationernas härvarande hus befinner sig äfven Sveriges; det är uppfördt af trä och erinrar i vissa detaljer om svenska och norska kyrkomotiv. Det hela ser något tungt ut men saknar ej en viss stil. Våra nationalgrupper äro ämnade att uppställas i nischer längs med väggarna.

E. JACOBSSON.

I parken finns äfven en kopia af Ornässtugan med sitt torftäckta tak samt strax därinvid en norsk säterstuga. De äro afsedda att inrymma jordbruksalster. Den förra är säkerligen en af de originellaste af alla byggnaderna vid utställningen. Öfriga nationer hafva, med alla här gjorda försök att förädla sina speciella byggnadsstilar, endast lyckats åstadkomma vackra teaterdekorationer.

22 mars.

Jag väntar alltjämt på taflorna från Sverige för att kunna börja mitt arbete med deras uppsättande. Detta dröjsmål oroar mig, då endast 8 dagar återstå till utställningens öppnande.

Under tiden begär Fahnehielm en mängd råd angående dekorering m. m., råd, som han dock aldrig följer.

23 mars.

Lyckligtvis äro nu mina taflor framkomna; de befunno sig sedan 14 dagar i Paris men hade i tullen af misstag blifvit sammanblandade med danskarnes. Tack vare mina härvarande förbindelser har jag af Louvrens direktör fått löfte om att få anlita dess arbetare vid upphängningen af taflorna.

I går var jag på Vaudeville och såg »Les brebis galeuses», en pjäs, som kritiserar pariserdamerna af stora världen. De här sålunda utpekade framställas med alla demimondens laster och som olycksbringande för de unga flickor, hvilka råka att fastna i deras klor. M:me Doche spelade en af dessa damer, som just står i begrepp att utlämna en ung flicka till förföraren. I det kritiska ögonblicket, då hon genom sina intriger lyckats besegra sitt offers motstånd, upptäcker hon till sin fasa, att denna är hennes egen dotter, som ansetts för död; hon hinner rädda sitt barn men dör förbannad af henne och sin man.

En annan kväll såg jag »Pariserlif» på Palais-Royal, där en svensk[1] baron spelar hufvudrollen. Det hela återgafs mycket lifligt och burleskt. Den pjäs, som roade mig mest, »L'avanturière» af Augier på Théâtre français, var öfverdådigt väl spelad af M:me Plessy samt herrar Bressant och Regnier. Det är en verklig njutning att tillbringa en sådan afton, en njutning, som Paris allena förmår skänka. Jag besökte äfven Les Variétés i sällskap med Heftye och fyra norska damer, hvarvid »Storhertiginnan af Gerolstein» gafs med M:lle Schneider i titelrollen, hvilken härvid utvecklade sin vanliga tjufpojksesprit.

Qvarnströms hastiga frånfälle bekymrar Scholander lika mycket som mig. Hvar finna en annan direktör för vår akademi?

»En direktör! En direktör»! skrifver S—r. Jag svarade honom, att förlusten i många hänseenden vore kännbar och platsen svår att återbesätta. Boklund skulle nog kunna passa att ad interim

[1] I den svenska öfversättningen har han förvandlats till rysk baron.

leda akademiens verksamhet; dock vore det olämpligt att göra honom till ständig direktör, om han ej samtidigt lämnade sin tjänst som museiintendent.

Lundgren och Fagerlin borde tillfrågas, men i händelse de afböjde, hvarför då ej vända oss till Tidemand såsom den skickligaste? Säkert vore, att platsen fordrade en konstnär i högre mening. Jag tillade emellertid, att min första tanke fallit på Scholander själf, som helt visst i sin egenskap af universalkonstnär skulle bäst passa för tjänsten i fråga, men hvem taga då till sekreterare, när den nuvarande tröttnat?

29 mars.

Häromdagen fick jag besök af fröken Kjerstin von Post, som bad mig komma och se de taflor hon ämnar utställa: »Moses utsatt på Nilen» och ett porträtt. Meningen var att söka vinna min medverkan för en god placering af dessa hennes alster. Då porträttet var bra samt »Moses» kraftig i färgen, lofvade jag hvad som begärdes.

Fröken v. P. är en lång blondin, hvilken från att hittills hafva varit endast amatör nu mot familjens önskan ämnar ägna sig helt åt konsten. Jag misstänker dock, att hennes talang icke är tillräcklig för att kunna åstadkomma en artist af första ordningen, och att hon därför gjorde klokare i att gifta sig och frambringa friska barn i stället för klena taflor.

1 april.

Ceremonien vid utställningens öppnande var mycket enkel. Det kejserliga paret, föregådt samt efterföljdt af en procession af svarta frackar, gjorde en ledsam rund såväl inom- som utomhus. Jag blef här bekant med Kristina Nilsson, som var icke blott förtjusande utan äfven mycket okonstlad. Vi följdes åt ett stycke på hemvägen. Den småländska brytningen förlänar något oskuldsfullt och naivt åt hennes tal. Jag gjorde äfven bekantskap med hennes rival m:lle Hebbe, som i en dramatisk position stod och betraktade sitt eget porträtt på konstutställningen.

9 april.

I går konstituerade sig juryn för skön konst med de Nieuwerkerke som ordförande. Till ordförande i sektionen för målning valdes på N:s förslag lord Hardinge, en liten halt man med vulgärt utseende.

Vice ordförande blef markis Maison och sekreterare en belgier M. de Laveleye.

11 april.

Middag hos vår minister baron Adelswärd för de svenska och norska delegerade vid utställningen. Man sysselsätter sig mycket med luxemburgska frågan. Armén har fått order att hålla sig beredd.

Bland de här utställda taflorna har Belgien utmärkta alster af Stevens, Kindermans och Clays. Holland visar däremot knappast något annat än medelmåttiga efterhärmningar af sina gamla mästare. Schweiz utmärker sig icke vidare. Af de sydligare länderna är det Spanien, som intager främsta rummet.

15 april.

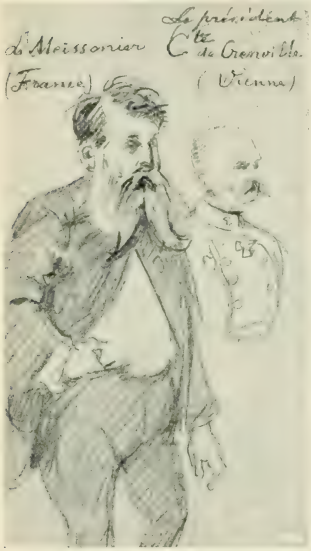
Mottog i går prins Oscar vid Nordbangården, där äfven Adelswärd mötte, hos hvilken prinsen bor under sin vistelse här. Som adjutant följer O. Harmens. Holterman var äfven med, han är kommissarie för Norge. H. K. H. tillbragte hela dagen på utställningen, ansträngande sig ifrigt att söka vinna herrar jurymäns röster i och för belöningar åt hans landsmän.

De, som blifvit prinsen föreställda, finna honom distingerad, artig och alls icke högdragen.

24 april.

Telegrammen angående prins Augusts hälsotillstånd oroa mycket brodern, som till följd häraf icke kan visa sig i stora världen; de göra honom äfven tveksam, huruvida han skall stanna i Paris eller resa hem.

Det var i går, som vår jury företog omröstning angående de 8 stora prisen i målning. Då jag ur god källa visste, att Tidemand icke hade någon utsikt att erhålla denna högsta utmärkelse och icke en gång vore uppsatt på förslag till ett första pris, och sedan jag äfven rådgjort med hans landsman doktor Danielsen, afgaf jag den förklaringen, att Tidemand icke ansåge sig tillräckligt väl representerad genom sin här utställda tafla, hvarför han försatte sig utom täflan. Samma förhållande ägde jämväl rum med engelsmannen Landseer, som äfven han utställt en medelmåttig tafla. Därigenom räddades dessa två stora konstnärer från smäleken att blifva tillerkända endast ett tredje pris.

L. MEISSONIER.

Det stora priset tillföll Meissonnier, Cabanel, Gérôme, Leys, Knaus, Rousseau, Kaulbach och Ussi; den siste dock först efter flera särskilda omröstningar mellan honom och Pils.

Häromdagen voro de svenska delegerade inbjudna till Fahnehielms i Passy. Fruarna Sigrid Holtermann och Lundström med dotter deltogo äfven i denna tillställning till påskens firande.

Luxemburgfrågan utgör alltjämt samtalsämnet för dagen. Man anser, att kriget med Preussen icke kan undvikas. Somliga påstå, att det är Bismarck som vill krig, andra kejsaren.

Börsen fluktuerar till stort men för affärerna; det oaktadt är man här så uppretad på grund af preussarnes öfvermod, att detta krig helt visst vore populärt i Frankrike.

General Forey försäkrar mig, att fransmännen skulle blifva de första att anfalla; de hade 80 krigsskepp samt 100,000 man färdiga att landsättas i Kiel. »Vi äro mycket nöjda», tillade han,

»med de förberedelser svenska regeringen vidtager för att understödja oss.» Jag tänker den tappre generalen förblandar Sverige med Danmark, som ensamt kan hafva något vidare intresse af att nu väpna sig mot Preussen.

25 april.

Jag hörde i går Kristina Nilsson som Martha på Théâtre lyrique och hade däraf ett oblandadt nöje. Jag beundrar ändock mera hennes behagfulla, distingerade samt på samma gång känsliga och artistiska spel än själfva rösten. Hon har nyligen tagit engagement vid Stora operan med en aflöning, som det påstås, af 15,000 fr. i månaden; men hon skall likväl först på enahanda villkor uppträda i London.

FRU S. HOLTERMANN.

Ett bref från M. Varenne, dateradt Stockholm, ber mig understödja ett lotteri, som han vill anordna i Sverige beträffande ett honom tillhörigt porträtt af Gustaf II Adolf, måladt, som han uppger, af Mierevelt. Genom lotteriet skulle svenska staten blifva ägare till detsamma. Af vinsten utaf de försålda lotterna, som antages uppgå till 10,000 rdr, vill han själf behålla de 5,000; återstoden skall fördelas på de vinnande numren. Porträttet, som jag såg före min afresa, synes mig autentiskt, men hufvudet var illa

restaureradt. Enligt ägarens uppgift skulle det en gång hafva tillhört drottning Kristina samt under första kejsardömets krig i Italien blifvit stulet af en krigskommissarie vid namn Lambert. Det hade sedan genom arf tillfallit dennes dotter, som blifvit gift i S:t Etienne, och sålts för tjugu fr. till en antikvitetshandlande.

28 april.

Angaende första prisen för målning ägde omröstning rum i går, sedan ordföranden förklarat, att kejserliga kommissionen nekat att ytterligare öka antalet pris. Inga skandinaver voro bland de lycklige. Gude erhöll endast 4 röster, och det fordrades 14. Fransmännen rösta i allmänhet i sluten trupp, då det gäller att belöna sina egna. Efteråt var jag på bal hos ministern Rouher.

Prins Oscar, som ätit middag hos prinsessan Mathilde, anlände sent. Präktig lokal, vackra toaletter, 5,000 personer inbjudna. Det tycks nu luta åt freden; luxemburgska frågan blir ordnad åtminstone för tillfället. Prinsen bad mig om måndag följa med på en tur med den svenska ångslupen, som vi utställa; deltagarne blifva prinsessan Mathilde, två prinsessor Bonaparte samt några andra damer, men jag måste afstå, emedan juryn då sammanträder.

3 maj.

Den beramade utflykten, som måst uppskjutas till följd af regn, ägde i stället rum i dag under det härligaste vårväder. Man skulle enligt aftal mötas vid Jenabron kl. 1. De häri deltagande voro prinsessorna Mathilde, Gabrielli och Primoli med sina män[1], en förtjusande amerikanska mrs Multon[2], som sjöng romanser för oss, samt prinsessans svit och svenska legationen. Den lilla ångaren var blomstersmyckad samt dekorerad med smak, champagne och andra förfriskningar serverades; där rådde uppsluppenhet och glädje. Vid villa Rothschild i Boulognerskogen gingo vi i land och afslutade festen i utställningens tunesiska kafé samt i den svenska afdelningen.

[1] Nieuwerkerke inbegripen. (Förf:s anm.) N. ansågs stå i ett intimt förhållande till prinsessan Mathilde.

[2] Sedan gift med danske envoyén i Stockholm J. Hegermann—Lindencrone.

Prinsessan Mathilde har sitt egendomliga sätt, som förefaller tämligen obesväradt och vulgärt, men hon får härigenom männen att känna sig hemmastadda; de bägge kusinerna äro små, knubbiga damer, särdeles enkelt klädda, samt uppträda utan några anspråk alls.

EN PRESENTATION FÖR NAPOLEON III.[1]

På aftonen firade vi kung Carls födelsedag med middag hos svenske ministern, hvartill inbjudits hertigen af Leuchtenberg, hans adjutant general Rehbinder, tre herrar Clary, baron Montbrun, hertigen af Albufera och grefve Nieuwerkerke. Hertigen af Leuchtenberg föreföll kall och dåsig, d. v. s. före middagen, ty, under det denna pågick, blef han allt lifligare och lifligare och såg till

[1] De öfriga personerna å bilden äro fr. v. t. h. Edv. Piper, G. Adelswärd, Dardel, C. Lewenhaupt och schweiziske envoyén Kern.

sist vid desserten helt strålande ut. Han är storväxt och smärt med ett distingeradt utseende. Herrarne Clary äro däremot vulgära, i synnerhet deputeraden samt öfversten.

Tredje klassens pris för målning äro nu bestämda. Jag fruktade mycket att ej kunna erhålla något för Sverige men lyckades slutligen få två sådana, ett för Fagerlin och ett för Edv. Bergh. Egentligen känner jag mig därmed tillfreds, eftersom jag bland 50 svenska och norska utställare lyckats få tre prisbelönade. Det gifves endast 67 pris för 1,500 utställare. Ryssland har blott fått ett för sina 60 artister, Danmark intet och Schweiz ett enda.

Fröken von Post har sprungit omkring och arbetat af alla krafter för att skaffa sig ett pris. Hon lär till och med ha gått ända därhän att söka inverka på juryn genom att begagna sig af prins Oscars namn; lyckligtvis märkte jag detta i tid, och prinsen har i bref till vice ordföranden Maison förnekat det beskyddarskap man velat påbörda honom.

6 maj.

Var och såg den vackra tafvelsamling, som tillhör markisen af Hertford. Den mannen inköper årligen på auktioner allt, som är särskildt utmärkt, i synnerhet bland taflor. Han äger en hel samling sådana af Horace Vernet, förskrifvande sig från konung Ludvig Filips galleri; dessutom taflor af Paul Delaroche, fyra förtjusande Meissonier, en Hobbema betald med 100,000 fr., arbeten af Paul Potter, Teniers, Greuze, Boucher m. fl. Det hela utgör ett museum, där allting är dyrbart och autentiskt. När vid en auktion något behagar honom, ger han sitt ombud ordern: »Jag vill hafva det till hvarje pris.»

Kungen af Grekland befinner sig i Paris; hans kommissarie vid utställningen Aportolopoulo var mycket förargad öfver, att monarken vid sitt besök därstädes endast uppehöll sig vid den danska afdelningen.

Min jury för nationaldräkter afslutade i dag sitt arbete med att besöka en del af de afdelningar, där sådana utställas. Kina visar bland annat en kvinnoskjorta flätad af bambu.

Mina kolleger låta mig alla förstå, att de vore särdeles glada, om de kunde erhålla en svensk orden, men jag slår döförat till. M. Dréolles vill skrifva artiklar om Sverige i La Patrie, och M. Dumaresq säger sig ämna måla en tafla öfver Carl XII vid Bender. De tyckas vara alldeles förtjusta i Sverige.

KEJSARINNAN EUGÉNIE.[1]

7 maj.

Jag såg i går i Tuilerierna hellenernas konung, som har ett vackert utseende, men ansiktsuttrycket förefaller vid första ögonkastet icke vidare intelligent. H M. förde kejsarinnan, hvilkens kinder och hals blifvit fylligare med åren. Hon påminde nu om grefvinnan Barck, född Aminoff. Inbjudna voro alla utställningens funktionärer men inga andra damer än diplomatiska kårens. M:me

[1] De öfriga personerna äro prinsarne Jérôme och Napoleon, danske envoyén baron Dirckinck-Holmfeld, baron v. Sternberg och danske kammarjunkaren Scheel.

Plessy och Bressant uppträdde i ett proverb af Octave Feuillet »Pour et Contre». Det säger sig självt, att damerna och de furstliga personerna allena fingo njuta af skådespelet; det öfriga sällskapet cirkulerade i angränsande salonger. Vid midnatt slutade festen.

9 maj.

Kejsaren och kejsarinnan hafva i prins Oscars sällskap besökt svenska afdelningen. Napoleon såg trött ut och rörde sig endast med svårighet. Hans gemål var däremot förtjusande; hattens frans dolde kindernas fyllighet, som tyder på mogen ålder. Man ser här och där på utställningen storväxta negrer gå omkring; de tillhöra den egyptiska bataljonen, som kommer från Mexiko och inväntar sin vice-kung i Paris. De äro klädda helt i hvitt efter samma snitt som zuaverna.

10 maj.

Återkommer från en ny utflykt med de små svenska ångsluparna. Denna gång fyllde de inbjudna båda båtarna; de voro alla landsmän, och bland dem befann sig äfven personalen vid utställningen med damer. Man gick i land vid S:t Cloud, promenerade i parken, och båtarna hämtade oss sedan i Sèvres. Under den nu rådande värmen äro dessa båtfärder särdeles angenäma. Prinsen önskar, att ångsluparna skola komma på modet, och försöker bilda ett aktiebolag, som i Sverige skulle beställa ett dussin sådana, och naturligtvis finna de inbjudna denna idé utmärkt, men då stunden är inne att teckna aktier, — så god morgon!

11 maj.

I dag gjorde vi en förtjusande lustfärd till baron Rothschilds slott Ferrières. Den stormrike bankiren hade för sina gästers räkning beställt ett extra tåg. Prins Oscar befann sig äfven bland de inbjudna. Klockan 10 skedde affärden från Paris, och efter tre kvarts timme voro vi vid Ouannes, där eleganta ekipager väntade för att sedan föra oss genom en engelsk park samt längs en liten sjö, hvarifrån båtar med svenska flaggor hälsade prinsen, då han åkte förbi.

Själfva slottet, Rothschilds egen skapelse, är krönt af fyra torn samt byggdt i engelsk stil; det gör ett mera leende än imponerande

intryck samt är omgifvet af ständigt gröna träd och doftande blomsterrabatter i de mest praktfulla färger.

Genom den ståtliga peristylen med sina pelare kommer man in i vestibulen, som är prydd med statyer och dyrbara vaser; härifrån leder en dubbeltrappa i en elegant båge direkt till hallen. I detta rum, en ofantligt stor sal, hög som en kyrka, hvilken får sitt ljus

BARON JAMES ROTHSCHILD.

ofvanifrån genom ett kristalltak och där framstående konstverk äro att skåda, samlades gästerna, och hvar och en ägde nu frihet att efter behag följa sin egen smak. På ena sidan musik, på den andra biljard; längre bort fanns det bord för skrifning eller ritning, bibliotek etc. Öfverallt statyer, taflor, historiska möbler af dyrbaraste slag.

Ett galleri, uppburet af kolossala i silfver, brons och marmor

skulpterade karyatider, kröner denna hall, hvarest den goda smaken öfverallt råder. Det hela utgör ett i högsta grad intressant museum men ordnadt med sådan smak och konstsinne, att man icke märker detta, utan ögat bara njuter af den harmoni, som öfverallt gör sig gällande.

Eugène Lami, hvilken åstadkommit detta mästerverk, har blifvit inspirerad af Venedig, som under sin glansperiod frambringat så mycken rikedom och skönhet.

Flera salonger och en större matsal upptaga hela första våningen; i den andra ligga sofrummen. Köksdepartementet är beläget utanför i en elegant paviljong, förenad med slottet genom en underjordisk gång.

Sedan vi beundrat all denna härlighet, serverades en utmärkt lunch, där världens finaste viner täflade med dess läckraste rätter. Sällskapet bestod af familjen Rothschild, d. v. s. baronessan Nathanaël (London) och baron Anselm (Wien) samt sönerna i huset Alphonse och Edmond R.; furst Metternich, hertig och hert:an de Valombrosa (Sardinien), furst d'Hénin d'Alsace, grefve de Walsch, de la Rochefoucauld, grefvinnorna Nadaillac och Pretzeska, den senare en polsk skönhet, kokett ännu vid 45 år men seende ut att vara endast 25; mr och mrs Multon, amerikanare, den sistnämnda särskildt beundrad för sitt vackra utseende och sin förtjusande röst; till sist svenska legationens personal samt Eugène Lami, hvilken var helt lycklig att för mig få förevisa det byggnadsverk, hvaröfver han själf känner lika mycken tillfredsställelse som ägaren till de här nedlagda millionerna.

Rothschild inköpte Ferrières af familjen d'Otrante; egendomen värderas till 6 eller 7 millioner samt afkastar årligen 300,000 fr., som anslås till dess underhåll. Efter lunchen förde oss ekipager till utgårdarna för att låta oss se utmärkta normandiska kor och dito hästar af percheronras, växthusen m. m. Ett häftigt oväder tvang oss emellertid att återvända till slottet, där musik utfördes. Prins Oscar sjöng duetter med mrs Multon; baronessan Rothchild, furst Metternich och Due satte sig turvis vid pianot.

Kl. 5 skedde uppbrottet med återfärd till Paris. Denna dag

var utan jämförelse den angenämaste jag tillbragte under min vistelse vid världsutställningen 1867.

26 maj.

Afresan från Paris ägde rum den 16 dennes, och jag kände mig mycket belåten att få komma ifrån det oroliga lif jag under två månader fört. Efter att hafva tillbringat några dagar med mina anhöriga i S:t Blaise i Schweiz begaf jag mig på hemväg öfver Berlin—Stralsund. Ehuru det var vår och träden voro utslagna, blåste likväl en isande vind. Öfverfarten på sjön blef också ganska svår, men jag låtsades sofva. Jag anlände till Ystad den 22 maj, låg öfver natten i Jönköping och var i Stockholm den 24.

A. MALMSTRÖM.

Dagen därpå sammanträde i Konstakademien, då vice preses grefve Anckarsvärd till mig höll ett smickrande tal, helsande mig välkommen åter efter att så väl hafva fullgjort mitt uppdrag i Paris. Man valde en ny direktör. Rösterna voro delade mellan Molin och Boklund; den senare erhöll majoritet. Mina försök att öfvertala Tidemand eller Fagerlin hafva varit fåfänga. I den dilemma, hvari vi nu befinna oss, är Boklund den bäste; om än han saknar en mera betydande talang som målare, besitter han likväl de administrativa egenskaper, som platsen kräfver. Malmström blef vice professor.

27 maj.

Var jag inbjuden till middag hos Deras Maj:ter. Kungen hade blifvit fetare och granat under min bortovaro. Det lefnadssätt H. M. för kommer honom att i förtid åldras. Hur gärna såge jag honom icke afhalla sig fran allt hvad starka drycker heter.

A. H. FOCK.

Prins August har däremot vunnit efter sin sjukdom. Jag gick efter middagen öfver till honom för att röka en cigarr. Hufvudet och äfven hyn hade blifvit klarare, hans konversation är rent af behaglig.

H. K. H. underrättade sig med största intresse om alla sina vänner i Neuchâtel, där han sade sig önska som simpel medborgare få sluta sina dagar. Det vore kanske icke det sämsta han kunde göra!

16 juni.

Våren uppenbarade sig här först under förra veckan; ändtligen hafva träden på allvar bestämt sig för att grönska. I Norden är denna växtlighetens senfärdighet en verklig olycka. Det finns ej mera hvarken säd för invånarne eller hö för djuren. Kommunikationerna hafva äfven till följd af isarna ända tills nu varit afbrutna, och regeringen har härigenom satts ur stånd att sända lifsmedel till hjälp at de olyckliga, hvilka i förväg förtärt årets sådd.

Annandag påsk uppvaktades prins Oscar af ett sextiotal indu-

striidkare och artister, hvilka till honom framförde sitt tack för det intresse H. K. H. ådagalagt för Parisutställningen. Man hade bedt mig föra ordet, men jag öfvertalade i stället lilla Fock att göra det, och han lyckades bra mycket bättre, än hvad jag skulle gjort. Prinsen kände sig tydligen smickrad öfver denna uppmärksamhet, hvilken han för öfrigt väl förtjänat genom det besvär han gjort sig för att skaffa belöningar åt våra utställare. H. K. H. lämnade oss listan på dessa, hvilken är ovanligt stor i förhållande till vår utställnings betydenhet. Jag finner det icke vara nyttigt för en nation, så fallen för fåfänga som den svenska, att blifva till den grad uppmuntrad. En jury, som ej läte sig påverkas af furstar utan endast röstade efter samvete, skulle, i det den minskade antalet pris, gifva mera värde åt de rättvist utdelade.

ERIK BAKER.

Baker, som af en en slump befann sig vid utställningen som representant för England i klassen alkohol, förmådde sina kolleger att med icke mindre än tre medaljer belöna olika tillverkare af svensk punsch, en likör, hvilken hämtar alla sina ingredienser från kolonierna och hvars verkningar på förbrukarne utgöra en olycka för Sverige. Hvarför uppmuntra en farlig dryck med

tre pris? Saken är den, att herrar jurymän funno punschen förträfflig, och att prinsen flitigt trakterat dem med densamma.

En bra egendomlig person denne Erik Baker. Till sin natur

C. G. RIDDERSTOLPE.

lättsinnig och sorglös samt lyckliggjord med en järnhälsa, har han vetat sätta sig öfver alla lyckans växlingar, bibehållit sitt goda lynne och äfven sina vänner, hvilka också voro de, som förhjälpte honom

åter upp på ytan, då hans ställning såg som mest förtviflad ut. Än förvaltande sin tants förmögenhet som vore det hans egen och förande ett flott lif, än i fängelse för skuld; än gift och familjefar, än skild samt återtagande sitt ungkarlslif; slutligen ruinerad med förloradt anseende och med i ett slagsmål afbrutna ben, nödgas han lämna Sverige, och man återfinner honom två år därefter i Paris som ansedd medlem af de förnämsta klubbar samt mera pigg och lefnadsfrisk än någonsin förr. Han liknar dessa små leksaksdjäflar, hvilka alltid komma på fötter igen, hur svåra kullerbyttor man än låter dem göra.

Enligt tidningarna skall attentatet mot kejsar Alexander hafva gjort denne monark mycket populär. Säkert är, att hans resa till Paris blir en historisk tilldragelse och att han förskaffat Napoleon III ett tillfälle att visa sin kallblodighet. Dennes yttrande omedelbart efter pistolskottets aflossande var väl funnet: »Sire, nu äro vi allierade, vi hafva varit i elden tillsammans!»

Tsarens svar blef mer reserveradt: »Våra öden ligga i försynens hand.» Jag betviflar dock, att han i detta kritiska ögonblick har velat spela diplomat; antagligen fann han intet bättre svar.

18 juni.

Var jag på Drottningholm för att i slottet låta upphänga de taflor, hvilka detsamma erhållit i utbyte mot dem, som därifrån lämnats till Nationalmuseum. Kantzow öfvertalade mig att stanna hos honom till dagen därpå. Jag sammanträffade här med hans svåger Ridderstolpe med fru samt vaknade på morgonen vid det härligaste solsken; återvände sedan till Stockholm och har nu en stund promenerat på Djurgården i sällskap med kommendanten Troil, hvilkens prat underhöll utan att särskildt roa mig. Jag mötte äfven Stedingk och Palmstierna, båda tjenstlediga och förbannande sina residensstäder Madrid och Konstantinopel. En diplomat, nöjd med sin ställning, är lika sällsynt som en kamel utan puckel.

20 juni.

Middag i går hos Roger Björnstjerna tillsammans med brodern Carl, Armfelt och Edholm; efteråt gingo vi på Kungl. teatern

för att i direktörslogen höra Afrikanskan, hvilken opera är utmärkt väl uppsatt. Skeppsbrottet, då fartyget försvinner i vågorna, åstadkommes genom ett maskineri, uppfunnet af en ung mekaniker från Småland. Edholm förefaller nöjd med sin befattning, ehuru den finansiella sidan däraf plågar honom. Då kungen saknar nödiga medel att försträcka teatern, måste Edholm i eget namn upplåna sådana för att täcka årets brist, hvilket under nuvarande förhållanden faller sig ganska svårt, då summan uppgår till 30, 40 tusen rdr.

F. VON TROIL.

Franska reformerta pastorn Roerich med fru afreste i dag till Schweiz. Denne präst har lyckats bra i Stockholm, där han bildat en lappmission i syfte att åstadkomma skolor för lappbarnen. Frun å sin sida har en dag i hvarje vecka brukat samla hos sig guvernanter och bonner för att sy skjortor och kalsonger åt de unga lapparne; man bad emellertid damerna skicka något annat, då underkläder vore en okänd lyx i dessa trakter.

Nationalmuseum har erhållit ganska dyrbara gåfvor, nämligen dels en samling gammalt Mariebergs- och Rörstrandsporslin, testamenterad af R. Cederström, dels från herr Louden i Haag en hop vapen och kuriosa från holländska besittningarna i Indien. Jag har begärt att få föra det, som endast äger etnografiskt intresse, till China slott. På Drottningholm har jag jämte Boklund några dagar varit sysselsatt med inventering af taflor och konstsaker. Detta slott äger nu öfver 400 taflor inberäknadt dem, som till-

kommit genom utbytet med Museum. Jag har jämväl fördelat taflorna efter deras olika betydenhet mellan de särskilda gemaken och upprättat en förklarande katalog öfver de konstverk, som förvaras i slottets salonger.

25 juni.

Återkommer nu från Ulriksdal, där jag tillbringat midsommardagarna. Med undantag af dansen kring majstången, i hvilken kungen samt uppvaktningen deltogo jämte lakejer och en del nyfikna från hufvudstaden, fann jag denna gång ej det landtliga nöje jag väntat mig.

Tvenne stora uniformsmiddagar för ett femtiotal militärpersoner förekommo och två besök i lägret med drottningen samt för öfrigt mycken liten frihet. Den unge ordonnansofficern Sverdrup, som var utsedd att följa konungen till Paris, har vid ett fall från hästen brutit sin fot och ser sig tvungen att afstå från resan. Drottningen bär armen i band. Efter att hafva råkat trassla in sig i sitt släp föll nämligen H. M. omkull och fick högra axeln ur led. Lyckligtvis befann sig Edholm, då detta skedde, i närheten och kunde draga axeln rätt igen.

Kungen visade mig ett bref från Wachtmeister i Köpenhamn, som meddelade det pinsamma intryck, som åstadkommits i Danmark af en viss tidningsartikel, hvilken talar om en brytning i underhandlingarna rörande den föreslagna förmälningen mellan danske kronprinsen och prinsessan Louise samt om möjligheten af en annan förbindelse med en preussisk prins.

W:r tyckes mycket önska uppfyllandet af det förstnämnda förslaget. Kung Carl säger sig vilja lämna åt sin dotter fullständig frihet att följa sin egen böjelse; hvad ryktet om det preussiska giftermålet beträffar, så saknar detta all grund.

Prinsessan Louise är lång och välväxt, man skulle dock vilja se henne mera otvungen i sitt sätt; detta torde dock kunna rättas med åren.

5 juli.

I går afslutades årets fältmanöver med den traditionella bataljen på Ladugårdsgärde. Jag bevistade densamma i sällskap

med en fransk husarlöjtnant vicomte du Pins, som Adelswärd rekommenderat mig. Kungen inbjöd oss båda till frukost å Borgen tillsammans med sina officerare. H. M. utdelade ordnar åt främlingarne, bland hvilka voro öfverste v. Gothberg och major v. Loos från Preussen, tre danskar samt en holländsk kapten Gevaerts. Vädret under manövern var icke fördelaktigt, och soldaterna måste om nätterna tälta på sumpig mark. Jag beledsagade drottningen, som ofta till fots följde truppernas rörelser. Med armen i band samt klädningen nedsölad af regn och smuts liknade Hennes Maj:t mera en sårad marketenterska än en drottning, som visar sig för sina trupper. En smula koketteri vore här lika mycket på sin plats som värdigheten, men H. M. äger icke ett spår af det förra.

Konungen har ånyo haft känning af sitt onda i halsen, och man förmådde honom att afstå från bivacken under nätterna.

H. M. ådömde major Virgin vid Dalregementet arrest, därför att denne under framryckningen låtit sin bataljon hejdas af ett vattenfylldt dike. W. Sandels blef ganska illa sårad i nacken af ett löst skott, afskjutet alldeles inpå honom. Skarpskyttebataljonerna, som under befäl af H. Ankarcrona infunnit sig för att deltaga i striden vid Drottningholm, återvände högst missnöjda därifrån, emedan de icke fått lossa ett enda skott.

Se där händelserna under detta års fältläger.

Kejsar Maximilians tragiska död har besannats. Juarez lät helt enkelt nedskjuta honom. Detta borde verkligen de prinsar beakta, hvilka af ärelystnad drifvas att blanda sig i andra folks angelägenheter!

Dietrichson har afrest till Köpenhamn, Berlin och Paris för att studera dessa städers kopparstickssamlingar. Langlet reser på sitt håll för att lära känna de senare årens framsteg i byggnadskonsten. Denne arkitekt besitter en ganska originell talang. Hans byggnader likna ej andras. Boklund har nu afslutat inventeringen af de historiska vapen och kläder, hvilka hittills varit ställda under landtförsvarsdepartementets och riksmarskalkens vård, men som nu förenade skola höra under öfverintendentsämbetet. Där finnas

riktiga skatter, och jag betviflar, att det existerar någonstädes en sådan mängd kläder från alla tidehvarf. En historiemålare skall här finna ett dyrbart material för studier efter ofta unika mönster.

Molin håller för närvarande på med sin staty öfver Carl XII, för hvilket ändamål han låtit sin modell ikläda sig denne konungs egen dräkt. Stadsfullmäktige hafva afslagit en ansökan att få uppställa detta monument på Artillerigården.

Molin söker tillstånd att få uppföra ett konstgjuteri invid sin atelier på Beridarebansgatan för att där kunna gjuta sin staty, och jag tillstyrker detta. Vi äga nämligen ej i Sverige något sådant gjuteri utan måste utomlands låta gjuta våra egna konstverk. Förutom det nedsättande häri blifva gjutningen och ciseleringen aldrig utförda med samma omsorg, som då det sker under konstnärens egna ögon. Man märker detta bäst på Bältespännargruppen, nyss anländ och hvilken jag icke anser mig å kronans vägnar kunna mottaga, därför att piedestalen blifvit mycket illa utförd. Molin blir troligen tvungen att omgjuta en af dess sidor, hvilken är full af fläckar och sprickor. Själfva gruppen är däremot mycket vacker. Jag har bestämt plats för densamma i trädplanteringen väster om Museum; där kommer den att göra sig mera gällande än inomhus blandad med annan skulptur.

6 juli.

Kung Carl med familj afreste i dag från hufvudstaden. H. M far till Frankrike med Vichy som mål, drottningen och prinsessan till Holland. De ämna vara tillbaka i Stockholm i slutet af augusti. Sven Lagerberg, som blifvit utnämnd till generalmajor och förste adjutant, åtföljer kungen jämte Schildt, Nordlander och Vincent Lundberg. Bildt stöter till i Frankfurt.

Jag var tillstädes vid tågets afgång; en mängd hoffunktionärer hade infunnit sig för att säga de höga resande farväl.

Före sin afresa utnämnde kungen öfverste Abelin till krigsminister. Hittills har denne officer endast innehaft underordnade befattningar, men han har i utöfvandet af dessa visat sig äga duglighet och intelligens. Jag vet emellertid ej, om han är vuxen sin nya

uppgift som omorganisatör och om han skall kunna lyckas förmå konung och riksdag att gå in på sina reformförslag.

Jag har under dessa dagar i sällskap med vicomte du Pins besökt Nacka, Djurgården, Rosendal m. m. Som han tycks ämna dröja här en 14 dagar, tänker jag ej spilla bort hela min tid på att föra omkring en tämligen obetydlig ung man, som blifvit mig anbefalld af någon, som ej känner honom. Det är en liten herre med enkeltjusare, bördig från Toulouse och som lämnat armén på grund af dåliga befordringsutsikter. Häromdagen, då vi besökte Museum, frågade han mig, hvilken nationalitet en viss »Okande» tillhörde, af hvilken vi ägde så många taflor. »Denne kosmopolitiske konstnär», tillade han, »som försöker sig i alla konstarter.» Jag förstod till en början ej, om hvilken mästare han talade, men sedan han visat mig en tafla, försedd med påskriften »okänd», blef saken mig klar och jag meddelade herr du Pins, hur härmed förhölle sig.

VICOMTE DU PINS.

Innan jag nu gick att anträda min årliga inspektionsresa i landsorten, hade jag under tvenne förmiddagar sammanträden med herrar Boklund och Sander för att omdöpa en stor mängd konstverk, som hittills i katalogerna prunkat med namnen Corregio, Paolo Veronese, Titian m. fl. Vi förvisade dem helt obarmhärtigt från den plats de usurperat. Om den nya katalogen också härigenom i viss mån förlorar, så får tafvelgalleriet dock en mera allvarlig prägel i de verkligt bildade besökarnes ögon.

10 juli.

Som jag ej före min afresa medhunnit att afsluta mitt arbete med rättandet af museikatalogens oriktiga uppgifter, har jag bedt Egron Lundgren, som för närvarande befinner sig i Stockholm, att låna oss stödet af sin erfarenhet, och jag tviflar ej på värdet af hans omdöme, särskildt hvad beträffar de italienska och spanska skolorna.

29 augusti.

Det är nu 6 veckor sedan jag lämnade hufvudstaden för att göra min inspektionsresa i landsorten. Denna resa har intresserat mig mycket, och jag har njutit af detta händelserika lif, då hvarje dag medför nya intryck helt olika de förut mottagna. Lik en ny vandrande jude har jag icke legat på samma plats två nätter å rad. Järnvägsvagnar, ångbåtar, diligenser och skjutskärror hafva turvis varit mina befordringsmedel. Tack vare denna omväxling har jag aldrig känt någon trötthet eller ledsnad. Jag skall nu lämna en kort redogörelse för min färd.

Den 22 juli foro jag och arkitekten Stenhammar med ångbåt till Västerås. I den villervalla, som brukar uppstå strax före en båts afgång, lyckades någon tillbyta sig min paraply, lämnande kvar sin egen af bomull i stället. Denna händelse visade sig vara ett lyckligt förebud, ty under hela resan behöfde jag aldrig söka skydd mot regn. Utom kapten Öhrström, som steg af i Strängnäs, fanns ingen bekant om bord. Tvenne lärare från samma stad fördrefvo tiden med punschdrickande, allt under det de beklagade sig öfver sina lärjungars utsväfvande lefnadssätt. Deras fruar talade om hushåll

TVÅ LÄRARE FRÅN STRÄNGNÄS.

och toaletter, och Stenhammar ögnade i sina anteckningar samt i planritningar öfver Västerås slott, som vi dagen därpå ämnade inspektera.

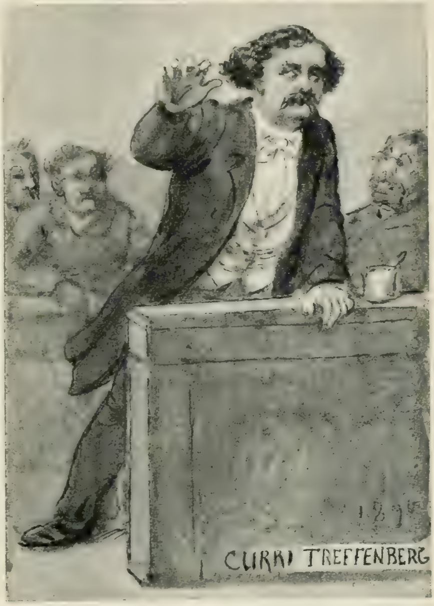
Nätt och jämnt framkommen, gick jag omedelbart till biskopsgården för att beskåda den tafvel- och gravyrsamling, som tillhört biskop Fahlcrantz och hvilken dennes änka önskar sälja till Museum. Målningarna bestodo af medelmåttiga kopior efter italienska mästare, och kopparsticken, utan någon som helst ordning hoplagda i portföljer samt blandade med litografier, voro i mycket dåligt stånd. Jag utvalde emellertid ett trettiotal, hvaribland några gravyrer af Raphael Morghen, som möjligen skulle kunna föreslås till inköp.

Härifrån begåfvo vi oss till min onkel G. Lewenhaupts landställe strax utanför staden för att där tillbringa återstoden af aftonen. Det visade sig vara ett komfortabelt, af grönskande träd omgifvet hem, i hvilket denne hedervärde åldring jämte sin maka tillbringar sitt lif med att göra godt och sjunga psalmer.

Vi mottogos af två tråkiga och honungssöta präster, väl hemmastadda i huset; snart anlände dock värden själf, en hvitskäggig patriark, och hans grefvinna, en sentimental och litterär dam, båda mycket förekommande. Då den gamle mannen talade till prästerna eller Stenhammar, som äfven han är sekterist, var det alltid med mild och salfvelsefull stämma, men när han vände sig till mig, återtog han sin naturliga ton samt lät helt glad och rättfram. Flera vackra taflor prydde salongen; de förskrifva sig för det mesta från den s. k. Sackska samlingen. Efter supén läste en af prästerna ett kapitel ur bibeln samt en bön, hvarefter det hela afslutades med en psalm, som sjöngs unisont efter pianoackompanjemang. Husets tjänare närvoro vid denna gudstjänst. Stenhammar lät oss sedan höra några af sina egna kompositioner, innan vi återvände till hotellet.

Tidigt morgonen därpå inspekterades det gamla, massiva och mycket rymliga slottet, som är omgifvet af vallgrafvar och tjänar landshöfdingen grefve Cronstedt till residens. Denne grefve är begåfvad med klumpfot, gammal ungkarl, förmögen och mycket

älskvärd. Han öppnade själf alla husets dörrar för oss samt inbjöd mig sedan till middag i sällskap med sin landssekreterare Treffenberg, namnkunnig genom sina eldiga anföranden mot representationsförslaget vid 1865 års riksdag. Han ser ut som en kreol och blir lättare hänförd än svensken i allmänhet. Jag hade sett honom på tribunen lik ett ursinnigt lejon och återfann honom nu from och mild som ett lamm.

C. TREFFENBERG.

Västerås domkyrka är mycket gammal. Tessin byggde dess tornspira, hvilken ehuru i föga harmoni med stilen för öfrigt likväl har så behagliga proportioner, att man glömmer denna brist på följdriktighet, i alla händelser mycket vanlig på 1700-talet. Här finnas många historiska grafmonument; bland andra Magnus Brahes i marmor, framställd liggande mellan sina båda fruar. Äfven ett öfver Bååt och hans fru, hvilka voro föräldrar till Axel Oxenstiernas maka; slutligen ett marmormonument öfver Erik XIV, som Gustaf III låtit uppföra. Bekant är, huru denne olycklige monark en tid satt fängslad i Västerås slott, hvarest hans fängelse ännu i dag visas; trappan, som leder dit, är inhuggen i själfva muren, och sin dager får cellen endast från den mörka korridoren där utanför. I sakristian förvaras bland andra märkvärdigheter ett dyrbart helgonskrin af bergkristall besatt med guld och ädla stenar, hvilket innesluter den heliga Birgittas ben; dessutom dyrbara

kyrkliga dräkter från 12:e och 13:e seklet, mycket konstnärligt broderade i guld, samt skulpterade altarskåp med bibliska ämnen, tydligen af italienskt ursprung. Dessa märkliga föremål af stort värde för den kyrkliga konstens historia synas mig vara illa underhållna. Jag tillrådde därför landshöfdingen att samla det hela i ett rum i kyrkans torn och där bilda ett litet museum.

Vi togo kl. 5 e. m. diligensen och anlände med den till Arboga, passerande Strömsholm, där man håller på att bygga stall för ridskolan, som skall öppnas här nästa vår. Detta slott är uppfördt i ett leende landskap samt omgifvet af åldriga ekar. Ett uppehåll på två timmar gjordes i Köping, hvilken stad blifvit, äfven den, begåfvad med ett rococokyrktorn, fast af en mindre tilltalande form än det i Västerås.

Till Arboga framkommo vi först vid midnatt och fortsatte tidigt morgonen därpå med järnväg till Örebro, dit vi anlände kl. 1/2 9 f. m. Slottet utgör en massiv byggnad, flankerad af runda torn, och gör ett imponerande intryck. Rummen äro stora men dystra. Baron och frih:n Åkerhielm voro bortresta. Staden förefaller att vara rik och framåtgående samt har flera nyuppförda offentliga byggnader. Cellfängelset och ridhuset äro i drottning Elisabeths stil; för öfrigt finns här en elementarskola, ett hospital, en teater och ett stadshus, framför hvilket Engelbrektsstoden af Qvarnström är uppställd. Statyn står på en för trång piedestal. Kyrkan håller man som bäst på att restaurera och samtidigt att ändra fönstren till götiska. Tornet är några hundra år yngre än själfva kyrkan.

Vi intogo middag i sällskap med arkitekten Andersson, åt hvilken restaureringen är anförtrodd, samt togo sedan en vagn och foro till Hidinge, där den nya kyrkan, som därstädes är under uppförande, skulle kontrolleras. Det var väl behöfligt, ty arkitekten Lundmark hade haft den djärfheten att uppföra tornet med endast tre sidor hvilande på själfva grunden, den fjärde hvilar på ett för svagt hvalf. Vi gjorde äfven herr Hinderson, medlem af byggnadsstyrelsen och som bor i trakten, ett besök. Han är en stor, grann karl, ett slags Herkules och mycket förekommande samt bjöd oss

på punsch. Kyrkan är för resten särdeles vacker. Lundmark, som jag sedan i Örebro efterskickade, förband sig att förstärka hvalfvet enligt våra instruktioner.

Dagen därpå voro vi på väg till Norrköping, hvarest stadens arkitekt Malm mottog oss samt förevisade kronomagasinet med dess uthus. Änkan efter förre föreståndaren bebor nu mannens halfva lägenhet; liksom de flesta andra kronan tillhöriga magasin står detta till ingen nytta och förtjänar ej att underhållas. Staden har låtit resa en staty öfver Carl XIV Johan, från hvilkens regering den räknar sitt uppsving. Schwanthaler är mästaren, och finner jag densamma underlägsen hvad jag förut sett af denne konstnär. Som vädret var regnigt, stannade jag endast 2 timmar och besteg sedan Linköpingsdiligensen. Jag lämnade kvar Stenhammar, som skulle söka få reda på professor Huss, och stämde möte med honom senare på aftonen. Medpassagerare i diligensen voro en f. d. ryttmästare H., gammal lurifax och mycket pratsam, samt sonen, en svartklädd herre just kommen från ett arfskifte och som hade fickorna fulla med gamla guldmedaljer, hvilka vi hjälpte honom att uttyda. Vägen leder förbi egendomarna Tångesta och Löfsta, den senare mycket ståtlig.

Jag ankom i god tid till Linköping och använde aftonen till att flanera i staden och omkring domkyrkan, ett gammalt götiskt tempel, som man sedan snart tjugu år med mycken omsorg och intelligens restaurerar. Spetsbågarna, portomfattningarna samt tornspirorna äro rikt skulpterade i sten men af tidens tand illa medfarna; densamma har dock lämnat så mycket kvar af dessa prydnader, att det varit möjligt att af dem tillverka trogna afbildningar, hvilka insättas i stället för de gamla skulpturarbetena, i den mån dessa borttagas.

Nästan hela det inre af kyrkan är sålunda restaureradt; skulptörerna hålla nu på med midtelportalen, rikt prydd med statyetter och götiska arabesker, mycket intressanta; sten därtill tages i närheten. Arbetet sker under uppsikt af två bröder Nyström och kostar staten årligen 16,000 rdr.

En gång fullbordadt blir detta säkerligen det förnämsta gö-

tiska monumentet i Sverige. Ett nödvändigt villkor härför är likväl att utbyta det nuvarande af Hårleman i förra seklets smak uppförda tornet mot ett, som är mera öfverensstämmande med kyrkans stil.

Man berättar, att Brunius, som var ledamot af restaureringsnämnden, frågat en borgerlig kollega från Linköping, som berömde det nuvarande tornet, om denne verkligen talade allvarsamt? »Mycket allvarsamt», svarade östgöten. »Drag då åt h—e», utropade B., »där träffar ni säkert Hårleman!»

Det gamla historiska slottet, som är utan allt konstnärligt intresse och utgör landshöfdingens residens, ligger i närheten af kyrkan. Linköping är för öfrigt en mycket liten stad, belägen vid en å, som man vill göra segelbar och som redan i förväg blifvit försedd med en ståtlig kaj af granit.

Dagen därpå inspekterades slottet, som har stora och många rum, ja så många, att till och med ett rum på nedre botten bebos af en svan samt ett rum och kök disponeras af en tjäderhöna med sina ungar.

Trädgården, stor och väl hållen, är upplåten åt allmänheten; där träffade jag general Klint, som inbjöd mig till middag tillsammans med sin adjutant kapten Elliot.

På aftonen tog jag åter diligensen, låg öfver natten i Skeninge samt anlände kl. 8 på morgonen följande dag till Vadstena, där jag mottogs af min forne kamrat Lindersköld, hvilken sedan ej lämnade mig på hela dagen. Vadstena slott är utomordentligt väl beläget vid Vätterns strand, dess proportioner äro behagliga och tornen smyckade med eleganta spiror. Inkörsporten äfvensom flera af borggårdens portaler äro uppförda i en vacker stil påminnande om italienska renässansen.

Man har pietetsfullt restaurerat slottets yttre men slopat vallarna, som förenade tornen, för att i stället bygga en ny hamnpir. Det pittoreska har måst vika för det nyttiga. Hvad det inre af slottet beträffar, så har man nöjt sig med att vidmakthålla taken och golfven. Af de dekorativa målningar, som en gång prydt Gustaf Vasas och hans söners präktiga boningsrum, finns numera

ingenting kvar; endast några groft utförda fresker framställande romerska historiens hjältar samt en del i trä skulpterade dörromfattningar påminna om forna lysande dagar. De största salarna tjäna nu till sädesmagasin. Slottet är hufvudsakligen uppfördt af stora runda gråstenar, som underhålla fukten och göra det obeboeligt.

Vi fingo se den cell, där Erik lät inspärra den unge prinsen[1], som han öfverraskat nattetid i sin vackra syster Cecilias rum.

Stenhammar begärde nu tjänstledighet för att besöka sin syster, som bor i närheten af Vadstena. De båda syskonen lämnade jag nu att under 3, 4 dagar i ro ägna sig åt familjelifvets fröjder och utsatte Jönköping till nästa mötesplats.

Själf stannade jag i Vadstena hela dagen och tillbragte densamma i sällskap med Lindersköld, hos hvilken jag åt middag. L. har köpt ett litet hus, där han bor med sin familj. Frun är glad och vänlig. Vi besågo stadens märkvärdigheter, sedan vi dock först i Vättern tagit oss ett uppfriskande bad.

Den forna klosterkyrkan innesluter hertig Magnus', Gustaf Vasas näst yngste sons, grafvård; denne prins dog svagsint. Äfven finns här ett relikskrin med den heliga Birgittas ben.

Det påstås emellertid, att kännare förklarat benen förskrifva sig från en manlig individ.

Slutligen får man här se kyrkliga dräkter från katolska tiden samt tvenne altartaflor, hvaraf den ena är prydd med skulpterade figurgrupper och den andra behandlar ämnen från Kristi lidandes historia, framställda i olja af en italienare på 1500-talet.

Efter middagen gjorde vi, så att säga för att smälta maten, ett besök på dårhuset, hvilket är inredt delvis i gamla klostret, delvis i en ny byggnad. Denna anstalt, som så småningom mer och mer utvidgats under doktor Hjertstedts ledning, är ordnad i enlighet med det system, som i nuvarande stund anses för det bästa, eller paviljongssystemet.

De forna klostercellerna tjäna nu till rum för dårarna. Man har dock bibehållit en dylik cell alldeles sådan, som den var, när den beboddes af nunnorna; dager får densamma endast från

[1] Grefve Johan af Ost-Friesland.

en trång glugg. Kapellet står äfven orördt kvar från den tiden och gömmer några minnen, bland annat tvenne järnbeslagna kistor. Kvinnorna äro inhysta i den nya byggningen, hvilken är förträffligt inredd. Det finns också särskilda byggnader för mera förmögna patienter. Trädgården är stor; blommor och grönt pryda matsalar och korridorer; allt är snyggt samt väl hållet. En skicklig ledning och ett kärleksfullt hjärta vaka synbarligen öfver det allmänna tillståndet; också sågo vi de stackars sjuka skynda vänligt fram mot den präktige doktorn, som själf förde oss omkring på vår melankoliska promenad. Han hade ett godt ord till hvar och en; hans myndighet syntes obestridd samt helt naturligt erkänd.

I en salong blefvo vi varse tvenne damer, af hvilka en var stor och smärt med ljust utslaget hår; hon satt vid pianot och dunkade häftigt på detsamma någon operamelodi. Det var en fröken S; hon befinner sig på hospitalet sedan några månader och har gjort sig känd för sitt mycket våldsamma lynne och ett det gröfsta språk. Vi fingo strax ett prof härpå genom det ohyfsade sätt, hvarpå hon utfor mot Lindersköld, då denne närmade sig och helt mildt gjorde henne några frågor.

Se här hvad den olyckligas broder berättat L. angående orsaken till fröken S:s galenskap:

En ung officer hade blifvit kär i den unga damen och af henne blifvit älskad tillbaka; en hemlig förlofning följde snart därpå. Nu har hon emellertid en tvillingsyster, som liknar henne mycket men har en mildare karaktär. Hittills hade de båda systrarna varit förenade med hvarandra genom vissa mystiska band, så att allt hvad som hände den ena genast erfors af den andra. Om E. blef sjuk, strax inträffade detsamma med J; äfven deras sysselsättningar och känslor voro jämväl desamma. Vid den tidpunkt, då ofvanbemälde officer vann den förstnämndas kärlek, befann sig den andra systern hos slägtingar i Skåne samt var alldeles okunnig om hvad som tilldragit sig i hemmet. Slumpen vill nu, att fästmannen kommer ner till Skåne och får se sin fästmös syster, föredrar henne, eröfrar hennes hjärta, återsänder ringen till den forna fästmön samt förlofvar sig hemligen med den nya flamman.

För första gången i sitt lif få de båda systrarna vidkännas olika öden; under det en är olycklig, är den andra på höjden af sällhet. Men detta tillstånd blir af kort varaktighet; vid första sammanträffandet komma förtroendena fram, och båda systrarna blifva svagsinta.

CHARLES DICKSON.

Bland dårarne märktes härjämte en åttioårig f. d. guvernant för fru Linderskö1d, som trodde sig alltjämt vara endast 17 år; hon slog blygt ner ögonen, skrattade uppsluppet och välsignade sitt öde. En baron V. gick framför oss och blomsterströdde vår väg; däremot frågade oss i stolt ton en löjtnant F., om vi kommit dit i afsikt att håna hans olycka?

Jag lämnade helt betryckt denna anstalt, och för att uppfriska sinnet gjorde jag i sällskap med Linderskölds en promenad i Vadstenas omgifningar. Vi fortsatte densamma ända fram till kronogodset Starby, arrenderadt af Letterstedt, samt återvände till teet, hvarefter jag gick ombord på ångbåten, som förde mig till Töreboda.

Det fanns ingen plats att få på båten utom i damhytten, som jag dock kl. 3 på morgonen måste utrymma, emedan kvinnliga passagerare då anländt.

Någon annan bekant på båten än doktor Charles Dickson träffade jag ej. Han var på väg från Motala, dit han rest i affärer.

Anländ vid middagstiden till Töreboda besteg jag två timmar därefter diligensen till Mariestad samt tog sedan skjuts till Björsäter, där vagn mötte från Råbäck.

I skötet af min familj tillbragte jag nu trenne angenäma dagar för att sedan den 1 aug. åter gladeligen fortsätta min inspektionsresa. Första uppehållet gjordes vid Forshems kyrka, hvars herde önskade rådfråga mig angående Forssenius'ka familjegrafven, som skymmer för ett af de fönster, hvarigenom koret får sin dager, och som församlingen därför gärna vill sänka i jämnhöjd med altaret.

Denna kyrka byggdes under 12:e århundradet och äger ännu i behåll basreliefer i sten, hvilka äro mycket intressanta genom sin naivitet. En af dem föreställer konung Olof förande en kristen missionär till kyrkan och därmed omintetgörande följderna af Thors förstörande verksamhet. En annan visar de tre Mariorna besökande Kristi graf.

Till Moholm ankom jag lagom för att stiga på tåget till Jönköping. I kupén träffade jag v. Möller med son samt Charles Lewenhaupt från Strassburg. Där var äfven en dansk professor Hammerich och dennes mycket vackra dotter, hvilka v. M. kände. Vi blefvo snart bekanta, och som aftonen var särdeles vacker, öfvertalade jag sällskapet att stanna i Jönköping i stället för att med samma tåg fortsätta till Skåne. De fingo ej heller anledning att ångra sig, ty vi gjorde en härlig promenad på höjderna, som behärska staden och Vättern. Dessförinnan hade vi emellertid vid tågets framkomst träffat en v. M:s kollega i första kammaren hofrättsrådet Lemchen samt en stor fabriksägare Malmberg, hvilka genast med mycken älskvärdhet erbjödo sig att visa oss Jönköping. Först beságo vi den nya elementarskolan, som är uppförd med mycken lyx. Utanför denna väntade sedan våra värdars vagnar, som körde oss till Odensberg, hvarest 600 fot öfver sjöns yta en vattenreservoar är belägen, hvilken ger vatten åt staden; förut nöjde sig invånarne med att dricka ur Vättern. Utsikten från denna höjd är storartad. Staden med omgifningar påminner om Neapels golf; vegetationen är rik och mäktig. En liten flicka

sjöng för oss smålandsmelodier, under det vi, sittande på en klippa, beundrade solnedgången och den vackra fröken Hammerich.

Våra artiga ledsagare ville ända till slutet fullgöra sin plikt som värdar och inbjödo oss att intaga supé i en vacker restaurang, hvars trädgård sträcker sig ner till sjön och som utgör samlingsplatsen för Jönköpings societet.

Till en början begärdes punsch och »aftonblad». Vi väntade oss naturligtvis att få se tidningen med samma namn, men alldeles icke; man kallar här »aftonblad» en schal eller filt, som tjänar att utestänga kylan.

Vi språkade politik och skandinavism. Hammerich är ifrig skandinav, fast under villkor att Danmark får spela första fiolen. Dottern är förlofvad med en svensk läkare Nyström[1] och sonen kompositör i Paris.

v. Möller är kunnig i alla ämnen samt intresserar sig för allt. Han var nu på återväg från Stockholm, där han sökt skaffa in sin son på Karlberg, ehuru denne är enögd. Som helt liten gosse förföljde han nämligen en påfågel och föll härvid omkull; djuret störtade sig då öfver honom och stack med sin näbb ut ena ögat.

Mitt sällskap fortsatte tidigt på morgonen med tåget söderut. Stenhammar anlände en timme senare, och vi gjorde nu vår inspektionsrund samt beságo statens byggnader, såsom residenset och hofrätten med sitt under byggnad varande nya arkiv, som uppföres på pålad grund. Sjön är så hög detta år, att stadens alla källare stå under vatten. Landshöfding Faxe visade oss det gamla skolhuset, dit han önskade flytta sitt ämbetes arkiv, som nu förvaras i en byggnad belägen på en af den förfallna fästningens vallar, hvilken byggnad af staten afståtts till staden och som denna nu trots Faxes protester vill rifva ner.

Efter slutad inspektion foro vi i vagn till Huskvarna, beläget ungefär en mil från staden, för att bese gevärsfaktoriet. Rakt ned från klippan störtar här en vattenmassa, som bildar 3 till 4 mycket pittoreska fall. Utsikten från bergets spets är onekligen storartad; den vackra Vättern framträder härifrån i hela sin prakt.

[1] Doktor Anton Nyström.

Fallen sakna däremot färg, det skummande vattnet liknar en mjölkkaskad inklämd mellan enformiga grå klippor.

Faxe hade inbjudit oss att tillbringa aftonen på hans landställe utanför staden. Där voro samlade en syster till F., dennes dotter samt fyra damer från grannskapet, alla mycket litet meddelsamma. Landshöfdingen var den, som ensam förde ordet, men han lider tyvärr af en kronisk snufva, som tvingar honom att i hvarje ögonblick snörfla, och man måste vara van härvid för att ej känna sig obehagligt berörd; också föreföll oss aftonen bra lång. Damerna följde oss ett stycke på hemvägen, och fröken F., lämnad åt sig själf, var både älskvärd och sympatisk.

PARET EHRENBORG.

På tåget till Göteborg gjorde slumpen, att vi kommo i samma kupé som operasångerskan fru Stenhammar, svägerska till arkitekten. Hon var åtföljd af baron C. R. Cederström, en gammal adelsjunker, känd för sitt konstlade uttryckssätt och som mot sina motståndare på Riddarhuset brukade utslunga förgiftade pilar, hvilka han utsirade med poesiens fagraste blomster. Nu berättade han för mig med stor talförhet och i de minsta detaljer om sitt besök vid Parisutställningen, samt hur han färdats dit med billighetståg. Fru S. återvände äfven hon från utställningen och ämnade sig till en badort.

Ehrensvärd hade medelst telegram inbjudit mig till middag i sitt residens, hvilket jag emellertid före måltiden hann inspektera. Öfriga gäster voro mina två gamla vänner Emil Ekman och Chap-

man. På aftonen gjordes en promenad i vagn, och vi intogo sedan te på Ekmans landställe. Denne gjorde oss nästa dag sällskap på Halmstadbåten men steg af i Varberg, där familjen tillbringar sommaren. Under uppehållet i denna stad träffade jag flera bekanta, såsom Ribbings, Bildts, Lagerbjelkes samt herrar unionskommitterade, hvilka i år samlats i Varberg.

På ångbåten voro äfven frih:n Stierncrona med barn samt ryttmästare Ehrenborg med fru, hvilka två senare bildade en välfödd

LANDSSEKRETERAREN HANE OCH LANDSHÖFDINGEN GREFVE P. LEWENHAUPT.

och kärleksfull grupp, som dock sjösjukan tvang att intaga mera sentimentala än plastiska ställningar.

Till Halmstad anlände vi kl. 5 e. m. Fastän det var söndag, hade jag dock telegrafiskt meddelat vederbörande min önskan att samma dag få inspektera slottet för att sedan på natten med båten kunna fortsätta till Helsingborg.

Mycket riktigt, på kajen väntade mig den frodige landssekreteraren; i handen hade han planritningarna, själf var han högtidsklädd, och på bröstet lyste nordstjärneordens riddarkors.

Jag påminner mig en lustig anekdot angående just denna ordensstjärna. För några år sedan vid kungens sista besök i Halmstad hade landshöfding Alströmer lofvat denne sin närmaste man, hvilken utgör typen för en ämbetsman genomträngd af medvetandet om sin egen betydenhet, att vid kungens afresa anmäla honom till erhållande af riddarkorset, för hvilket ändamål han därför hade att hålla sig i närheten af sin höfding.

Uppfylld af ett ljuft hopp och emedan han vid detta högtidliga ögonblick önskade framträda i all sin glans, går han nu upp på sitt ämbetsrum för att göra toalett. Vaktmästaren passerar händelsevis förbi, ser nyckeln sitta i dörren, och i den tro, att någon kvarglömt denna, låser han dörren och stoppar nyckeln i sin ficka. När landssekreteraren är färdig, ämnar han skynda ner till sin chef men märker då, o fasa, att han ej kan slippa ut. Hvarken bultningar på dörren eller rop genom fönstren hjälpa; alla människor befinna sig på yttre borggården för att åse kungens affärd, och endast hurraropen besvara den stackars fångens ångestskri, som gäckad i sina förhoppningar och rytande af ilska först några timmar senare befrias ur arresten. När dörren ändtligen öppnades, fann man honom gul i ansiktet som en citron; vreden hade åsamkat honom en häftig gulsot. Året därpå utnämnde kungen honom dock till riddare. I dag visade sig emellertid mannen glad och förekommande.

Halmstads slott har ett behagligt läge vid flodstranden, och de forna vallarna äro nu förvandlade till trädgårdar. I landshöfdingens frånvaro bjöd oss hans landssekreterare på förfriskningar i en paviljong omgifven af blommor samt presenterade oss för sin fru och sina tre döttrar, som voro mycket blyga.

Min onkel Gösta Lewenhaupt skickade oss sedan sin vagn för att hämta oss till sin helt nära staden belägna egendom Marieberg, där vi nu också tillbragte aftonen. I sällskap med min tant och yngsta dottern samt sonen Casimir företogo vi en promenad för att på andra sidan floden åse Halmstadsungdomens dans och lekar, hvarefter ofvannämnda fränder äfven följde oss till ångbåten.

Jag var redan till hälften afklädd, då v. Möller trädde in i min hytt och sökte öfvertala mig att dagen därpå med honom resa till Skottorp, hvarifrån jag sedan kunde taga diligensen till Hälsingborg. Jag afböjde dock förslaget, åberopande nödvändigheten för mig att så fort som möjligt hinna till Hälsingborg, om jag skulle få träffa min son, som befann sig ombord på korvetten af Chapman liggande på dess redd. Vid min ankomst till nämnda stad kl. 4 på morgonen upptäckte jag också fartyget, som gjorde

PROMENERANDE I CARL XIII:S TORG.[1]

sig färdigt till afsegling, hvarför jag endast fick tillfälle att under två timmar vara tillsammans med min son sjökadetten.

Längre fram på förmiddagen togo Stenhammar och jag en vagn och åkte till Kulla Gunnarstorp för att se det nya slott, grefve v. Platen håller på att bygga efter danske arkitekten Zvingmans ritningar. Det grefliga paret tog mycket vänligt emot oss samt bjöd oss att börja med på frukost, hvarefter värden själf

[1] De promenerande äro Soto Mayor, de Moral, E. af Klint, S. Lagerberg, G. v. Rosen, B. v. Platen, C. v. Platen och J. W. v. Knorring.

visade oss det pågående byggnadsarbetet. Belägenheten är utomordentligt vacker. Man har härifrån en härlig utsikt öfver Sundet och de hundratals båtar, som dagligen draga förbi.

Slottet uppföres i en fantasistil med tre olika stora torn. Arkitekturen är elegant fast kanske något för massiv. Det är den största lyxbyggnad, som skådat dagen i Sverige under detta sekel, och kommer att kosta omkring en half million rdr. Fönsteromfattningarna och murfrisens ornament äro lånade från renässansen och formas på platsen i portlandcement blandadt med $^{2}/_{5}$ fint grus; murarna äro af tegel och mycket starka.

Grefvinnan P. påminde mig nu om, att hennes son vistades på Kristinelund, beläget endast en fjärdingsväg från K. G., hvarför vi äfven besökte honom. Svågern A. Wachtmeister gjorde oss sällskap dit. Det är en vacker egendom, som dess nuvarande ägare restaurerat efter sin egen smak samt omgifvit med en engelsk park. Han tillbringar här större delen af året, hufvudsakligen sysselsatt med att dels själf bjuda dels af andra låta bjuda sig på middagar.

På återvägen gjorde vi ett uppehåll vid Sofiero, prins Oscars fantasiskapelse, uppförd på en höjd vid kusten samt midt emot Helsingör. Det är ett litet slott, flankeradt af 4 hörntorn samt ett dylikt högre i fasadens midt. Tornen sluta alla i en skarp spets och göra från Sundet sedt god effekt. På nära håll förefaller dock slottet, som egentligen mera är en villa, måhända något anspråksfullt med hänsyn till sin ringa ytvidd. Det är en dekoration, ett kortslott. Taken äro täckta med tjärad papp, yttre hufvudtrappan är af trä. Utsatt, som detta hus är för temperaturens växlingar, skall dess svaga material ej förmå lämna det tillräckligt skydd; också äro efter endast två år stora reparationer af nöden.

Man måste dock medgifva, att belägenheten är härlig. Från slottets fot ända ner till stranden sträcker sig en sekelgammal bokskog, öfver hvars toppar utbreder sig för ögat det härliga Sundet med sina otaliga farkoster. På landsidan åter leder vägen till Sofiero genom en väl underhållen engelsk park.

Återkommen till Hälsingborg mötte jag Bror Cederström, som var på väg till badet. Han gjorde mig sällskap till Ringtorp, hvarest gamla friherrinnan Coyet, min frus faster, bor hos sin sonson. Det är en schweizervilla belägen på en höjd med utsikt öfver staden men alltför aflägsen från Sundet. Jag föredrar då vida Hamiltonhouse och Liatorp, det förra tillhörigt De la Gardie, det senare Cederström, hos hvilken jag samma dag åt middag. Friherrinnan C. är mycket älskvärd och en af de få svenska damer, som kunna konversera.

B. CEDERSTRÖM.

Efter middagen, som var mycket glad, åkte vi till Ramlösa brunn, där jag råkade en hop bekanta, såsom Patrik Lewenhaupts, tant Ulla Ramel, fru Due, Peyrons m. fl. Parken är förtjusande; en landskapsmålare skulle där finna utmärkta motiv. Man kan härstädes få hyra trefliga villor för sommaren. En gammal ungkarl Berg von Linde, »sockerbiten» kallad, äger en sådan, där han tillbringar hvarje sommar samt ofta ger middagar. Den är röd och hvit och ej vidare smakfull samt liknar rätt mycket ett kafé, hvilket också gjorde, att en dansk familj, som önskade förfriska sig, lockades dit samt slog sig ner på verandan och ropade på värden. Man gick att hämta Berg v. Linde, som på sin fråga, hvad främlingarne önskade, fick till svar: »Servera oss kaffe!» Mäkta förgrymmad öfver att blifva tagen för en kafévärd och i

stället för att se saken från den skämtsamma sidan samt låta duka fram det begärda och sedan njuta af danskarnes bryderi, blef gubben röd af ilska, öfveröste dem med ovett samt körde dem på dörren.

Hans verkliga gäster, som åsett uppträdet, hade mycket roligt däråt.

På återvägen stannade vi en stund hos Erik Piper på Fältarp för att efterhöra hans hustrus hälsotillstånd. P. underrättade oss om, att hon för en timme sedan skänkt honom en andra dotter.

Vi mötte äfven en kavalkad bestående af grefve Barck med fru samt hoffröken Lagerheim. Under sommarmånaderna är Hälsingborg verkligen mycket lysande och lifligt. Staden är omgifven af villor, hvars ägare i regeln äro bosatta i grannskapet. När det blir varmt, komma de och slå sig ner där med sina familjer för att njuta af hafsluften. De i förening med societén i Ramlösa locka sedan hit ungdomen från de närbelägna egendomarna.

I år har här varit kapplöpningar samt nyligen äfven ett skandinaviskt möte i Stehag, till hvilket en mängd köpenhamnare infunnit sig. På grund af dåliga anordningar voro tågen alldeles öfverfulla, och några hundra danskar, som efter mötets slut ville resa hem men ej kunde få plats, måste tillbringa natten under bar himmel. Bland talare, som illustrerade festen, märktes Ploug, professorn grefve Hamilton, Sohlman m. fl. En dansk präst protesterade, då man föreslog svenska kvinnans skål, hvilket väckte stor uppståndelse. »Jag vill förklara mig», fortsatte han. »Jag dricker gärna för svenska kvinnans välgång, men jag utesluter därvid den förnämsta af dem alla, nämligen prinsessan Louise, som har den dåliga smaken att föredraga en preussisk prins framför vår kronprins Fredrik!» Man hyschade ner pratmakaren. Det behöfs ej mer än några dylika talare för att kasta löje öfver äfven den bästa sak.

Efter att hafva mottagit en middagsbjudning till den 8 hos Tornérhielm på Wrams-Gunnarstorp lämnade jag Helsingborg den 6 augusti samt for till Landskrona och Malmö. På vägen hade jag sällskap af kapten Coyet, disponent för flera gods i trakten

och sedan af direktör Munktell från Eskilstuna, hvilken för oss utvecklade ett nytt fästningssystem, som han önskade få infördt till kusternas försvar. Det skulle bestå af i klippan insprängda fördjupningar med däri roterande pansartorn bestyckade med grofva kanoner.

Vi anlände till Landskrona i lagom tid för att äta frukost, som vi intogo i en trädgårdsrestaurang. De skulle få servera oss hvad de ville; efter en stunds väntan uppenbarade sig en nätt jungfru, bärande en bricka fullsatt med icke mindre än 14 st. assietter, däraf 9 med olika fisksorter. Sedan vi afslutat vår frukost, begåfvo vi oss till citadellet, hvilket tjänar lifstidsfångarne till fängelse; bredvid detta har en industriidkare inrättat en fabrik för tillverkning af mattor och väfnader, som ger fångarne sysselsättning. I den mur, där ingångsporten till citadellet befinner sig, höllo just några fångar på att hugga en öppning; hade detta arbete icke skett under bevakning, skulle jag trott det vara en förberedelse till allmän rymning. I stället ville man öppna en förbindelse med statens magasin, som jag just kommit för att inspektera. Då ifrågavarande arbete företagits utan mitt hörande, begärde jag en förklaring af fängelsedirektören, som darrande framvisade en ämbetsskrifvelse, däri tillstånd gafs att öppna en ytterdörr ledande direkt till sädesmagasinet[1].

[1] För den återstående delen af året saknas anteckningar.

Dagboksanteckningar 1868.

30 nov.[1]

Till följd af de under hela denna sommar och höst på Carl XIII:s torg pågående arbetena, företagna i syfte att förvandla det till en engelsk park, befinner sig för närvarande större delen af ifrågavarande område i ett halffärdigt skick. Jorden är gödslad och plantering af träd och buskar verkställd; det återstår endast att beså gräsplanerna nästkommande vår. Det var därför icke utan farhågor, som jag emotsåg dagen för Carl XII:s-stodens aftäckande, enär jag väntade att få se allt, som genom dessa förberedande arbeten åstadkommits, af folkmassan nedtrampas.

Baron Sprengtporten, ordföranden i festkommittén, var å sin sida rädd för, att åskådarne skulle få komma att stå i smutsen, hvilket gaf honom idén att till de två för särskildt inbjudna redan uppförda läktarna bifoga en tredje dylik. Denna skulle dessutom utgöra en fördelaktig bakgrund för statyn samt skydda sångarne under aftäckelseceremonien gentemot folkhopens påträngande. S. talade med mig om detta förslag, som jag ansåg mig böra tillstyrka dels för den goda effektens skull dels med hänsyn till planteringarnas bevarande. Baron S. hade emellertid mycket besvär med att få tag i en entreprenör, som vore villig att på egen bekostnad och risk bygga denna läktare; slutligen begärde dock hos mig en byggmästare Nilsson med företeende af vederbörliga ritningar officiellt tillstånd härtill.

Öfverintendentsämbetet hade omedelbart ett sammanträde för att allvarligt diskutera frågan, hvarvid det enhälliga beslutet blef,

[1] Från årets första tio månader finnas inga anteckningar bevarade.

att Nilsson under vissa villkor, som afsågo platsen för läktaren, hvilken vi funno böra flyttas 20 fot tillbaka, så att mera utrymme bereddes för folkmassan, berättigades att uppföra sin läktare, dock under förutsättning att festkommittén och polismyndigheten äfven härtill lämnade sitt samtycke.

Sedan Nilsson lyckats erhålla jämväl dessas medgifvande, började han bygga samt sälja inträdesbiljetter till sin läktare. Stor förbittring nu i den radikala pressen. Tidningen Fäderneslandet såg i företaget en orättvisa mot allmänheten, hvilken man sålunda hindrade att se statyn. Det var folket, som tecknat bidrag till Carl XII:s monument; folket hade också rätt att njuta af skådespelet vid dess aftäckning utan några som helst inskränkningar. Tidningen uppmanade därför alla goda svenskar att motsätta sig arbetets fortsättande. Skrämda af dessa hotelser trodde sig nu kommitterade kunna afleda stormen genom att söka förmå entreprenören att mot ett utlofvadt skadestånd af 1,000 rdr slopa omkring en tredjedel af läktaren från dess båda ändpunkter räknadt. Detta medgifvande, långt ifrån att blidka Fäderneslandet, ökade endast bitterheten i dess utfall; bladet hetsade nu folket till att själft söka förskaffa sig rätt genom att rifva ned den förhatliga läktaren.

J. W. SPRENGTPORTEN.

Verkan af dessa revolutionära artiklar var synnerligen snabb.

På aftonen den 28 samlades folkhopar omkring statyn; ett trettiotal pojkar lyckades också att, innan beväpnad styrka hunnit till platsen, förstöra läktarens ena trappa. En skvadron af Hästgardet skingrade dock orostiftarne, hvilka spridde sig åt olika håll, tjutande af alla krafter, samt höllo såväl trupp som polis i ständig rörelse under en del af natten.

Dagen därpå enade sig tre privatmän Hammer, Blanche och Lindström, hvaraf de två senare tillhörde festkommittén, om att erbjuda Nilsson 1,000 rdr, ifall han ville rifva ner den återstående delen af läktaren. Denne begärde också öfverståthållarens tillstånd därtill men erhöll det svar, att han först måste hafva öfverintendentsämbetets och festkommitténs medgifvande, innan en sådan tillåtelse kunde lämnas. Hammer lyckades nu få Sprengtporten, Sohlman och Qvanten att underskrifva ett dylikt medgifvande; man sökte äfven mig i samma syfte. Jag uppehöll mig emellertid vid tillfället hos kungen; man begaf sig till slottet, men jag hade just då lämnat detta; slutligen träffade mig dock hemma hos mig en polisman. Jag nöjde mig med att påpeka, att då mitt tillstånd till läktarens uppförande gifvits under uttryckligt villkor af kommitténs och polisens samtycke, dessa samma myndigheter också hade fullkomlig frihet att taga bort densamma, men förbehöll mig likväl, att platsen blefve återställd i sitt forna skick samt materielen bortskaffad, innan festen ägde rum. Knappt var detta besked lämnadt, innan en ny order kallade mig ögonblickligen till H. M.

Jag fann kungen i öfverläggning med Bildt, hvilken sökte förmå Majestätet att skänka sitt bifall till Nilssons anhållan. Kungen gjorde invändningar men tycktes vankelmodig. »Jag kan ej», sade han, »gifva vika för en påtryckning, som härrör från dåliga lidelser, samt för dessas organ i pressen; att ej härvidlag göra motstånd vore för dem en uppmuntran! Hvad skall jag besluta? Min värdighet äfventyras, om jag låter pressen regera mig.»

Bildt: »Det är alldeles riktigt; men i detta fall, då kungen står utanför företaget, kan E. M:s värdighet ej taga skada, om entreprenören, som byggt den olycksaliga läktaren, vill rifva den.

Kungen kan ej lagligen förbjuda en enskild person att förfoga öfver sin egendom. Jag för min del kan ej råda därtill.»

Kungen: »Här gäller det viktigare intressen, lämnom själfva saken å sido. Äfven om jag ej tagit någon del i anordningarna för festen, står dock läktaren, sedan den en gång blifvit uppförd, under mitt beskydd, så snart jag ej själf tagit initiativet till dess borttagande. Den allmänna opinionen skall i hvarje eftergift se en svaghet; kunglighetens anseende kommer att lida däraf.»

Jag: »Detta är äfven min underdåniga mening. Alldenstund E. M. i går låtit sina trupper skydda läktaren mot en förblindad folkhops anfall, bör icke E. M:s värdighet tillåta, att den tages bort redan följande dag. Den måste finnas vid aftäckningen, på det trupperna ej nödgas få den skammen att defilera förbi en pöbel jublande öfver sin seger. Genom att samtycka till rifvandet af en byggnad, som den själf finner nyttig, ger kommittén prof på en beklaglig svaghet.»

Bildt: »Det blir också kommittén ensam, som skammen träffar. Kungen och trupperna stå utanför den enskilda uppgörelsen mellan densamma och entreprenören.»

Jag: »Just emedan strid ägt rum mellan ordningsmakten och orostiftarne, är det nödvändigt, att segern afgjordt stannar på den förras sida. Jag föreslår, att man söker finna en utväg, som lämnar kommittén tillfälle att taga tillbaka sitt af svaghet framkallade beslut.»

(Adjutanten anmäler v. Qvanten, som införes.)

Kungen (häftigt uppstigande, vänder sig mot Qvanten): »Hur är det möjligt, att jag finner ditt namn på detta papper? Du är således nog feg att taga order af Fäderneslandets redaktör! Alltså, sedan ni herrar kommitterade låtit uppföra en läktare, sakna ni mod att försvara densamma.»

Qvanten: »Jag har tecknat mitt namn endast därför, att man försäkrat mig, att öfverståthållaren blott väntade på våra underskrifter för att tillåta läktarens rifning.»

(Förnekande från Bildts sida.)

Kungen: Hvem har sagt dig, att man önskade läktarens borttagande?»

Qvanten: (darrande) »Det var Hammer, som kom till general Sprengtporten och mig samt förklarade att, om vi ej genast gåfve vårt bifall, så skulle blodbadet taga sin början, och att allt utgjutet blod fölle på våra hufvuden. (Slår sig för bröstet.) För min del har jag vid ett sådant alternativ ej kunnat neka att skrifva under. Jag medger visst nyttan af läktaren, men för priset af utgjutet blod vill jag ej hafva den kvar.» (Teatralisk åtbörd.)

Kungen: »Du är en pultron, Qvanten! Det fordras således endast en sådan liten herres som Hammers försäkringar för att rubba din öfvertygelse.»

Qvanten: »Med ledsnad märker jag nu, att jag blifvit förd bakom ljuset, och jag är beredd att, om E. M. så önskar, taga tillbaka min underskrift.»

Bildt: Papperet är en offentlig handling. Ni kan ej stryka ert namn.»

Kungen till Q.: »Gå och skaffa hit kommittéledamöterna, jag vill säga dem min tanke om deras åtgöranden. Jag kommer visserligen att tala i en mindre häftig ton än nyss, men de skola få höra min mening om saken. Jag skall nog få dem att stryka sina underskrifter.»

Qvanten: »Jag tror mig om att kunna försäkra E. M., att de ej gå in härpå; de äro öfvertygade om, att läktaren måste bort.»

Kungen: »Om läktaren tages bort, går jag ej på aftäckningen.»

Man anmäler general Sprengtporten. Vi lämna honom ensam med kungen. Efter en kvart anländer Sohlman, sedan Nordström, därpå Selander. Dessa herrar hafva en tre kvarts timmes öfverläggning med kungen, hvarefter H. M. låter kalla mig och tillkännager i kommitténs närvaro, att alla ledamöterna äro af den meningen, att läktaren bör bibehållas på sin plats. »Det nödvändigaste är nu», tillägger H. M., »att entreprenören återtager sin ansökan, och jag ber dig Dardel underhandla med honom härom!»

Jag var på förhand ganska viss om, att Nilsson ej skulle få tid, äfven om han det ville, att uppfylla de villkor, som jag föreskrifvit, hvarför jag också utlofvade ett godt resultat och bad dessa herrar jämte polismästaren åtfölja mig till byggnadsplatsen, där vi funno vår man. Det var nu nära midnatt. Tillåtelsen för Nilsson att rifva läktaren upplästes först, men sedan han fått höra de villkor jag fäst härvid, förklarade han genast, att han ej kunde uppfylla dem och att han återtoge sin ansökan, samt att läktaren följaktligen komme att blifva kvarstående.

Jag skyndade tillbaka till slottet för att lämna rapport om utförandet af mitt uppdrag samt insomnade sedan helt nöjd öfver att hafva för min del energiskt kunnat bidraga till ett beslut, som förskaffade den goda saken seger.

Dagen för statyns aftäckande förflöt sedan utan någon blodsutgjutelse och, frånsedt ett fruktlöst försök af pöbeln att strax efter ceremonien rifva ner den famösa läktaren, aflopp allt lyckligt. På natten bortfördes läktaren af entreprenören.

Se där i korthet beskrifningen öfver denna tilldragelse. Jag hade härvid tillfälle att iakttaga å ena sidan kungens månhet om sin värdighet, fastän äfven hur nära han varit att gifva vika för det inflytande öfverståthållaren äger öfver honom; å andra sidan denne sistnämndes och kommittéledamöternas rädsla för folkopinionen samt deras försök att komma ifrån allt eget ansvar genom att söka förneka sin delaktighet i tillkomsten af den olyckliga läktaren, som sålunda jag ensam skulle komma att bära skulden för.

Bland kommitténs ledamöter undantager jag likväl Nordström, hvilken energiskt talade emot alla eftergifter för pressens fordringar.

Som en märklig händelse är att anteckna August Blanches hastiga dödsfall samma dag, som aftäckningen ägde rum.

Han hade af sina medbröder i kommittén fått i uppdrag att presidera vid en frukost, som gafs på hotell Fenix för Uppsalasångarne. Efter måltidens slut, och sedan han med anledning af högtidligheten hållit tal för studenterna, lämnade Blanche lokalen. Utkommen på gatan kände han sig plötsligt illamående; man fick

honom skyndsamt in på ett närbeläget apotek, där han en kort stund efteråt utandades sin sista suck.

Det radikala och republikanska partiet förlorar genom B:s död sin mest populäre chef och litteraturen sin spirituellaste penna. Blanche förde ett gladt lif, som kom honom att i förtid åldras.

I. HWASSER, F. F. CARLSON OCH J. J. NORDSTRÖM.

Han hade hög ansiktsfärg, håret var hvitt kring hjässan och hans gång en gubbes; dock räknade han endast 57 år.

För regeringen är hans bortgång en fördel. B. var nämligen en mäktig partiledare, mindre dock i andra kammaren än som populär talare på folkmöten.

Han var en folkets vän af öfvertygelse och ej af egennytta.

3 dec.

I går afton återsåg jag kungen i hans loge på teatern. H. M. visade mig mycken vänlighet, liksom ville han tacka för den hjälp

han erhöll härom aftonen. Kung Carl har på onsdagarna, da det äfven är abonnementsdag, tagit en loge, till hvilken han för hvarje gång inbjuder vissa personer. I går voro min hustru och jag, fru Thulstrup, hvars man nu är på vakt, samt kapten och fru Palin de utvalda. Under en af mellanakterna är man inbjuden till kungliga foyern att där intaga förfriskningar.

Prins Oscar hade en del anmärkningar att göra mot Carl XII:s staty. Han vill hafva den med hatt på hufvudet och mindre stora stöflar; slutligen gillar han ej, att den vänder framsidan åt hamnen och slottet. Jag tog mig friheten framhålla, att för det första konstnären för dagerns skull önskat få sitt verk belyst såsom nu är fallet, och att jag dessutom för egen del fann det mindre anstötligt, om statyn vände ryggen åt de promenerande i torget än åt Kungl. slottet och ankommande fartyg. Hvad åter beträffar hatten, så påpekade jag, att den föga lämpade sig för bildhuggarkonsten samt härjämte skulle hafva dolt hjältens höga panna, som är det mest karaktäristiska i hans ansikte; däremot erkände jag, att stöflarna föreföllo väl klumpiga, hvilket äfven torde gälla händerna med sina väldiga älgskinnshandskar; dessa detaljer gifva dock en viss stil åt statyn.

Med anledning af prinsessan Louises trolofning är förhållandet mellan kungen och hans broder något spändt. Om prinsen å ena sidan med rätta kan känna sig sårad öfver att ej genom telegram hafva blifvit underrättad om denna nyhet, som han i stället på vägen till Beckaskog fått höra af en järnvägstjänsteman, så visade H. K. H. å den andra allt för mycken snarstuckenhet; han blef sålunda högeligen förbittrad och framkallade ett stormigt uppträde, när kungen sedermera utnämnde danske kronprinsen till titulär öfverste vid Svea Lifgarde. Att i detta kungens vänskapsbevis gentemot sin blifvande måg vilja se en åtgärd riktad mot hans son, själf inskrifven som volontär vid samma regemente, var ej vidare välbetänkt; det var endast att onödigtvis väcka tanken på en kombination, som möjligen kunde sättas i samband med denna äktenskapliga förening, och hvarpå ingen nu hade tänkt, eller att de tre rikenas kronor en gång skulle kunna komma att förenas

på kronprinsens af Danmark hufvud med förbigående af prins Oscar och hans söner.

Det tycks hafva uppstått ett mycket häftigt meningsutbyte mellan kungen och hans broder på Ulriksdal angående nämnda sak och detta just i det ögonblick, då man skulle sätta sig till bords, samt i närvaro af inbjudna gäster, hvilka voro i färd med att helt lugnt taga en snaps. Bildt, som äfven var med på middagen, berättade mig sedan, att han blifvit utsedd till bägge parternas förtroendeman och samma afton lyckats åstadkomma en ytlig försoning.

För den ene skulle han hafva framhållit det olämpliga uti att i närvaro af omgifningen visa kungen vanvördnad. För den andre skyldigheten att hafva öfverseende med en broder, hvilkens sinne vid tillfället ej vore i jämnvikt, och som trodde sig kränkt i sina naturliga rättigheter.

6 dec.

I dag är det August Blanches begrafning. Skarpskyttarne och arbetareföreningarna skola i procession tåga efter likvagnen. Kungen har mottagit ett anonymt bref, uppfordrande honom att närvara vid begrafningen. Nu, sades det, vore det för monarken ett enastående tillfälle att vinna sitt folks kärlek. Det faller af sig själft, att kungen helt och hållet saknar lust att på detta sätt liksom bringa sin hyllning åt de republikanska åsikter, för hvilka den döde var den främste kämpen.

Tidningarna angripa i häftig ton det sätt, hvarpå Lifgardet till häst rensade trakten omkring statyn aftonen före aftäckningen. Några fredliga åskådare till oordningarna hafva råkat ut för sabelhugg ämnade åt de verkliga orostiftarne, men om dessa herrar funno nöje i att åse kravallerna utan att söka afstyra dem, togo de i självfva verket en indirekt del i desamma, och de få skylla sig självfva, ifall de drabbades af följderna.

Kungen visade mig i dag ett stort »Norskt landskap» ämnadt för Konstföreningens lotteri; det skulle vara en ganska förtjänstfull tafla, äfven om den ej vore målad af en kung.

AUGUST BLANCHE.

Konstföreningens utställning är, sedan den blifvit inrymd i den nya lokalen, permanent samt öppen alla dagar, gratis för föreningsmedlemmar och mot en afgift af 25 öre för den öfriga publiken.

÷

Man hoppas, att afgifterna skola betäcka en ansenlig del af hyran. De fyra målareatelierna i andra våningen disponeras af Konstakademien och uppfylla fullkomligt sitt ändamål. Kaféet å nedre botten har blifvit på modet samt betalar ordentligt hyran. Artister, aktieägare och allmänhet äro belåtna. För knappt ett år sedan angrepo tidningarna mig på det häftigaste därför, att jag haft den oförsyntheten att låta uppföra en byggnad på denna plats.

Moral: Låt inte pressen skrämma dig, när du själf är öfvertygad om, att du slagit in på rätt väg.

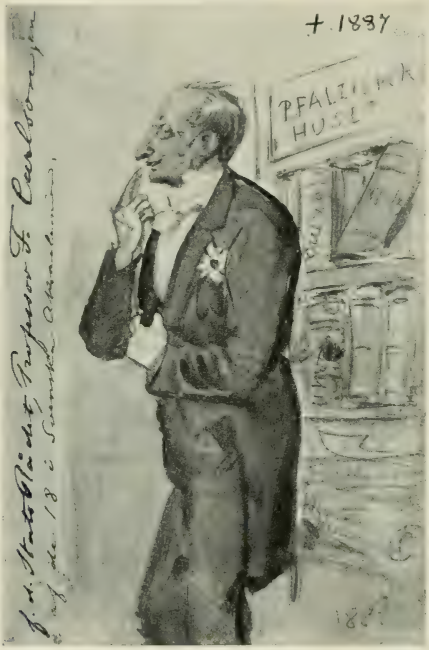
Dagboksanteckningar 1869.

8 januari.

Detta nya år har ej för mig börjat synnerligen gynnsamt. Regeringen har nämligen fråntagit mig chefskapet för Nationalmuseum. Oberäknadt förlusten af en 1,000 rdr, hvarmed jag väntat mig att få öka mina årliga inkomster, ser jag mig äfven beröfvad en sysselsättning, som var helt och hållet i min smak. Och detta i det ögonblick, då jag efter två, tre års mödosamma ansträngningar lyckats få alla samlingarna ordnade och uppställda samt reglerat museitjänstgöringen på ett för allmänheten nöjaktigt sätt. Det är ecklesiastikministern, som, påverkad af sina pedantiska rådgifvare, spelat mig detta spratt, under förevändning att härmed fullgöra Riksdagens vilja, som i fjol nekade att bevilja den aflöning af 5,500 rdr, hvilken samme minister begärt för Wennerberg, den af honom utsedde museiföreståndaren. Riksdagen fann ej utan skäl att, som allt redan vore ordnadt och klart, den ifrågasatte föreståndaren skulle blifva för dyrbar samt ställde till regeringens förfogande ett belopp af 1,500 rdr att enligt dess bepröfvande användas för ifrågavarande ändamål. Carlson kunde sålunda mycket väl hafva gifvit mig 1,000 rdr, mot att jag fortfore att öfvervaka mitt verk. Han föredrog att entlediga mig från befattningen härmed samt att åt Boklund ensam[1] lämna jämte förhöjdt arfvode styrelsen af det hela. Denna oförutsedda utgång har varit mig mycket kännbar, och jag har öppet beklagat mig häröfver för kungen. Eftersom man fann en särskild föreståndare allt för dyrbar, var väl ingenting naturligare än att ställa Museum under preses' i Konstakademien ledning. Kungen tillskref mig också ett

[1] B. var sedan 1866 intendent vid Museum.

egenhändigt bref, hvari han gjorde full rättvisa åt det sätt, hvarpå jag utfört mitt värf som organisatör, samt lyckönskade sig att få se mig fortfarande bibehålla högsta ledningen af Nationalmuseum i min egenskap af ordförande i den nu för detsamma tillsatta nämnd. Detta kungliga bref, ehuru för mig mycket smickrande, tröstar mig dock endast delvis; det uttrycker blott monarkens personliga, gent emot mig sympatiska uppfattning.

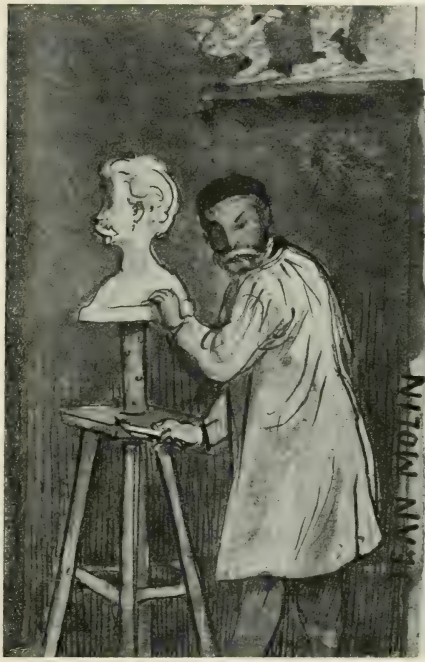
F. F CARLSON.

Man har nyss begraft gamle Nyström, sekreteraren i Fria konsternas akademi. N. ägde en mycket god penna och besatt en synnerligen energisk vilja, men han var mera byråkrat än artist. Sedan 40 år regerade han akademien despotiskt och gjorde sig där mera fruktad än älskad. I sin egenskap af arkitekt lyckades han samla en vacker förmögenhet men lämnar intet märkligt monument efter sig.

Scholander, Nyströms måg och efterträdare i ämbetet, förenar med flera af svärfaderns egenskaper en stor artistisk öfverlägsenhet, fast han saknar N:s ihärdighet och administrativa skicklighet. Scholanders intryck äro lifliga, om de också ofta växla. Vare härmed huru som helst, så förskaffade honom dock hans fina penna och omfattande kunskaper i skön konst seger öfver Edvard Bergh och Langlet, hans medtäflare till sekreterarebefattningen.

Boklund, som sedan mer än ett år tillbaka är akademiens direktör, visar nit för sin befattning men har hvarken den talang eller den intelligens, som denna viktiga plats kräfver. Med undantag af Scholander hvad arkitekturen och Bergh hvad landskapsmålningen beträffar kan man säga detsamma om de öfriga professorerna.

Molin saknar intresse för sin lärareverksamhet och undervisar endast motvilligt. Han har städse brådtom att återvända till sina egna arbeten. Emellertid måste man erkänna att, när det gäller att improvisera, denne artist har en högst märklig liflighet i uppfattningen äfvensom en ofantlig lätthet att arbeta. På tre månader frambragte han sålunda alla sin fontäns 13 figurer samt aflämnade monumentet fullbordadt vid skandinaviska utställningens öppnande 1866. Detta är ett verkligt kraftprof, som visar Molins geni.

J. MOLIN.

27 januari.

Danske kronprinsen anlände i går afton och bevistade i sällskap med den kungl. familjen öfverståthållarens bal. Drottningen, som till följd af en knäskada under 14 dagar ej lämnat sina rum, gjorde då sitt återinträde i stora världen. Man hade för H. M. anordnat ett spelparti med grefvarne Manderström, Plessen och Lagerberg som medspelare. Värmen och trängseln tvang mig att lämna balen kl. 11. Vi gingo, Edholm och jag, att supera på

en restaurang samt prata om våra respektive ämbetsförvaltningar. Edholm har af kungen fått befallning att ej mera gifva någon operamaskerad. Man är rädd för Riksdagen. Monarken är dessutom för litet noga i sitt uppträdande vid dylika fester, hvarför försiktigheten bjuder att ej gifva honom ytterligare tillfälle att besöka sådana.

SVANTE HEDIN.

På senaste maskeraden hade H. M. två olika supéer. De till den andra inbjudna voro m:lle S. samt några aktörer, som bruka vara med vid detta slags samkväm. Det hände sig emellertid, att kungen lät sina gäster bra länge vänta, hvaröfver m:lle S. tog humör och ställde till en scen. Svante Hedin, hvilken var något beskänkt, gjorde henne då en del grofkorniga föreställningar, som till den grad uppretade den sköna, att hon häröfver häftigt beklagade sig för kungen, då han omsider anlände. Följden blef, att H. blef hemkörd.

Vid uppvaknandet morgonen därpå kände sig skådespelaren i hög grad ångerköpt samt trodde sig för alltid fallen i onåd.

Vännen Hwasser ombads nu att till kungen framföra H:s ursäkter, hvilka H. M. välvilligt upptog, i det han sade: »Hälsa Svante och säg honom, att han ej var den enda, som var full i går.»

Ledsamma rykten gå i Riksdagen och bland folket beträffande en orgie, som kungen skulle låtit anordna under prinsens af

Wales besök sistlidne december i Stockholm för att roa sin kunglige gäst.

Det hviskas sålunda om, att sju stycken unga flickor skulle varit bjudna på en liten dans å slottet samt därvid ej varit iförda något annat klädesplagg än en domino. Prinsen själf skulle härjämte hafva blifvit alldeles drucken.

Jag tror för min del ej ett ord af denna dumma historia, och enligt de upplysningar jag inhämtat om saken är den också helt enkelt en uppfinning. Medlemmarne af kungens intima krets förneka äfven energiskt dess sanningsenlighet.

29 januari.

Kungabalen den 28 var mycket lysande. Icke mindre än 1,600 galaklädda inbjudna cirkulerade i de nyligen restaurerade och praktfulla salongerna. Den stora vestibulen äfvensom trappuppgången i västra hvalfvet voro uppvärmda och prydda med blommor samt mattbelagda. Där gick man också att söka svalka efter att hafva fått nog af den kvafva luften i dans- och spelsalarna.

Den unga prinsessan var mycket till sin fördel. Kronprins Fredrik, hennes trolofvade, är i allmänhet omtyckt, i synnerhet af mammorna, för sin mildhets skull, sin röda och hvita hy och därför, att han ser så oskyldig ut.

Kungen försummade ej en enda dans och svettades förfärligt i sin husardolma; stora svettdroppar föllo också som oftast från majestätets panna ner på de med honom dansande damernas hvita axlar. De, som för stunden tyckas tilldraga sig monarkens särskilda uppmärksamhet, äro fruarna Palin och Lilliehöök samt fröken A. Koskull; den senare är en vacker blondin med eld i blicken samt mycket intagande. Hon har varit nära att äkta Carl Platen, men förlofningen räckte endast tre dagar; det är nu tredje gången, som denne friare bryter en dylik förbindelse.

3 februari.

I förgår gick balen på Börsen till förmån för de hungrande smålänningarne af stapeln och inbragte 10,000 rdr. Kungen

stannade endast till kl. 11; däremot blef H. M. i går kvar hos utrikesministern till kl. 2 på morgonen.

8 februari.

Balerna fortgå alltjämt och täfla uti att vara lysande. Vid balen på Militärsällskapet, där enhvar betalade sin supé, hade kungen låtit aflägga ett bord, till hvilket han inbjudit sin uppvaktning samt fyra damer, valda utan afseende på samhällsställning. Jämte grefvinnan d'Otrante och fru Lilliehöök såg man här fru Bäckström, hvilken ej var bekant med de två förstnämnda, och fru Zetterström, hustru till en vinhandlare samt för öfrigt elev vid Konstakademien, som ej kände någon af sällskapet. Måltiden blef också ganska stel. Alla dessa damer voro missnöjda utom den sistnämnda, hvilken uppträdde betydligt urringad samt var förtjust öfver den heder, som fallit på hennes lott.

På Amaranthen häromdagen dansade drottningen en française med gamle grefve G. v. Rosen. Till följd af den knäskada, hon ådragit sig, måste man bära Hennes Maj:t upp och ner för trapporna.

I går åto kungen och prins Fredrik middag hos Tornérhielm. Otto Thott är anländ, och jag öfverlämnade till honom kabinettskammarherrebefattningen, som jag under åtta dagar i hans ställe utöfvat. Jag är ganska nöjd med att få återgå till min vanliga diet och afvältra det gyllene ok, som jag likväl, ehuru då i min egen tur, under juni månad måste återtaga. Vore det ej för lönens skull, som jag behöfver, bjöde jag utan saknad farväl åt hofvet och dess glans.

Tidningen »Le Gaulois» tror sig veta, att man i Turkiet tänker på att söka afskaffa alla harem, men att man ej vet, hur man då skall få eunuckerna försörjda.

Fattiga hofmän, som förlorat sina illusioner, äro i viss mån att likna vid dessa olyckliga.

10 februari.

Fettisdagen firades i går på hofvet med en maskerad, hvilken bevistades af 250 inbjudna. Jag hade ritat vinjetter till inträdes-

korten. Man dansade i gula salongen en trappa upp, och supén serverades efter demaskeringen kl. $^{1}/_{2}$ 12 i drottningens våning. Skada, att deltagarne voro så få; dubbla antalet masker hade gjort balen mera liflig. Där fanns en del vackra kostymer: fru Lilliehöök som markisinna, friherrinnan Ebba Åkerhielm i himmelsblå domino, ett dussin pierretter och pierroter. Herrarne uppträdde merendels i domino.

Grefvinnan d'Otrante lyckades mystifiera mig en god stund, innan jag kände igen henne; själf försökte jag detsamma med grefvinnan Constance Wachtmeister, begagnande mig härvid af engelska språket.

J. LILJENCRANTZ.

12 februari.

På Sibberns bal i går berättade mig Thott, att han åtföljt kungen till Johan Liljencrantz, som ligger döende, och att H. M. stannat ganska länge ensam med sin forne favorit samt tagit ett sista afsked af honom, äfvensom att, då kungen gått därifrån, han förefallit mycket upprörd.

Allt sedan brytningen med sin kunglige vän har Liljencrantz uppträdt till den grad fientligt mot dynastien samt gjort sig skyldig till så många af personlig hämndkänsla dikterade anfall, att detta gårdagens besök länder H. M. till all heder och bevisar kung Carls utomordentligt goda hjärta.

Om den döende kommer sig, hvilket är mycket möjligt, ty han lär vara bättre i dag, tviflar jag dock på, att han visar sig tacksam för detta bevis på ädelmod. L. är alltför kall och äre-

girig för att vilja offra det minsta af sin redan aftagande popularitet.

Änkedrottningen hade enligt hennes kammarherre Ehrenborghs utsago haft särskildt roligt på fettisdagsmaskeraden tillsammans med en ung pierrot, som promenerat och dansat med Hennes

G. EHRENBORGH, C. CRONSTEDT OCH PH. VON SALTZA.

Maj:t och hvilken hon funnit mycket snäll. Af beskrifningen på drottningens kostym, svart domino med spetsar samt glasögon under masken, har jag slutit mig till, att denne kavaljer ej kunde vara någon annan än just min son Carl, hvilken å sin sida blef helt bestört öfver den heder slumpen förskaffat honom; han hade

trott sig hela tiden dansa och flirta med en ung fröken och ej med en krönt matrona på 62 år.

22 februari.

På Innocensen i förgår fick drottningen en häftig nervattack, därför att hennes kunglige gemål visade lust att tillsammans med sin blifvande måg stanna kvar på balen, äfven sedan hofvets damer lämnat densamma. Det är Hennes Maj:ts sätt, fordom mycket ofta användt, när ej allt gått enligt hennes önskan; på sista tiden har dock drottningen visat sig mera förståndig, hvarför jag också trodde henne botad. För öfrigt förvånar det mig ej, om hon känner sig en smula orolig öfver det kamratlika umgänge, som råder mellan kungen och hans tillkommande måg. Härom kvällen hade dessa höga herrar på nattsidan i all tysthet varit och superat hos herr och fru Hwasser, endast åtföljda af prinsens kavaljer den unge baron Gyldenkrone som uppvaktande.

Det för Riddarhusgårdens ifrågasatta förskönande valda utskottet, hvaraf jag är ledamot, hade i dag sitt första sammanträde. Vi hafva tagit del af de olika byggnadsförslagen och till en början beslutit en noggrann undersökning af grunden. Staden håller just på att inleda underhandlingar om inköp af mark här för att kunna öppna en strandväg längs vattnet. Om den nu vill betala tillräckligt, vore detta nog bästa sättet att lösa frågan, utan att man behöfde inlåta sig i byggnadsföretag, hvilka afkasta dåligt i förhållande till kostnaden, i synnerhet när man vill bygga i Riddarhusets monumentala stil.

24 februari.

Det tycks, som om militärmaskeraden i går varit särdeles lysande. En kadrilj, kostymerad i enlighet med Malmströms ritningar samt bestående af nordiska vikingar och sköldmör, hade storartad framgång. Krigsministern Abelins fru anförde falangen, i hvilken framför allt glänste grefvinnan C. af Peterséns, född Stenbock, äfvensom hennes båda svägerskor fröknarna Montgomery. O. Dickson uppträdde som skotte med benen bara och engelske

legationssekreteraren Sandford som dubbelmänniska med samtidigt en gubbes och en ung mans profil samt olika dräkter på högra och vänstra sidan af kroppen. Man fick äfven se en positivspelare jämte två andra herrar utklädda till apor. Kungen, drottningen och danske kronprinsen deltogo i festen men ej prins Oscar, hvilkens gemål fått ett recidiv af mässlingen.

Min syster tillkännager Elisabeth Ramels förlofning med baron Barnekow. De lära hafva funnit hvarandra på lilla Stures bröllop.

25 februari.

Sönerna hade i går bjudit sina vänner på en mycket lyckad danstillställning. Där voro sjutton unga flickor och ett tjugutal kavaljerer. De förra bildade tillsammans en särdeles vacker bukett af blommor af skiftande slag. Fröken Wirsén är väl den sötaste och behagligaste lilla blondin man gärna kan se. Systrarna Montgomery hafva en viss »cachet Louis XV», fröknarna Leijonhielm och Arbin violens doft, Märta Bonde anger på långt håll markisinnan, och de två systrarna v. Axelson lysa äfven de genom sin kanske ej fullt så eteriska skönhet. De öfriga söta flickorna voro fröknarna Märta Leijonhufvud, L. v. Rosen, Blomstedt och Anna Lagerberg, den sistnämnda med två stora svarta ögon i ett hufvud ej mycket större än en hand. Dessutom Vendela Sandels, fröknarna Malmsten och Geete samt familjen Bondes guvernant, en förtjusande fransyska m:lle Debus.

26 februari.

Efter middagen hos grefve Plessen lät jag locka mig af Claës v. Mecklenburg till Djurgården, där han på Alhambra ämnade hafva supé för grefve Danneskjold-Samsö samt några andra danskar. Dessa herrar skulle sammanträffa med oss där efter den musikaliska soarén på Kungl. slottet.

Framkommen till Alhambra beställde Mecklenburg genast supé för 12 personer med ostron, champagne m. m. Efter ett par timmars fåfäng väntan på danskarne satte vi oss till bords i sällskap med Hegermann och H. Ankarcrona. M. blef mer och mer

lifvad, slog sönder glas samt tömde flaskorna med en fart, som snart öfvergick till fullständig yra. Då vi sedermera skulle fara hem, kunde vi ej afhålla honom från att sätta sig på bocken, fatta tömmarna och själf styra sina fålar. Kusken hade all möda i världen att kvarhålla hatten på M:s hufvud och måste gång på gång springa ner för att fiska upp den; det gick undan i rasande fart, hvarvid vagnen tangerade lyktstolpar samt snuddade vid husmurarna; det var ett under, att ingen olycka inträffade. Klockan blef tre på morgonen, innan jag ändtligen befann mig hemma igen.

C. VON MECKLENBURG.

Danskarne lära hafva infunnit sig på Alhambra, omedelbart sedan vi hade rest därifrån, samt hållit på att supera till kl. 5 f.m.

Bildt, som jag träffade i går, meddelade mig ett samtal, som han haft med kungen, hvilken han ansett sig böra underrätta om den tilltagande impopularitet, som hopade sig öfver H. M:s hufvud till följd af det oregelbundna lif monarken på sistone fört. Bildt hade tillrådt honom mera allvar och mera värdighet i sitt offentliga uppträdande. »Man vill», hade han sagt, »under en tid af nöd och kris i affärerna hos monarken se andra böjelser framträda än smak för alla slags nöjen och lustbarheter.»

Kung Carl skulle mycket godmodigt hafva upptagit denna

läxa. Det är ej så länge sedan jag själf sagt H. M. ungefär detsamma. Ledsamt nog fruktar jag, att det blir till ringa nytta.

4 mars.

Kungen reste i förgår till Kristiania. Bortovaron, som endast skall räcka åtta dagar, föranledes af en partiell ministerkris; det gäller att ombyta tvenne statsråd. Hans Maj:t lider af ett brännsår i handen, förorsakadt af en fosforsticka.

Hedvig Bråkenhielm med man återkom i dag. Jag var och hälsade på de nygifta, de sågo mycket lyckliga ut.

Bildhuggaren Ericsson besökte mig nyss; man hoppas mycket af honom för konsten. Efter flera års vistelse utomlands slår han sig nu ner hemma i Sverige.

Kronprins Fredrik vände i dag åter till Köpenhamn; det sägs, att han är alldeles förtjust i Stockholm.

Sedan 14 dagar hafva nattetid uppklistrats tryckta plakat af följande innehåll: »Ned med Carl XV! Lefve republiken!» — »50,000 rdr till den som befriar oss från Carl XV!» T. o. m. på slottsmurarna hafva anslagen förekommit. Likaledes hafva i verkstäderna spridts maningar till upplopp. Man tror, att de förskrifva sig från Munck af Rosenschöld, hvars tidning »Nationalregeringen» nyligen blifvit för majestätsbrott beslagtagen.

8 mars.

Riksdagens andra kammare har vägrat att bevilja anslag till nästa års vapenöfningar[1] och sålunda nedsatt anslagen till IV hufvudtiteln med 442,000 rdr, skyllande på nödvändigheten att göra besparingar. Detta beslut är af stor betydelse för framtiden, emedan därigenom en grundsats öfvergifves, som hittills af representationen alltid varit respekterad, nämligen att de ordinarie anslagen icke kunna blifva föremål för någon nedsättning. De Geer och Abelin torde måhända komma att häraf göra en kabinettsfråga, ifall den gemensamma voteringen skulle fastslå detta beslut. Wachtmeister lyckades

[1] Andra kammaren hade endast beslutit att nedsätta anslaget till indelta arméns vapenöfningar med detsammas halfva belopp.

däremot klara utrikesbudgeten; hans anföranden i kammaren hafva mycket bidragit till denna framgång, han tyckes hafva vunnit alla sympatier, och hans lojala försäkringar mottogos med fullt förtroende.

Det berättas, att hästgardets officerare mangrant hotat med afgång från Militärsällskapet, om ej Harmens blefve där åter intagen. H. gick nämligen ur detsamma, för att ej blifva formligen utesluten till följd af de örfilar, han på sällskapets bal utdelat, hvilket ett femtiotal medlemmar bestämdt fordrat. Prins Oscar borde, för att dymedelst statuera ett exempel, hafva uppoffrat sin ordonnansofficer. Skandalen i fråga kunde godt sägas kräfva det; de tolf dagars arrest, som delinkventen utsått, aftvå ingalunda den skymf, som tillfogats den militära hederskänslan genom det pöbelaktiga slagsmål mellan officerare i uniform, hvilket H. framkallat.

Just emedan dueller ej förekomma i Sverige, bör hvarje grofhet såväl i åtbörder som tal strängt bestraffas.

11 mars.

I går afton återkom kungen från Norge. Professor Broch har blifvit utnämnd till sjöminister.

Andra kammaren har nedsatt anslaget till de kungliga teatrarna med 10,000 rdr. Man får hoppas, att vid den gemensamma voteringen de vanliga 60,000 rdr beviljas. Teatrarnas skuld uppgår till 200,000 rdr, och den ökas alla år. Enär kungen nu måste ikläda sig garanti för densamma, vore det helt visst önskvärdt, om staten i stället öfvertoge förvaltningen af dessa konstens tempel.

En kommitté skall emellertid tillsättas för att taga i skärskådande den viktiga frågan, af hvilken de kungliga teatrarnas öde beror.

24 mars.

Jag ingår i dag i mitt 53:e år. Att veta sig åldras till själ och kropp inger ej någon angenäm känsla; jag tror nästan jag föredroge att lämna min plats under solen åt en annan och

försvinna ur denna världen, i hvilken jag ej mer lär hafva mycken förnöjelse att vänta.

2 april.

Regeringen anförtror mig vården om Humlegården, hvilken befinner sig i ett helt och hållet förfallet skick. Eftersom densammas framtid är mycket oviss, vore det icke vidare klokt att nu här nedlägga några kostnader för att söka skapa en park efter publikens fordringar. Jag kommer sannolikt att härför få ledsamheter, liksom förut varit fallet med Carl XIII:s torg.

L. BOVET OCH A. DE DARDEL.

8 april.

Min bror Alexander anlände hit i förgår från Petersburg och Moskva i sällskap med en schweizisk vän Bovet. Jag följde dem i dag till prins August samt likaledes till kungen. Hos den förstnämnde äro vi på middag i dag, sedan H. K. H. likväl dessförinnan fört dessa herrar till Ulriksdal. Kungen har bjudit oss till om måndag, Bildt till om söndag. Själf har jag middag i morgon, då prinsen äfven sagt sig vilja komma.

Kungen visade oss ett »Norskt landskap», som H. M. just afslutat; det är en mycket behaglig tafla och röjer en talang långt öfver amatörens.

Då vi infunno oss hos H. M., hade han stängt in sig tillsammans med grefve Lagerbjelke. Kungen har äfven långa konferenser med Erik Sparre, Arvid Posse och Bildt, och allt tyder på, att H. M. umgås med tanken på att bilda en ny ministär, i hvilken dessa herrar då skulle taga plats.

G. LAGERBJELKE.

Nuvarande regeringen har utan all fråga nationens fulla förtroende, men man förebrår den brist på initiativ äfvensom på kraft. Dessa hederliga män komma i alla frågor så väl öfverens, att kungen städse blir ensam om sin mening, när H. M. råkar vara af olika åsikt med sina statsråd. Däraf uppstår ett visst tryck, och han hålles liksom i ett ständigt förmynderskap, hvilket han fortast möjligt önskar afskudda sig.

I går begrofs Thure af Wirsén, hvilkens frånfälle anses som en stor förlust. Han var en synnerligen hederlig och verksam liten man, som gjorde nytta, hvarhelst man ställde honom. Äldste sonen är sjuk, hvilket hindrade honom att från Uppsala infinna sig vid faderns dödsbädd. Unge Wirsén är en framstående lärd och tillika skald.

9 april.

Efter middagen hos prins August gingo vi på Hammers teater, där Levasseur med trupp ger föreställningar. Denne artist har

betydligt åldrats, och hans talang räcker ej till att dölja hans skröplighet; emellertid roar han ännu sin publik. M:me Teissière, en redan bedagad skönhet, sjunger behagligt och sekunderar med framgång L.; återstoden af truppen var svag.

Tidigt i dag på morgonen hämtade vi prinsen för att begifva oss till Mosebacke och njuta af utsikten därifrån, hvarefter vi frukosterade hos H. K. H., som därpå i sin vagn förde våra resande till Drottningholm. Han tycks vara glad öfver att träffa min bror och gör allt för att bereda honom nöje.

PRINS AUGUST OCH F. PUAUX.

12 april.

I går middag hos Bildt, som mycket påminde om min egen i fredags. I dag har jag fört dessa herrar till Marieberg för att låta dem därifrån beundra utsikten öfver Stockholm. Trolle-Bonde var äfven med. Prins August, som bevistade min middag, hade jämväl infunnit sig hos Bildt och ämnar sig likaledes på R. Björnstjernas middag om torsdag, som gifves för oss, sedan vi återkommit från vårt besök i Uppsala.

16 april.

Vår lilla resa till Uppsala lyckades mycket bra. Fock, hvars son är studentkamrat med min son Fritz, gjorde oss sällskap och

likaså unga Minton. Stor teologisk och filosofisk diskussion under färden. Vid framkomsten intogs frukost, hvarefter biblioteket, domkyrkan, nationssalarna m. m. besöktes. Bovet är förtjust öfver den goda hållning och den ordning, som utmärker den svenska ungdomen. Före middagen foro vi i vagn till Gamla Uppsala för att se högarna. Efter middagen, till hvilken vi inbjudit några studenter samt Philip v. Saltza, bevistade vi en sångrepetition under Arpis ledning och sedan ett punschkalas hos Minton. Vi återvände följande morgon till Stockholm och intogo samma dag middag hos R. Björnstjerna. Det var en lysande festmåltid, gifven af en sann svensk Lucullus. Öfriga gäster voro Carl Björnstjerna, Sten och Axel Leijonhufvud, Armfelt, Claës Cronstedt, E. Ribbing, Hallenborg, Axel Wachtmeister och prins August.

C. OCH R. BJÖRNSTJERNA.

Kungens middag häromdagen var däremot den torftigaste af dem alla; det är sant, att vi blifvit bjudna på en familjemiddag i all enkelhet.

På aftonen tog H. M. min bror med sig till Dramatiska teatern. Jag gick med Bovet på Operan. Drottningen förvånas öfver Bovets fulhet. »Det är någonting midt emellan Ernst Lövenskiold och Lindecreutz» tycker Hennes Maj:t. Jag bad henne uppmärksamma gnistan i mannens öga samt dennes spirituella konversation.

Kungen körde oss följande dag själf i sin phaëton till Bergshammar och Sveden för att visa oss sitt jordbruk, sina kor och sina föl. Det hela utmärker sig genom sin mer än landtliga enkelhet, med undantag hvad kor och hästar beträffar, hvilka uppgå till ett femtontal. Vi besågo äfven växthusen vid Haga, där kameliorna voro präktiga.

På kvällen gaf jag min röst till August Söderman, som utsågs till innehafvare af Jenny Linds stipendium. Det är en kompositör, som utmärker sig genom sin originalitet.

17 april.

Bovet och min bror hafva i dag afrest till Kristiania. Den förre var så hes, att han knappt kunde tala; en följd af klimatet och de många fester, i hvilka han fått taga del under sin vistelse i Stockholm. I går måste han skicka återbud till den sista middagen hos Trolle-Bonde, som hade samlat hela sin familj för att fira min bror. Endast Liljencrantz saknades. Han hade rest för att söka reda på sin syster, som sedan tre dagar försvunnit; en tilldragelse, som gifvit upphof till allehanda gissningar såsom enlevering, självmord, tokigt infall, galenskap o. s. v. Man vet blott, att hon på Adolf Fredriks torg tagit en droska och låtit köra sig till Fittja. Kusken uppgifver, att det unga fruntimret vid tillfället varit mycket blekt, samt att han för egen del ansåge henne förryckt; natten tillbragte hon hos en länsman i grannskapet och fortsatte dagen därpå söderut.

Den unga damen har gjort sig känd för sin excentricitet och ett genom romanläsning öfverspändt sinne. Dagen efter faderns död öfvergick hon självfva långfredagen till katolska läran, såsom det påstås af kärlek till Zannini eller Magelhaes, båda tillhörande diplomatiska kåren och hvilka i vinter gjort henne sin kur.

Vare härmed huru som helst, så är händelsen dramatisk nog, och man emotser med otålighet upplösningen.

23 april.

Den unga fröken L. blef hejdad i Malmö, just som hon skulle gå ombord på en ångbåt för att begifva sig till Paris, och har nu fått tillfälligt skydd hos sin släkting grefvinnan Cederström.

Denna rymning har redan blifvit efterföljd af flera andra under än betänkligare omständigheter. En fröken W. har sålunda gifvit sig af med en kryddkrämare; en fru B., en matrona på 40 år, har rest i väg med en musikant från Operan; man nämner också en fru M., som skulle hafva följt de föregåendes exempel.

I dag har jag för Gripsholms räkning restaurerat ett utmärkt vackert pastellporträtt föreställande Sofi Hagman, som var hertig Fredrik Adolfs älskarinna. Pannan äfvensom större delen af barmen saknades, dessutom en hop små detaljer; nu ser det hela ganska hyggligt ut.

På Konstnärsklubben i går fattade vi beslut angående det album, som skall blifva vår bröllopsgåfva till prinsessan Louise. Jag fick äfven i uppdrag att vid lämpligt tillfälle framlämna detsamma.

Wennerberg lär vara högeligen förbittrad öfver att broderns taflor, hvilka han själf finner utmärkta och som han insändt till Konstakademien, i förhoppning att ifrågavarande bror skulle blifva utnämnd till agré, icke haft åsyftad verkan.

Dessa taflor äro mycket medelmåttiga samt behäftade med åtskilliga fel i perspektivet, hvarför de också ej blefvo af akademien vederbörligen uppskattade ej heller af Konstföreningen inköpta.

1 maj.

Mina svärföräldrar jämte sonen Carl Otto och min hustru reste i går till Koberg. Afresan beslöts på grund af ett telegram, som meddelade, att min svåger Nils August vore illa sjuk. Ett nytt telegram, afsändt i dag på morgonen, framställer den sjukes tillstånd som hopplöst. Hans död skulle vara en svår förlust för min svärfar, hvars ålderdoms stöd han var och hvilken han bistod vid skötseln af de vidsträckta domänerna. Han blir jämväl saknad i Riksdagen, bland hvars dugligaste medlemmar han räknades, och i länet, där hans verksamhetsdrift, hans förbindlighet och hans kunskaper beredt honom ett ansenligt inflytande.

I förgår var jag närvarande, då Blå portens värdshus brann ner. Elden började kl. 6 på aftonen i ett litet uthus beläget vid stranden. Det blåste starkt, och inom endast två timmar voro

samtliga byggnader förstörda af elden. Det var ett särdeles praktfullt skådespel.

Blå portens utvärdshus har under de sista hundra åren spelat en framstående roll i Stockholms bacchanaliska och gastronomiska annaler men var numera endast en andra klassens restaurang, och jag tviflar på, att den å nyo kommer att uppstå ur askan.

N. A. SILFVERSCHIÖLD.

En f. d. akademielev Perséus hemsände nyligen från Düsseldorf en vacker historie- eller rättare historisk genre-tafla, föreställande Erik XIV i sitt fängelse. Kompositionen är enkel och väl funnen och uttrycket hos Katarina Månsdotter mycket intagande. Konstföreningen inköpte duken för 700 rdr. Vi hafva äfven till samma pris förvärfvat Wallanders »Smedjeinteriör», hvilken, oaktadt vissa fel i perspektivet och sin banala grupp med damer på besök i smedjan, äger mycket väl utförda detaljer.

3 maj.

Ett telegram, som vi mottogo i går, meddelade, att min svåger Nils August den 1 maj aflidit. Denna sorgliga underrättelse har framkallat mycken förstämning bland den aflidnes medbröder i Första kammaren. Man beklagar allmänt förlusten af en så framstående riksdagsman, hvars hederliga, rättrådiga och oberoende karaktär i förening med hans personliga älskvärdhet gifvit honom en i hög grad aktad ställning.

Jag var uppe hos kungen och framförde till honom mina underdåniga välönskningar på födelsedagen, hvarvid H. M. visade mig en »Skogsinteriör», som närmar sig sin fullbordan. Danske kronprinsen ankom i går afton för att närvara vid högtidsdagens firande; han återvänder redan om två dagar.

Änkedrottningen har insjuknat i den sjukdom, hvaraf hennes mor vid just samma ålder, som hon nu har, och jämväl vid samma årstid som nu afled. Hennes Maj:t känner sig också därför orolig. Kungen själf lider af sin halssjukdom, hvilken allt emellanåt sedan några år tillbaka ansätter honom.

Fröken Anna Braunerhielm har utnämnts till hoffröken hos drottningen. Kungen hade visst hellre sett, att systern blifvit den lyckliga, emedan H. M. tydligen visat sin förkärlek för henne, men kanske var detta just orsaken, hvarför drottningen föredrog den yngre af systrarna. Dessa unga fröknar förlorade helt nyligen sin mor, död lungsiktig i Pau, där hon sedan ett par år var bosatt. De äro glada och behagliga.

11 maj.

Sedan den 7 äro vi nu på Koberg. Jag väntade att finna min svärfar mera nedtryckt och förtviflad, då jag visste, hur högt han älskade sin son och hur svårt han hade att umbära hans hjälp. Men tvifvelsutan äro de gamle mindre mottagliga för moraliska lidanden. I samma mån håren hvitna, försvagas äfven känslorna; lifvet blir helt stilla och lugnt, och man slutar med att lämna det utan att erfara någon starkare sinnesrörelse. Det är, som när en lampa af brist på olja omärkligt tar af för att slutligen helt och hållet slockna.

Lördagen den 8 maj begåfvo vi oss till Mellby kyrka i och för begrafningen, som förrättades af kyrkoherden Warodell. Han skildrade den aflidnes lif och förtjänster enkelt och värdigt.

Efteråt färdades man till Hede,[1] där en präktig middag, som intogs på stående fot, väntade de inbjudna. Man kunde bland gästerna påträffa karaktäristiska utseenden, sanna typer för landtliga

[1] Gård under Koberg, där den aflidne varit bosatt.

dryckesbröder med stark ansiktsfärg och hes stämma. Särskildt utmärkte sig en länsman C., en jägmästare A. m. fl. Dessa herrar gjorde all heder åt festen, som fick en viss munter prägel, skarpt kontrasterande mot de snyftningar och suckar, som då och då förnummos från damerna i rummet bredvid.

Baron Hierta och C. E. Kuylenstierna tjänstgjorde som värdar vid begrafningen. Den senare visade mig en präst B., som i utöfningen af sitt kommministerämbete lyckats samla en förmögenhet af 200,000 rdr. Han såg också ut som en girigbuk, hyn likblek,

FRÅN N. A. SILFVERSCHIÖLDS BEGRAFNING.

blicken vaksam och misstrogen, på det hela ett föga evangeliskt utseende.

Vi hafva mottagit underrättelse om vår tant grefvinnan Ulla Ramels, född Lewenhaupt, död vid 82 års ålder. Hon var en temligen fetlagd, godmodig och gladlynt gumma, som tidigt blifvit änka efter en gammal man, hvilken hon fått ärfva.

14 maj.

Kobergs omgifningar äro sumpiga och föga leende. Jag söker fåfängt pittoreska utsikter att afteckna. I dag på morgonen hade jag i brist på bättre i mitt album ritat af några små stugor be-

lägna mellan klippor, vid hvars fot en af en bro öfverspänd bäck framflyter. Invånarne, som i början på vederbörligt afstånd blygt iakttagit mig, kommo småningom närmare.

En stor, knotig gubbe med ett omåttligt långt ansikte, med mörk hy och svart hår, var åtföljd af en yngre man likaledes af ett magert och frånstötande utseende, synbarligen hans son. Deras stora melankoliska ögon stämde väl med det trista landskap, jag hade framför mig. De tilltalade mig med mild stämma och visade sig ingalunda så bistra, som deras utseende angaf. De berättade mig, att stället kallades Brona och lydde under Koberg. De sade sig äfven sakna sin unge husbonde, som varit god mot sina underlydande och af dem älskad. Som de ej kände min släktskap med den döde, var detta loftal helt visst uppriktigt.

Jag har skrifvit ett bref till Robert De la Gardie med anledning af det götiska torn, hvarmed inbyggarne i hans residens vilja pryda Linköpings domkyrka för att därmed ersätta det förskräckliga, tunga, stillösa torn, som för en hundra år sedan uppförts af Hårleman, en af mina företrädare. Jag har uppdragit åt Scholander att härför göra en planritning. Föga förtjust i gotiken, tycktes han just ej blifva hänryckt öfver uppraget och sade mig rent ut, att han ansåg Zettervall mera i stånd att kunna åstadkomma något härvidlag passande. Men det står ju honom fritt att rådfråga denne.

15 maj.

I går anlände tant Ulla Silfverschiöld, min svärfars kusin, som då och då kommer från Göteborg för att tillbringa några veckor på Koberg. Hon är glad och språksam. Åldern har gjort henne ganska döf, men tungan löper lika friskt som förr.

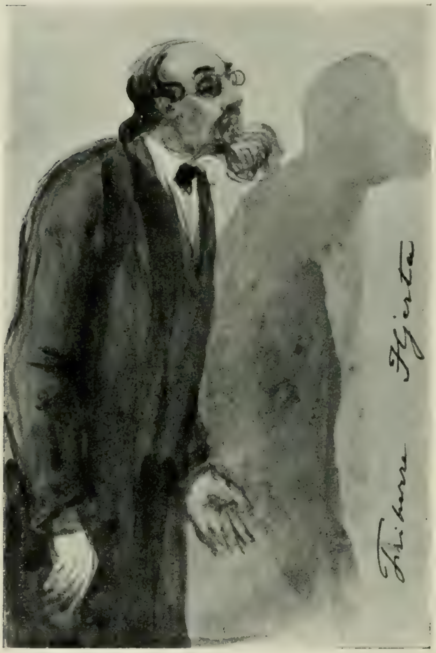
Till middagen i dag infann sig min svägerska[1] tillika med sin vän och rådgifvare baron Hierta. Hierta, att börja med officer vid dragonerna, har alltid ägt en ganska excentrisk karaktär. I sin ungdom brukade han tämja ormar och hade alltid ett förråd af dessa djur i sina fickor. Nu har han ägnat sig åt det religiösa och ger ut tidningen »Väktaren». Det är en synnerligen redbar

[1] N. A. Silfverschiölds enka Margrethe S., född Holmberg.

man, ett slags jätte, till hälften knekt till hälften munk, ständigt på resa mellan sin egendom Främmestad i Västergötland och sin redaktionsbyrå i Stockholm.

17 maj.

Jag har tillbragt en del af dagen vid stranden af sjön med mitt ritalbum och en bok af Balzac, njutande af vårluften.

F. HIERTA.

20 maj.

Den 18 reste jag kl. 2.30 f. m. från Koberg och anlände till Vårgårda station kl. 6 eller 2 timmar före tågets afgång. Flera vagnar voro uppfyllda af militärer begifvande sig till sina möten; bland andra märktes Löwegren och P. Silfverskjöld. Vid Katrineholm träffade jag Edholm, som återvände från Sjöholm, och löjtnant Schwan, som nyss förlofvat sig med V. Cassels dotter. Jag steg upp i deras vagn. Af dem fick jag höra, att grefvinnan Mina Bonde begärt sitt afsked som öfverhofmästarinna. Deras Majestäter komma antagligen att ej allt för mycket sörja häröfver, ty de hafva aldrig gillat hennes föråldrade idéer i fråga om allt, som rör etiketten.

9 juni.

Den 30 sistlidne maj började åter min vakt hos kungen, sedan han återkommit från Beckaskog. Jag mötte honom vid bangården.

H. M. gjorde först ett kort besök hos sin höga moder, hvilken fortfarande är sjuk, samt åkte därpå direkt ut till Ulriksdal. Jag steg upp i Bråkenhielms vagn och stannade en stund hos honom på Sveden för att hälsa på hans hustru, som där tillbringar sommaren; jag träffade äfven hennes syster Marie Louise Barnekow.

Kungen var mycket hes men för öfrigt vid gladt lynne. Da-

DEMIRGIAN UTDELAR PRESENTER.[1]

gen därpå anlände Habib bey eller Demirgian, som han låter kalla sig, sedan han blifvit upptagen till svensk medborgare.

Det ser ut, som om mannen nu stode mycket väl hos egyptiske vicekungen, hvilken gifvit honom i uppdrag att såsom bröllopspresent till prinsessan öfverlämna ett förtjusande vackert pärlhalsband med diamanter, värderadt till 125,000 fr.; utom detta

[1] Personerna äro fr. v. t. h. Edv. Edholm, d'Otrante, Bråkenhielm, Carl XV, C. Manderström, Fischerström, Demirgian, drottning Louise, A. Gyllenhaal, H. Lewenhaupt och Dardel.

medför D. ett schatull med ordensdekorationer samt en kartong, innehållande turkiska sammetslifstycken rikt broderade i guld. Dessa senare utdelades åt damerna; drottningen erhöll ett blått lifstycke, prinsessan ett rödt, hoffröknarnas voro svarta.

Den manliga uppvaktningen hugnades med mer eller mindre stora kraschaner och stjärnor af turkiska Medjidie orden. Kungen fördelade själf dessa allt efter hvars och ens rang. Den ende, som vid stjärnfallet blef utan, var jag, men jag blef alls icke ledsen däröfver, emedan jag städse sorgfälligt sökt undvika Demirgian, hvilken förefaller mig att vara en liten äfventyrare full af intriger och helt och hållet tillhörande demimonden.

Efter hvad han själf säger, skulle vicekungen, då D. lämnade Alexandria, gifvit honom 50,000 fr. i respengar.

Drottningen plågas sedan någon tid af en svår heshet. Hennes dotter prinsessan Louise sitter nästan dagligen för sitt porträtt hos Amalia Lindegren. Grefve Nils Gyldenstolpe, prinsessans kammarherre, är nu på Ulriksdal och skrider dagligen med stolt och högtidlig min jämte baron Wrangel framför de kungliga, då Deras Majestäter begifva sig till måltiderna. Detta utgör hans enda tjänstgöring.

Gyldenstolpe är en fetlagd ung man och därtill en mycket angenäm sällskapsmänniska samt bär ett rödt, klufvet helskägg. Han visar sig hafva god aptit och tömmer sina glas i botten.

Grefve d'Otrante, vakthafvande adjutanten, är för närvarande favoriten; han roar kungen med sina många infall, och sedan ett år öfverhopas han med ynnestbevis. Det är en bortskämd pojke, hvilken säger allt, som faller honom in, och detta utan den minsta hänsyn hvarken för kön eller ålder hos de personer, som höra på honom.

Hans hustru, född Bonde, är en liten blond dam, frisk som en rosenknopp, och hvilkens tunga äfven den kan vara ganska skarp, när det gäller; hon har slagit sig ner för sommaren på Bergshammar. Detta ställe utgör ett närbeläget, lämpligt mål vid promenaderna, och kungen tänker ofta besöka den vackra grefvinnan för att på hennes veranda röka en cigarr och dricka ett glas punsch. Vi

voro just där i går afton, då H. M. var vid ypperligt lynne samt erbjöd mig att för framtiden få disponera en vid stranden belägen schweizervilla och där med min familj tillbringa sommaren. Jag har allt för ofta sett dylika kungliga löften, gifna i en glad stund, gå upp i rök för att lägga den minsta vikt vid detta monarkens älskvärda förslag.

Jag gjorde på kungens begäran en teckning af villan, som H. M. sedermera ämnar öfverflytta på duken.

11 juni.

Prins Oscar var i går på middag på Ulriksdal. H. K. H. kom för att säga kungen farväl och visade en läkareattest, som föreskref en kur vid Ems i sommar. Strax efter måltidens slut lämnade emellertid H. M. sin bror samt åkte bort i Demirgians sällskap för att bese det landställe, denne hyrt vid Bergshammar.

Egyptiern lämnar intet tillfälle obegagnadt att innästla sig hos kungen. Han har sålunda inbillat H. M., att kejsar Napoleon uppdragit åt honom att inköpa en hingst från Bäckaskogs stuteri, hvilken han också betalt med 3,000 rdr, ehuru djuret ej är värdt halfva denna summa.

Vi hafva för närvarande ett förskräckligt väder, ständigt hällregn. Kungen reser den 13 till konstnärsmötet i Göteborg, hvarvid utom d'Otrante, Hallencreutz och jag, som höra till uppvaktningen, äfven Carl Manderström, E. af Edholm och professor Dietrichson i egenskap af särskildt inbjudna åtfölja H. M.

Genom anlända depescher erfar man hvilken jäsning, som under dessa dagar råder i Paris för valens skull. Kungen förutspår kriget såsom varande kejsarens sista ord.

I går inspekterade jag Bergsskolans nya byggnad, hvars inredning nu blifvit färdig. Den föreföll mig mycket väl utförd; också kunde herr Styffe ej finna något att anmärka utan måste förklara sig nöjd. S. är väl den svåraste människa att göra i lag man gärna kan träffa på; ständiga fordringar och klagomål hafva från hans sida haglat öfver mig sedan mer än ett år, under hvilken tid detta bygge pågått.

23 juni.

Jag åtföljde kungen den 13 dennes till konstutställningen i Göteborg. H. M. önskade jämväl åhöra de diskussioner i konstfrågor, som i samband härmed anordnats, hvilka senare dock voro af ganska medelmåttigt intresse, då de flesta talarne utgjordes af tidningsmän eller författare, som uppställde för konsten teorier föga utförbara i praktiken.

Scholander bevisade dem också tydligen, hurusom en inhemsk konst omöjligen kan skapas och utvecklas utan på grund af nationens egen smak, samt att det tjänade till ingenting att uppställa regler för att uppnå detta mål.

En dansk arkitekt K. tråkade förskräckligt ut oss med sina långa och anspråksfulla anföranden.

Kungen tycktes mycket njuta af utställningen, som innehåller ett rikt urval af skandinaviska konstalster, hvaribland särskildt landskapsmålningarna göra sig gällande, så t. ex. de af Gude, Edv. Bergh, Wahlberg, M. Müller m. fl. Tidemand utställer några af sina sista arbeten, bland hvilka märkes »En gammal gumma visande barnbarnen sina bröllopsgåfvor». Denna tafla är ämnad att öfverlämnas som gåfva till prinsessan vid hennes biläger.

Danskarne äro, om jag undantager marinmålarne, här representerade af Sörensen, Melbye och några andra deras efterhärmare, mycket underlägsna de norska och svenska konstnärerna. Fru Jerichau har en grupp »Skeppsbrutna», för hvilken hon begär 17,000 rdr, en solid målning men af en mindre lyckad komposition.

Kungen inköpte en »Aftonskymning vid hafsstranden» af Wahlberg för 1,500 rdr; denna duk utmärker sig genom en särdeles fin stämning.

Staden gaf en officiell middag på Börsen. Man hade glömt att placera mig, hvarför jag helt enkelt gick och satte mig bredvid min vän kommendörkapten Ekman och fann mig ej på något vis missnöjd med min plats. Både kungens och Ehrensvärds tal voro lyckade.

H. M. har på det hela gjort ett mycket fördelaktigt intryck på göteborgarne. Skada bara, att han till en del förstörde detta

genom att på landshöfdingens bal under hela aftonen uteslutande sysselsätta sig med professorskan Winge, en blond, ganska pikant fru, som själf är artist samt mycket »comme il faut», men alla Göteborgsdamerna, som samlats för att få njuta af monarkens sällskap, kände sig naturligtvis sårade af att se H. M. ägna hela sin uppmärksamhet åt en stockholmska.

R. TORNÉRHIELM OCH A. EHRENSVÄRD.

Bland de besvikna var nog äfven den vackra fru M., fordom mycket i kungens smak och nu af H. M. fullständigt öfvergifven.

Balen hos landshöfdingen slutade ganska lustigt. Ehrensvärd bjöd nämligen upp sin ganska fylliga fru till en galopp och dansade ut under gästernas lifliga applåder. Uppmuntrad af bifallet ville E. visa sin alltjämt ungdomliga smidighet samt svängde om med sin dam med sådan fart, att båda störtade omkull, hvarvid han råkade trassla in benen i sin äkta hälfts kjolar, så att paret blef liggande på golfvet utan att kunna resa sig upp igen. Det behöfdes tre matronors förenade krafter för att få grefvinnan på fötter; två andra skyndade grefven till hjälp.

Jag bodde med kungen hos Ehrensvärd, i hvars hem jag äfven jämte Edholm deltog i en familjemiddag den andra dagen. H. M.

var då på frimurarefest i sällskap med d'Otrante och C. Manderström. Landshöfdingens båda döttrar äro mycket vackra; en deras norska kusin fröken Skjelderup, stor, blond, eldig, befann sig för tillfället hos dem på besök.

Uppsalasångarne, stadda på genomresa till Kristiania, gåfvo en konsert i Göteborg i skarpskyttarnes exercishus. De höllo äfven jämte Lunds och Köpenhamns studentsångare på residensets gård en serenad för kung Carl. Den goda hållningen och det manliga uppträdandet hos svenskarne gjorde sig fördelaktigt gällande vid sidan af danskarnes mera klena gestalter.

Vi återvände till Stockholm den 15, denna gång åtföljda af statsråden Irgens och Broch samt artisterna Gude, Morten Müller och Jacobsen, hvilka kungen inbjudit att under några dagar gästa honom på Ulriksdal. Utom dessa herrar voro äfven Dietrichson, H. Ankarcrona och Wennerberg i kungens följe.

H. M. reste direkt ut till Ulriksdal, där de norska gästerna nu installerades. Under de trenne dagar, som de stannade hos honom, var det kungen i egen person, som förde dem omkring samt visade dem hufvudstaden och dess omgifningar.

Med en af kronans ångare gjordes en utfärd på Mälaren; man intog frukost vid Kungshatt på en halfö beskuggad af stora träd. Kungen öfvervakade själf tillagandet i fältköket af buljongen och de franska ärterna. Samtliga deltagare i färden voro mycket glada. Vi besökte efteråt Drottningholm, där slottet och samlingarna togos i betraktande.

På återvägen satte H. M. en del af sällskapet i land vid Djurgården. Vi hade nämligen till de norska artisternas ära anordnat en middag på Hasselbacken, dit jag nu förde dessa herrar, och där flera andra deltagare från staden mötte.

Kungen fortsatte emellertid till Ulriksdal samt föreslog efter middagen drottningen att med båten göra en tur på Brunnsviken. Det gick bra, ända tills man kom till Ålkistan, rörande hvars grund kapten Schyberg, som förde ångaren, var okunnig. Följden blef, att denna körde fast i dyn och endast genom en bogserbåts hjälp kunde komma loss igen. Drottning Louise, redan förut illamå-

ende och nervös, fick nu en nervattack, under hvilken hon med parasollen utdelade slag till höger och vänster samt därvid råkade träffa sin kammarherre M. Wrangel äfvensom Hedvig Bråkenhielm.

Kungen lyckades ehuru med möda lugna sin gemål, hvilken sedan ej visade sig på flera dagar.

Wrangel var alldeles utom sig och ville i de slag han fått se en yttring af ovilja mot honom personligen. Det var blott med mycket besvär vi kunde öfvertyga honom om, att orsaken till den obehagliga händelsen varit en nervkris, och att slagen utdelats omedvetet utan afsikt att träffa någon viss person.

Jag trodde verkligen, att denna drottningens olyckliga sjukdom, hvars utbrott jag flerfaldiga gånger förut bevittnat, nu var fullkomligt häfd. Ofvan anförda episod utgjorde sedan under många dagar allmänna samtalsämnet på Ulriksdal.

Drottningen återtog ej sin plats vid bordet förrän midsommarafton, då ett sextiotal inbjudna grannar samlades vid dansbanan omkring majstången, dit Hennes Maj:t för knäskadans skull lät köra sig i sin lilla korgvagn. Ett dussin kadetter hade rekvirerats från Carlberg såsom dansörer, bland hvilka min son Georges och tre af hans kamrater blefvo af kungen kvarbjudna att stanna öfver midsommardagen.

30 juni.

Ofvannämnda dansnöje, hvari de kungliga damerna togo del tillsammans med fruntimmer af mera tvifvelaktigt rykte jämte tjänstfolk och dalkullor, behagade till den grad Deras Majestäter, att musiken fick order att ånyo inställa sig dagen därpå samt likaledes jämväl på den näst efter midsommardagen följande söndagen. Prinsen af Anhalt-Dessau, svåger till prins August, som nyss anländt till Stockholm, hade inbjudits att åse dansen sistnämnda dag. Han är en stor, grann karl, tillika general i preussisk tjänst samt uppträder enkelt och värdigt. Hans lilla gemål är angenäm att tala med och synes vara mycket bestämd till sin natur. De hafva medtagit sin femårige son Aribert.

Jag hade å kungens vägnar infunnit mig på Haga för att hälsa

de höga gästerna redan vid deras hitkomst, och jag återsåg sedan det furstliga paret på Rosersberg vid den supé, som gafs den 28 för de officerare, som tagit del i en militärmarsch, hvilken kungen i egen hög person kommenderade.

Det gällde nämligen att utföra en ilmarsch på $3^1/_2$ mil under måndagen och en lika lång dagen därpå. Trupperna voro redan, innan de lämnat hufvudstaden, genomvåta af hällregnet. På aftonen defilerade samtliga trupper vid Rosersberg för de kungliga.

Kungen marscherade med gevär på axeln i spetsen för Svea lifgarde från Rosersberg till Rotebro, en och en half mil på 3 timmar, och återkom till Ulriksdal vid middagstiden, väderbiten samt röd som en hummer, hvilket ej hindrade H. M. från att trogen sin vana på aftonen med oss slå käglor i 2, 3 timmar. Mycken kroppsrörelse och transpiration äro ovillkorligen nödvändiga som motvikt till det höga lefnadssätt monarken för.

A. D'OTRANTE.

Det vore verkligen önskligt, om H. M. ofta finge tillfälle att på liknande sätt strapatsera.

Den månad jag gjort tjänst på Ulriksdal har hastigt förflutit tack vare angenäma kamrater. D'Otrante är full af lif samt besitter en bitande kvickhet, som håller en i ständigt gif akt; han är för ögonblicket kungens favorit. Nils Gyldenstolpe är intim vän till den förstnämnde, beundrar honom samt tjänstgör vid behof som uppvaktande kavaljer hos grefvinnan d'Otrante.

Mauritz Wrangel är trots sin misstänksamhet en präktig ung man, hvilken, bemött med den hänsyn hans ömtåliga karaktär fordrar, utgör ett ganska angenämt sällskap.

Hallencreutz, som nyligen förlofvat sig med en dotter till doktor Dickson, talar mycket litet och inskränker sig till att bjuda omkring cigarrer efter middagen.

Drottningen bad min son, då han under midsommaren var på Ulriksdal, att rita af hoffröken Reuterswärd omgifven af kurtiserande kadetter, af hvilken ritning Hennes Maj:t syntes mycket road. Jag gjorde själf en ritning, föreställande drottningen i sin korgvagn med pappa d'Otrante som groom och sonen d'Otrante svängande omkring i dansen med en dalkulla.

3 juli.

Efter slutad vakt lämnade jag den 1 dennes Ulriksdal, mycket nöjd att hafva återvunnit min frihet och slippa ifrån alla bekymmer med placeringen af de personer, som hedras med en inbjudning till den kungliga taffeln. Denna syssla är för kabinettskammarherren den viktigaste, och jag förmår sällan härutinnan göra alla till lags.

Häromdagen, då franske ministern och fru Fournier voro här till middagen, hade jag helt och hållet glömt bort den senare, hvilken skulle hafva hedersplatsen till höger om kungen. Först när vi gingo till bords, upptäckte jag min oförlåtliga försumlighet. »Hvem skall föra fru Fournier?» frågades från alla håll. »Det skall jag själf», svarade utan att låta sig förbluffas undertecknad; till all lycka hade jag denna gång icke tilldelat mig någon dam. Helt djärft satte jag henne nu bredvid kungen, i det jag hviskande bad statsfrun grefvinnan Piper att till henne afstå sin plats och sin kavaljer statsrådet Irgens samt själf sätta sig på andra sidan om denne, hvilket emellertid skulle haft en allmän omflyttning till följd.

Emellertid ville lyckan, att Irgens var fullkomligt okunnig i franskan och på inga villkor gick in på att sitta bredvid fru Fournier, hvarför jag hastigt bad grefvinnan P. intaga sagda plats, och hedern var nu räddad.

Man förvånade sig väl i början öfver att finna tvenne damer bredvid hvarandra, men det blef Irgens, som fick bära skulden för denna oriktiga anordning.

Återkommen till staden begaf jag mig till hotell Kung Carl, dit under gårdagen ett franskt äkta par anländt. Det var direktören för museet i Lille M. Reynart med sin fru samt en af deras

vänner M. Joubert de Passa. Jag var sedan med dem hela dagen såväl i förgår som äfven i går. Vi åto middag på Djurgården, besågo Rosendal och Museum, njöto af utsikten från Mosebacke samt inmundigade både brännvin, öl och punsch.

M:me R. är en liten dam, begåfvad med en ofantligt utvecklad byst samt mycket korta ben; då hon stödde sig på min arm, var jag nära att få axeln ur led. Jag nödgades öfverlämna henne åt hennes storväxte man, som har breda axlar och bär utmärkt sina 67 år. Sällskapet tillökades i går med två unga fransmän, vicomte de Terbes och M. de la Forestrie, hvilka ämna sig till Lappland uteslutande för att kunna säga sig hafva sett lappar, en turistfåfänga, måhända rätt svår att under denna årstid tillfredsställa.

PARET REYNART.

Alla dessa fransmän äro särdeles förtjusta i Stockholms belägenhet och Stockholmslifvet, som de finna högst originellt; de äro nöjda med allt samt beundra särskildt Nationalmuseum, hvilket synes dem vara bättre ordnadt än öfriga länders museer.

6 juli.

Reynart med sällskap fortfar att lofprisa Sverige. Jag inbjöd dem en dag att intaga middag på Ulriksdals värdshus. Under det vi höllo på att dricka kaffe, ankom ett bud från kungen, som meddelade, att H. M. väntade oss i Oxenstiernska rummen. Stor och allmän öfverraskning! Majestätet kom oss genast helt vänligt till mötes, bjöd fru Reynart sin arm, lät servera punsch, visade sina

samlingar och slottsrummen samt slutade med att åt hvar och en förära fotografier af den kungliga familjens medlemmar och åt M. Reynart dessutom en präktig porfyrvas, monterad i förgylld brons, med anhållan att den måtte få en plats bland museisamlingarna i Lille. Därefter tog H. M. afsked, lämnande samtliga i hänryckning öfver en sådan utomordentlig älskvärdhet från monarkens sida.

I förgår åto vi middag på Drottningholm, i går på Nacka. Reynart bär ständigt på sig ett litet målareskrin af egen uppfinning, särdeles praktiskt och innehållande bland annat en hel del små kartonger, på hvilka han efter naturen kan i olja afbilda allt, som särskildt tilltalar honom.

På Nacka hade jag i en karikatyr framställt R. stående med paletten i hand, hvilken teckning han sedan bad mig att få behålla, då i detsamma en vindpust förde den rakt in i maskinens eldstad till stor munterhet för alla båtens passagerare.

Sedan fem dagar lefver jag endast med fransmän, och det roar mig mycket.

Så godhjärtad och välvillig kung Carl än är till sin karaktär, kan det likväl emellanåt inträffa, att han visar helt motsatta egenskaper, låtande härvidlag leda sig af sina politiska sympatier.

Vid senaste fältmanövern uppträdde kungen sålunda mer än ohöfligt mot sin broders gäst prinsen af Anhalt, hvilken under första dagen i preussisk generalsuniform samt till häst åtföljde trupperna. H. M. tog ingen annan notis om honom, än att han framför soldaterna sökte göra narr af prinsen, tillropande sålunda dessa: »Spänn ögonen i den där preussaren, gossar, så han blir rädd! Ni skall få se, att den stackars fan tröttnar under dagens marsch, så att han ej orkar följa med i morgon.»

Drottning Louise, sin gemåls trogna eko, har å sin sida ådagalagt sin motvilja för prinsessan af Anhalt. Hennes Maj:t deltog icke en gång i den middag, som på Ulriksdal gafs till dessa gästers ära. Det är att märka, hurusom detta unga furstepar ständigt uppträdt mycket »comme il faut» och utan alla anspråk, särskildt prinsen, hvilken emellertid, sedan han under manövern blifvit af regnet genomvåt, helt naturligt föredrog att på kvällen

återvända till Haga i stället för att vid Rosersberg bivackera på den fuktiga marken.

7 juli.

I sällskap med Reynart har jag i dag varit och sett ryska legationssekreteraren Schevitchs särdeles vackra samlingar af porslin samt antikviteter. Mitt resgods är nu packadt, jag reser i afton kl. 6 på inspektionsfärd till Visby.

2 oktober.

Öfverfarten till Gottland blef ganska obehaglig, emedan det blåste en skarp vind under hela natten, som satte båten i ständig gungning och hindrade mig från att sofva. Vi anlände emellertid tidigt den 8 juli till Visby samt lämnade våra effekter om bord, hvarefter Stenhammar och jag begåfvo oss till residenset att inspektera en nybyggnad, som uppförts för att bereda mera utrymme åt landskansliet. Generalmajor Gyllenram förde oss själf omkring i gemaken, och jag lofvade att gå i författning om, att taket i stora salongen på vindens bekostnad höjdes några fot.

Änkling sedan i fjol, lefver G. här tillsammans med sin dotter; de voro nog vänliga att bjuda mig på middag, men jag måste afstå från nöjet, emedan prinsessan Eugenie, som erhållit kunskap om min ankomst till ön, genast sändt sitt ekipage samt gifvit order till kusken att föra oss till Fridhem. Före min afresa dit hann jag dock göra vännen Chapman ett besök.

Chapman befinner sig sedan ett år i Visby, förvisad hit i egenskap af artilleribefälhafvare; en ordonnans förde mig till hans högt belägna bostad. Vi gingo genom flera krokiga gränder, kantade med åldriga gafvelprydda hus, samt förbi åtskilliga kyrkoruiner, och efter en tio minuters färd, under hvilken jag endast mötte en gammal gumma samt en katt, anlände vi till ett synnerligen komfortabelt hus, Chapmans residens. Jag fann honom sittande vid frukostbordet i en rymlig salong samt mycket nedstämd till lynnet. Sedan några dagar led han nämligen af en bröstkatarr och längtade nu endast efter den stund, då doktorn behagade tillåta ho-

nom att fara öfver till kontinenten för att där tillbringa sin semester. Den målning, den stackars Chapman gjorde för mig af det lif han förde på ön, var långt ifrån tilltalande. Inga vänner hade han här, inga resurser för ett sällskapslif. Han måste tillbringa alla sina aftnar ensam, ensam intaga sina måltider och ensam promenera; läsning var hans enda, ständiga tidsfördrif.

Efter att hafva tagit ett härligt hafsbad och sedan på båten gjort en smula toalett steg jag jämte Stenhammar upp i prinsessans vagn, som förde oss till Fridhem, hennes landställe och skapelse. För en tio, femton år tillbaka var det endast en ödslig klippa, sköljd af hafvets vågor men med en hänförande belägenhet i närheten af en liten ravin, utför hvilken rinner en kaskad. Tvenne villor, uppförda i schweizerstil, hvaraf den ena innehåller prinsessans egna rum och gästrummen samt den andra kök och tjänarnes rum, ligga nu på höjden och omgifvas af en park, som sträcker sig ända ner till hafvet. Träden äro visserligen något förkrympta men luften härlig och utsikten öfver hafvet med Högklintens klippor på andra sidan storartad.

Vi fingo ett mycket älskvärdt mottagande, och prinsessan, stödd på sin käpp, visade oss själf omkring öfverallt. Oaktadt den långa sjukdom, som hållit henne under många år fjättrad vid sin stol och som kommit henne att i förtid åldras, känner sig H. K. H. nöjd med sin lott samt tycks njuta af lifvet, ifrigt sysselsättande sig med skulptur tillsammans med sin hoffröken Rudenschöld och omgifvande sig med personer efter sin smak. Det mesta af sina inkomster ger prinsessan ut till välgörande ändamål; sålunda har hon nyligen på Gottland låtit uppföra ett sjukhus samt en flickskola.

»Jag välsignar min faders minne», sade hon mig, »som, då jag ännu var ung och frisk, ej tvingade mig att ingå äktenskap med någon despotisk furste, hvilken skulle hafva förstört mitt sköna, oberoende lif.»

Prinsessan Eugenie intager sin middag allena; det var hennes hoffröken, som presiderade vid bordet jämte hofmarskalken Silfverskjöld. Frih:an Hermelin f. Cronhielm med döttrar samt Sten-

hammars svärfar grefve Rudenschöld utgjorde de öfriga gästerna.

Samma afton lämnade vi Visby och landade morgonen därpå i Kalmar samt inspekterade dess ståtliga slott, som nyligen blifvit till det yttre restaureradt. Med skjuts fortsatte vi sedan kl. 11 f. m. vår färd till Karlskrona, en vägsträcka på 9 mil, som skjutskarlen påstod sig kunna tillryggalägga före nattens inbrott, ehuru hans hästar gjort samma tur dagen förut. Allt gick också enligt beräkning. Vi foro längs med kusten genom mycket rika trakter, som befunno sig i särdeles hög kultur.

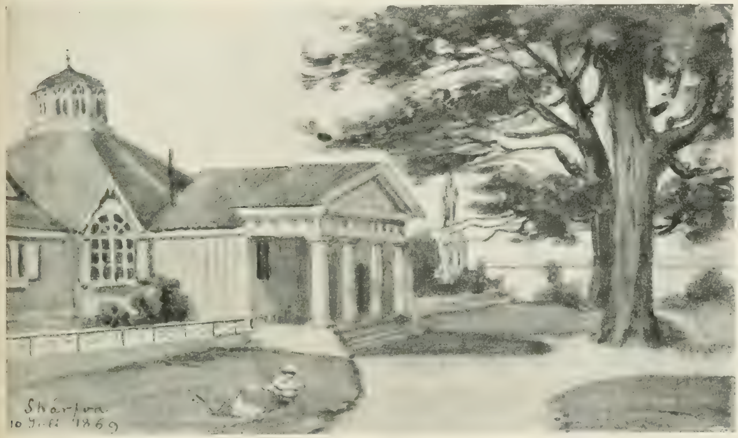

H. WACHTMEISTER.

Den 9 juli omkring midnatt ankommo vi till Karlskrona i det härligaste månsken. På morgonen följande dag erhöll jag en biljett från landshöfdingen Hans Wachtmeister, hvilken inbjöd mig till middag på Skärfva, hans landställe. Jag gick dock först att bese Wachtmeisters hus i Karlskrona, där han bor om vintrarna. Residenset hyr han nämligen ut till sin svåger Améen. En gammal trotjänare, på samma gång hofmästare och portvakt, visade mig med en viss stolthet de ståtliga rummen i detta hus, uppfördt af Karlskronas grundläggare amiral Wachtmeister. Jag upptäckte i en af salongerna ett porträtt af nuvarande

ägarens farfar, hängande mellan bilderna af hans båda fruar, af hvilka den ena blef min mor. Förevisaren, talträngd af naturen, berättade, hurusom denna dam, vorden ung änka, gift om sig med en sjökapten, som var tysk till börden och hette Dardel. Mannen blef ej litet förvånad, när jag upplyste honom om, att det just var hennes son, hvilken nu stod framför honom.

Strax därefter inträffade Hans Wachtmeister själf i staden, och sedan vi tillsammans inspekterat residenset, skyndade jag mig att lämna Karlskronas ofantligt breda men ödsliga gator för

SKÄRFVA.

att i stället följa min vän till hans landtgård, dit en liten ångslup nu förde oss.

Skärfva är beläget vid en hafsvik en half mil från och midt emot staden samt på en med stora ekar bevuxen höjd. Boningshuset, uppfördt af Chapman, består af en egendomlig samling små hus, hvartdera utgörande ett rum och alla stående i förbindelse med hvarandra. Matsalen får sitt ljus från en glasrotunda, som bildar dess tak.

Alla dessa byggnader äro af trä samt i blekingsk allmogestil med undantag af entrén, som påminner om ett grekiskt tempel

samt är prydd med toskanska kolonner. Hvad det inre beträffar, utgöres våningen af en rad bekväma, luftiga rum.

Efter att hafva förfriskat oss med ett skönt bad uppsökte vi min värds familj, bestående förutom husmodern af en stor samling mycket tystlåtna gossar och flickor i alla åldrar. Medan vi rökte en cigarr ofvanpå den utmärkta middagen, promenerade vi, Hans och jag, till det ställe, där hans mor residerar omkring en fjärdingsväg från Skärfva.

Jag fann denna min svägerska[1] ehuru numera hvithårig lika pigg som alltid och full af medryckande lif.

Återkomna till Skärfva träffade vi justitierådet Lagerstråle med syster. Jag kvarstannade öfver natten och återvände till Karlskrona morgonen därpå. Stenhammar hade under gårdagen med ångbåt rest till Åhus, jag tog nu i stället diligensen dit.

Claës Cronstedt följde mig till postkontoret, där jag råkade gamle baron Bennet äfvensom romanförfattaren Pehr Sparre.

Den svenska diligensen bjuder på ett mycket obekvämt fortskaffningsmedel; man sitter där inklämd som i en för trång låda. Så länge jag var ensam, gick det väl an, emedan jag då kunde lägga upp benen på motsatta sätet. Vi stannade ett par timmar i Karlshamn. Enär det var söndag, myllrade det bokstafligen af folk från omkringliggande trakt, som företedde en liflig anblick. Jag lade märke till, hur fint byggda och smärta flickorna i denna del af provinsen voro; middag intog jag midt ibland bönder i jackor och deras jäntor. Flera af dem bestodo sig med champagne.

När jag efter att hafva tecknat en vy af staden återvände till diligensen, varseblef jag en dam, som just tog afsked af sina vänner och som sedan satte sig på den hittills tomma platsen i vagnen. Se så, tänkte jag, jag får således ett sällskap, som skall sofva vid min sida i natt, mån tro hon är ung och vacker samt behaglig?

Då damen envisades att vända ryggen till, stannade jag i ovisshet härom, tills vi kommo utom staden; en hop unga flickor

[1] Se första delen sid. 6 och 18.

stod här och kantade vägen, hälsande den resande damen, hvilken nu visade sitt ansikte. Hon var afgjordt ful och närmade sig fyrtiotalet. Samspråket gick trögt; jag fick höra, att hon var en adlig fröken och syster till en läkare i Karlshamn. Natten blef kall, jag svepte min pläd om hennes axlar, och kl. 5 på morgonen den 12 juli anlände vi till Kristianstad; mina ben voro

A. WACHTMEISTER, H. BLOCH, A. WRANGEL OCH C. PIPER.

då nästan domnade af trötthet. Vid tiotiden sökte jag upp landshöfdingen Axel Wachtmeister; vi genomgingo tillsammans hans ståtliga residens, och han inbjöd oss, ehuru själf bjuden till presidenten kl. 4, att äta middag hos sig kl. 2. Jag hälsade äfven på min forne kamrat vid artilleriet Queckfeldt.

Kristianstad har helt och hållet förändrat utseende sedan trettio år tillbaka, då äfven jag räknades till dess invånare. Från

att hafva varit en ganska snuskig liten stad, inklämd mellan sina befästningar, framträder den nu vacker och blomstrande samt omgifven af en ståtlig park, som sträcker sig öfver de forna fästningsvallarna.

Efter middagen fortsatte vi med tåget, beledsagade af landskamrer Lychou, som på grund af den starka värmen öfvertalade oss att resa i 3:e klass, enligt hans utsago ett gängse bruk här i Skåne; hvilket dock ej hindrade, att Helge Rehbinder, som äfven var på tåget, häröfver kände sig i högsta grad skandaliserad.

På aftonen anlände vi till Lund, där jag tillbringade morgondagen med att i detalj inspektera arbetena i och för domkyrkans restaurering, som påbörjades förra året under Zettervalls öfverinseende samt efter denne arkitekts ritningar, hvilka förut under 9 års tid varit föremål för pröfning, innan de slutligen erhöllo Kungl. Maj:ts stadfästelse.

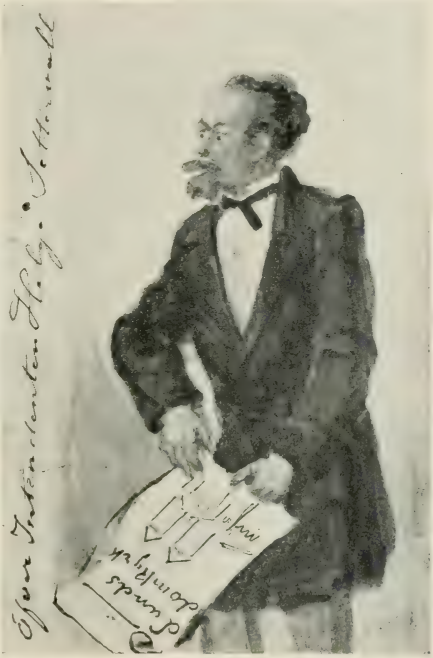
Ursprungligen uppförd i romansk stil, har kyrkan till följd af eldsvådor och tidens härjningar gång efter annan varit utsatt för restaureringsarbeten, hvilka, öfverlämnade åt mindre skickliga händer, så småningom hafva förvandlat detta monument till ett komplex af olika stilarter.

Senast hade professor Brunius sedan ett trettiotal år tillbaka haft sig restaureringen anförtrodd. Med undantag af kryptan, hvilken han med heder lyckats återställa, har denne amatörarkitekt emellertid icke litet bidragit till kyrkans förfuskande.

Konsistorium vände sig nu först till den berömde danske arkitekten Meldahl, som lofvade att gifva sitt utlåtande öfver Zettervalls förslag, men dessa herrar kunde aldrig komma öfverens. Den förstnämnde ville rifva ner hvalfven och göra en basilika, den andre i stället helt återställa hvalfven. Efter en mycket häftig polemik, hvari äfven Brunius deltog mot Zettervall, vann dock dennes förslag Öfverintendentsämbetets godkännande och blef af regeringen faststäldt. Det håller nu på att sättas i verket och sysselsätter 160 arbetare. De ekonomiska tillgångarna äro betydliga; förutom en reservfond på några tusen rdr förfogar kyr-

kan öfver en årlig inkomst af 70 till 90,000 rdr. Jag fann den inre restaureringen nu nästan färdig.

Om Zettervall lyckas utföra sitt djärfva förslag, hvilket allt synes göra troligt, skall han också härmed hafva räddat denna intressanta byggnad från hotande förstörelse.

H. ZETTERVALL.

Z. ser vaken och intelligent ut, han har triumferat öfver sina bakdantare samt har nyligen i Malmö fått bygga frimurarehuset. Ledsamt nog lyckades han mindre bra med Lunds hospital. Ett år, sedan detta var färdigt, upptäckte man, att alla därvid använda bjälkar multnade sönder; man håller dock nu på att insätta nya sådana. Vi besågo detta hospital följande dag i sällskap med Johan Toll, en af dess direktörer. Jag begaf mig sedan med Toll till Trolleberg, där min syster äfven vistades. Jag förblef där två dagar och fick göra bekantskap med Elisabeth Ramels fästman Fredrik Barnekow, en ung, kraftigt byggd man, som ser ut att vara mycket kär. Trolleberg tillhör excellensen Trolle-Wachtmeister och värderas till 2 millioner. Toll arrenderar det och har nyligen på egen bekostnad där uppfört en ladugård för 150 kor, hvilken kostat 70,000 rdr. Det lär aldrig blifva missväxt i detta härliga land. Ebba Toll är en god husmoder och en förträfflig kvinna.

Med Toll som ledsagare foro Stenhammar och jag att bese

Alnarps landtbruksinstitut; direktör Nathorst visade oss omkring. Slottet är byggdt af tegel i en storslagen stil men är enkelt till sin utsmyckning. Det inre tycktes mig illa underhållet; däremot lämnade samtliga till jordbruket hörande byggnader, såsom logar, ladugård m. m., intet öfrigt att önska. Vi återvände sedan till Trolleberg för att äta middag.

Professor Ask från Lund, som äfven var med på middagen, beskref för oss kungsjakten hos grefve Beck-Friis, i hvilken han deltagit. Kungen hade fått skjuta 14 änder samt haft den tillfredsställelsen att se sin häst Blagueur eröfra ett pris på kapplöpningarna i Hälsingborg.

Resan fortsattes följande dag till Malmö, där vi inspekterade residenset och beságo nya frimurarehuset med dess stora festsal och ståtliga trappuppgång. Landshöfding Troil åtföljde oss härvid.

Anländ till Jönköping på kvällen, promenerade jag ut i månskenet längs med Vätterns strand. Musiken hade lockat en hop folk till hotellets trädgård. Förälskade par samt grupper af unga flickor, pratande och skrattande under trädens löfverk, gåfvo liksom en illusion af södern.

Under morgondagens lopp skildes jag från Stenhammar, som expedierades till Skara. Själf for jag till Göteborg, lät där öfverföra mina reseeffekter på Säröbåten samt begaf mig till tafvelutställningen, där jag fick se flera nya dukar af Fagerlin, Jernberg, Hertzberg med flera. På kvällen öfverraskade jag de mina i Villa Billqvist på Särö samt stannade nu och hvilade mig vid detta hafsbad under fyra dagar. Särö utgör en grönskande oas, omgifven af ett ödsligt landskap af kala klippor. Jag fick en inblick i denna natur, då jag på söndagen for till min svåger C. O. Silfverschiöld på Gåsevadholm.

Denna egendom är väl underhållen och rummen bekvämt inredda; en liten fors framrinner invid slottets fot och bildar ej långt härifrån ett fall, som verkar uppfriskande i sommarvärmen. På afstånd ser man klipporna afteckna sig mot horisonten och gifva landskapet en säregen anblick.

Bland bekanta badgäster på Särö märktes landshöfding Stråle Wattrang med sin måg Kleen, baron Oxenstierna från Harg med paret H. J. Hamilton samt L. af Ugglas, hvilken med sin lustjakt seglar kusten rundt.

Den 19 juli for jag tillbaka till Göteborg, där Stenhammar var beordrad att möta. Från mitt fönster i Bloms hotell upp-

C. O. SILFVERSCHIÖLD.

täckte jag sittande på en bänk midt emot hotellet mina fransmän från Stockholm M. och M:me Reynart med sällskap. De blefvo ej litet förvånade, då jag plötsligt slog en af dem på axeln. De kommo från Dalarne och voro nu på väg till Norge. Vi tillbragte dagen tillsammans, besökte utställningen, åto middag på Lorensberg och åhörde på aftonen musiken i Trädgårdsföreningen. Orkesteranföraren B:s fru, en framstående skönhet, promenerade under tiden fram och tillbaka i vår omedelbara närhet, detta till de unga

fransmännens stora förtjusning. Det var samma dam, som gamle Schwan för två år sedan mot en summa af 5,000 rdr för sommaren förhyrde af hennes man. S. tyckte sig hafva erhållit riklig valuta genom det uppseende och den afund han öfverallt väckte, när han i Baden-Baden, Homburg m. fl. ställen uppträdde med sin vackra följeslagerska under armen.

Vid ett närstående bord satt kapten Funck vid Andra gardet med sin nygifta fru, änka efter en doktor Nilson. De befunno sig på bröllopsresa med Paris som mål. F. hade färgat sitt hvita hår svart samt piffat upp sig från topp till tå.

Man kan göra sig en föreställning om Göteborgs resurser vid denna tid, då jag nämner, att vi trots två timmars letande omöjligt kunde finna en hattask, som M:me Reynart önskade köpa.

Jag reste den 20 till Vänersborg samt träffade på vägen G. Fleetwood, hvilken hade order att möta kungen af Danmark i Malmö och i egenskap af uppvaktande stanna hos H. M., så länge bröllopsfestligheterna varade.

Residensets yttre befann sig under reparation; man höll på med att nyputsa murarna, ena sidan var just färdig och bländade ögat genom sin hvithet. Jag gaf order om att blanda ockra och kimrök i färgen för att mildra den skarpa tonen, detta till stor förtret för en vakmästare, en rödnäst fyllbullt, som envist yrkade på, att huset skulle vara hvitt, eftersom kyrkan midt emot hade den färgen. Vi inspekterade också den nya elementarskolan. I staden uppföres äfven nu en teater i förening med ett nytt hotell alldeles i närheten af det, i hvilket vi intogo vår middag; en högst snuskig sylta, flitigt besökt af stadens spannmålshandlande, tjocka, vulgära karlar stinkande af brännvin. Vänersborg förefaller mig att vara ett ganska ledsamt samhälle. Jag hade också brådtom att lämna staden, och samma afton, sedan jag likväl först fått skaka i en skjutskärra under några timmar, anlände jag vid midnattstid till Lidköping med två hål i min kappsäck.

Efter att följande dag hafva inspekterat kronans spannmålsmagasin, bestående af tvenne stora rödfärgade byggnader, hvilka

endast tjäna till att om vintern gifva fristad åt en räf, stego vi ånyo i vår vagn och fortsatte till Läckö.

Den första delen af vägen, som följer Lidan, är ganska pittoresk; man far förbi Sunnersbergs kyrka, prydd med en altartafla, som tillskrifves van Dyck och skänkts af en grefve Ekeblad. Den föreställer Kristi nedtagande från korset men är mycket illa åtgången, dels af tiden, dels genom dålig restaurering. Jag har fåfängt sökt förvärfva taflan åt Nationalmuseum. Grefvinnan Hamilton, en ättling till gifvaren, sätter sig däremot.

Leckö slott har en härlig belägenhet. Från dess fönster utbreder sig för ögat på ena sidan den omätliga Vänern, på den andra ett vackert, med grönskande kullar kuperadt landskap. Utsikten är förtjusande. Af själfva slottet samt dess forna glans och rikedom återstå numera endast de tomma rummen, om jag undantager ett dussin skulpterade och målade änglar, ännu sväfvande uppe i höjden i festsalens tak. För en del år sedan lät jag för kungens räkning bortföra ett särdeles vackert orgelornament, som höll på att alldeles sönderfalla och som nu pryder Ulriksdals slottskapell.

Jag fann Wennerberg jämte hans söner inkvarterade hos slottets vaktmästare. Svågern Rudenschöld, som bor i närheten, hade nämligen endast plats för hans damer.

Vi återreste senare på aftonen till Lidköping, gingo där ombord på ångbåten och vaknade följande morgon i Mariestad samt togo nu en vagn till Töreboda, hvarest vi bestego tåget för att fara vidare till Laxå och Karlstad.

Kungen, som kom från Beckaskog, befann sig jämte svit på samma tåg. H. M. bad mig stiga upp i sin vagn, där ett whistparti var i full gång. Tornérhielm, Schildt, N. Gyldenstolpe och Demirgian samt favoriterna d'Otrante och Gyllenram utgjorde kungens sällskap.

I Laxå steg jag ur den kungliga vagnen och fortsatte till Kristinehamn, gick där ombord på en liten ångare »Oldevig», frukosterade samt använde tiden till att rita af båtens täcka städerska, en Värmlandsflicka.

Kvinnotypen är i denna provins ganska karakteristisk; den utmärker sig för sina fina drag, en något lång näsa, mörkt hår och ett lifligare väsen, än hvad fallet är med kvinnorna i angränsande län. Karlstad ligger vid en vik af Vänern. Efter senaste eldsvådan har staden blifvit återuppbyggd enligt en ny plan, afsedd att för framtiden bereda trygghet mot dylika olyckor. Torgen äro stora, gatorna mycket breda och försedda med trädplanteringar; slutligen stå husen på ett visst afstånd från hvarandra. Det nya residenset, hvars bygge jag kommit för att se, befinner sig ännu endast på grundläggningsstadiet; granitsockeln har knappast begynt resa sig öfver marken. Läget är centralt och midt emot banken. Vi besågo äfven det vackra rådhuset, prydt med Värmlands örn, samt elementarläroverket, uppfördt efter danske arkitekten Westergaards ritningar.

A. N. SUNDBERG.

Jag hade sällskap af en preussare från Bielefeld, en stad på 150,000[1] invånare, och han försäkrade mig, att hans födelsestad icke hade någon skola, som kunde jämföras med denna, uppförd för ett samhälle på endast 4 eller 5,000, men han sväfvar i okunnighet om, att här är det hela länet, som drar fördel af skolan.

Undervisningsfrågan har sedan 10 år trängt alla andra allmänna frågor i bakgrunden. Hvarje residensstad täflar nu med sina

[1] Säkert för högt tilltagen folkmängdssiffra. B. hade 1900 endast 63,000 inv. och blott 35,000 år 1885.

grannar i dyrbara skolbyggnader, och elevantalet växer årligen. Örebro ensamt har mer än 500 sådana.

När man förr nalkades en af Sveriges städer, var den första byggnad, som på långt håll lyste en till mötes, cellfängelset. Konung Oscar I lät under sin regeringstid öfverallt uppresa palatsliknande byggnader till brottslingars förvarande. Nu gäller förkärleken skolan, hvilket jag föredrar; upplysning motverkar lasten och minskar antalet brott.

Jag slog mig för en stund ned i stadsparken, som har en restaurang, där jag tillsammans med min preussare intog supé.

RYTTMÄSTARE B. MED DOTTER.

Den 23 juli förde ångbåten »Oldevig» mig till Kristinehamn; ombord var biskop Sundberg samt ryttmästare B. med dotter. Jag tog fram min skissbok och ritade af de senare, under det de lågo utsträckta i salongen. Fröken B. bär sin binockel på ett utmanande sätt; hon är betydligt sötare, när hon sofver. Fadern, en f. d. husarofficer, gifte sig till förmögenhet samt köpte sig en stor egendom, på hvilken han uppfört ett ståtligt slott. Det lär vara en skicklig jordbrukare. Jag brydde mig emellertid ej om att förnya bekantskapen med honom; i stället talade jag så mycket mer med biskopen, en vacker luthersk prästtyp, sympatisk ehuru af en stundom nästan brutal frispråkighet. Han är ovanligt högt uppburen såsom talman i Andra kammaren.

†

Samma dags afton anlände jag till Stockholm, mycket nöjd med denna resa och med min arkitekt Stenhammar, en samvetsgrann och duglig ämbetsman, allvarlig och något sluten, ej vidare meddelsam men välvillig och grannlaga.

6 oktober.

Min svåger C. O. Silfverschiöld har under några dagar varit på besök i Stockholm i och för grefvinnan De Geers begrafning. Hon lämnar efter sig åt sin dotter och sina barnbarn omkring tre millioner.

En kinesisk ambassad, som nyligen anländt, sysselsätter mycket den allmänna nyfikenheten. Kungen mottog mandarinerna i audiens samt lät hämta dem i tre antika, förgyllda karosser. Drottningen är nyligen återkommen från sin resa till Köpenhamn och Muskau[1]. Änkedrottningen, som tillbringat sommaren i Bayern, är äfven hemkommen. Prins August färdas däremot omkring på Medelhafvet.

Musei inköpsnämnd, hvilken har att bestämma om konstinköp för året och härför disponerar en summa af 6,000 rdr, sammanträdde den 25 sept. Bland flera erbjudna alster utvaldes en afrikansk tafla af Ankarcrona samt ett landskap af Holm, dessutom två statyer i gips, »Faun lekande med sin lille bror» af Kjellberg och »Ung moder med sitt barn» af Ericsson. Nämnden har äfven beslutit anhålla hos regeringen att få beställa den förstnämnda af dessa tvenne grupper i marmor för ett pris af 4,000 rdr, hvilken summa finns tillgänglig. Detta är i vårt land i självfva verket det enda sättet att kunna uppmuntra bildhuggarekonsten. Staten och städerna äro allena i stånd att kunna kosta på sig statyer och monument i varaktigt material. Ifrågavarande »faun» utmärker sig för sin naivitet och äger liksom en doft af antiken. Artisten har användt sju år på detta skenbart så enkla arbete, beständigt rättande och sökande, utplanande ena dagen hvad han den föregående skapat. Ericssons grupp, ehuru mycket behagligt utförd, är mindre originell; den påminner om förra seklets skulptur i Frankrike.

[1] Ett gods tillhörigt prins Fredrik af Nederländerna.

Professor Dietrichson, som är bröstsjuk och spottar blod, har jämte sin fru afrest till Grekland och Italien, där de ämna stanna öfver vintern. Jag har gifvit honom introduktionsbref till alla konstnärliga auktoriteter.

Det blir Scholander, som i år får föreläsa i D:s ställe; jag tviflar dock på, att han lyckas göra föreläsningarna lika eleganta och populära som denne.

På Konstnärsklubben i torsdags togo vi med glaset i hand ett varmt afsked af resenären samt tillönskade honom ett välkommen åter.

En dag i förra veckan var jag på middag hos Bildts på deras landställe Lina. Vi foro dit, Edholm och jag, med ångbåt och träffade där två fransmän, hitsända i särskildt uppdrag af undervisningsministern. Den ene M. Henry Carcenac är pariserborgare och den sanna typen för en major vid Nationalgardet samt lär vara mycket rik; han lofvade mig, om jag besökte honom i Paris, att till Nationalmuseum skänka en tafla af David van Heem, för stor, som han sade, att hängas upp i hans bostad vid rue des Capucines. Den andre af dessa herrar M. Camille Parsonnat, yngre än den förstnämnde, liknar på ett hår när Johan Liljencrantz; han tycks vara öfverdirektör för Frankrikes sidenfabriker och säger sig hafva till Europa infört den japanska silkesmasken, hvilken när sig med ekblad.

Oaktadt regnet blef söndagens vistelse på landet mycket angenäm, och vi återvände på kvällen i sällskap med sonen Knut Bildt och dennes f. d. informator Bergman.

På Konstföreningen utställer för närvarande envoyén[1] Bergman sin i Italien och Spanien inköpta tafvelsamling, som i allmänhet är ganska medelmåttig; han hoppas, att Museum skall söka förvärfva den, men prisen äro allt för höga. Jag hade dock gärna önskat köpa en särdeles vacker miniatyr af Goya.

Edvard Bergh utställde på Idun förra lördagen sina två taflor »Minnen från Beckaskog», som han på beställning af en del subskriberande damer målat för att skänkas som bröllopsgåfva åt Danmarks unga kronprinsessa. Den ena utgör en vy af själfva slottet

[1] Var endast minister-resident.

med omgifningar i solnedgång, den andra af trädgården och den berså, som var vittne till det furstliga parets första kärleksförklaringar. Jag finner hos den första taflan fel i perspektivet, hos den andra en viss kyla; porträttlandskap blifva sällan intressanta utom för ägarne själfva.

Molin arbetar äfven på den i silfver ciselerade bordsprydnad, som är ämnad att jämväl ingå i de svenska damernas gåfva. M:s hälsa är angripen, man har för honom ordinerat Italiens klimat.

Egron Lundgren, hvilken för närvarande befinner sig i Sverige, är också klen. Han fick under julbesöket i London i fjol ett epileptiskt anfall, som man omsorgsfullt döljer för honom, hvarigenom läkarne hoppas kunna undvika ett recidiv, men som troligtvis för alltid brutit Lundgrens konstnärsbana; sedan dess har han icke tagit i en pensel. Lyckligtvis har han dragit fördel af de goda åren och samlat tillräckligt för att kunna lefva ett oberoende lif.

8 oktober.

I går var jag på middag på Ulriksdal tillsammans med kinesiska ambassaden. Denna är åtföljd af tvenne tolkar, hvaraf den ene är en amerikan general Burlingame[1], som för med sig sin fru, en storväxt brunett af blandadt blod; den andra är en liten fransman M. Des Champs.

De båda mandarinerna af korallknappen Chih-Kung och Sun-Chia-Ku föreföllo att vara en femtio-års män; de äro cheferna, som för öfrigt åtföljas af tre unga kineser, 20- till 25-åriga, prydda med hvita knappar, den ena af kristall, de andra ogenomskinliga. Mandarinerna tala endast sitt eget lands språk; af de unga däremot en engelska, en franska och en ryska. De genomresa Europa för att studera allt, som rör handeln samt diplomatiska seder och bruk; och meningen är, att de senare i Europa skola representera sitt land såsom ministrar eller agenter. Alla hafva de en äkta kinesisk typ och asiatens oljiga hy. Deras små sneda ögon äro intelligenta, fysionomierna förefalla glada samt uttrycka jämväl mycken slughet.

---

[1] Synes hafva varit beskickningens egentlige ledare.

C. Manderström, som för att få dem fulla ständigt drack dem till, lyckades ej bättre, än att han själf blef pirum; de voro nog försiktiga att blanda vatten i vinet.

Hoffröken B. sände under hela måltiden uppmuntrande ögonkast till de unga kineserna, hvilka från andra ändan af bordet med sina mest älskvärda småleenden samt små blinkningar med de sneda ögonen besvarade hennes inviter. Efter middagen gafs för ambassadörerna en liten uppvisning i dans.

B. SCHILDT, A. LEWENHAUPT OCH DE KINESISKA MANDARINERNA.

I Kina bestå sig nämligen de förnäma med danserskor; de hålla sig för goda att själfva skutta omkring på golfvet som marionetter.

Prinsessan Therèse fann ingenting annat att säga dem än att fråga hur gamla de voro? Den äldste tillstod 44 år.

Drottningen hade mycket roligt åt deras utseenden samt bad mig om en ritning till minne af dem.

9 oktober.

Jag kommer från en soaré hos utrikesministern, äfven den till kinesernas ära. Det var årets första tillställning därstädes, och

begäret att få se dessa exotiska diplomater på nära håll hade ditlockat en mängd damer. Denna gång buro de ett slags fantasidräkt och kalott i stället för mössan med knappen. En af mandarinerna lyfte på kjolen och gjorde mig tecken, i det han pekade på sitt skärp, att han glömt däri insticka snusdosan. Jag bad en af de närstående bjuda honom en pris. De unga kineserna slogo sig ner hos damerna och språkade ganska obesväradt med dem.

12 oktober.

Prins Oscar med familj är återkommen till hufvudstaden. De tre äldsta prinsarne hafva börjat gå i den af pastor Beskow grundade skolan. B. har nedlagt hela sin förmögenhet, omkring 100,000 rdr, på Blasieholmskyrkan, och han hade hoppats erhålla ränta på penningarna genom uthyrning af bänkplatser, men kostnaderna för underhållet och öfriga utgifter lära uppsluka det mesta af inkomsterna. Han har därför blifvit tvungen att genom sin skola söka skaffa sig nya tillgångar. Beskow har härjämte genom grefvinnan De Geers nyligen timade död förlorat en frikostig beskyddarinna för sin kyrka; hon hade sålunda med 20,000 rdr bidragit till kyrkobygget.

14 oktober.

Kungen och drottningen äro sedan i går inflyttade från Ulriksdal. De bevistade jämte änkedrottningen gårdagens operaföreställning, då vid deras inträde i kungl. logen folksången uppstämdes.

Man har häktat en individ, som utanför Kungl. slottet våldsamt ryckt en af de kinesiska ambassadörerna i hårpiskan.

16 oktober.

I Edholms sällskap gick jag i går till Söder att bese arbetena för sammanbindningsbanan, hvilken snart är färdig. Utsikten, då man träder ut ur tunneln under Södra bergen, är hänförande; på ena sidan hamnen och saltsjön, på den andra Mälaren med sina klippiga stränder, Riddarholmen m. m. Dagen var strålande

vacker, vi begagnade oss också däraf för att gå och äta middag på Djurgården. Chapman, som vi träffade på Hasselbacken, inbjöd oss att dricka kaffe tillsammans med honom och en af hans Göteborgsvänner grosshandlaren Brusewitz, hvilken föreföll mycket hygglig. Edholm föreslog, att vi skulle afsluta dagen i hans loge på operan, där man gaf »En midsommarnattsdröm»; vi stannade

DEN KINESISKA AMBASSADEN PÅ NATIONALMUSEUM.

öfver en akt och gingo sedan på Dramaten samt såg Deland i »Hittebarnet». Kungen, som befann sig där jämte Beck-Friis och d'Otrante, bjöd oss på punsch under en mellanakt. H. M. förlorar mer och mer sitt eleganta utseende, blicken förefaller om aftnarna slocknad och dragen vissnade.

Efter spektaklets slut for kungen att hämta drottningen, som

var på Lumbyes konsert. L. är en dansk orkesteranförare, som för närvarande konserterar i Stockholm.

Brusewitz berättade oss flera historier rörande hans fartyg; bland andra, hurusom vid en sammanstötning under storm med en fransk tremastare en af hans båtar fått sitt bogspröt helt och hållet söndersplittradt, hvarvid kaptenen och förste styrmannen alldeles förlorat hufvudet och, troende att fartyget skulle sjunka, oförmärkt

GÄSTER VID PRINSESSAN LOUISES FÖRMÄLNING.[1]

hoppat öfver till fransmännen; strax därpå hade båtarna blifvit åtskilda af stormen. Andre styrmannen, en ung grefve Kalling, som ej mer såg till sina förmän och förgäfves användt natten till att söka efter dem, tog för afgjordt, att de gått öfver bord, hvarför han nu tillträdde befälet öfver skeppet samt styrde kurs på Europa.

De bägge flyktingarne blefvo emellertid af franska båtens befälhafvare landsatta på Azoriska öarna; man återsåg dem först sex

[1] Storfurst Wladimir, lord Vane, general Peroffsky, grefve v. Tauffkirchen och grefve Frijs.

månader därefter, och stor var deras förvåning, när de erforo, att fartyget lyckligt återkommit till Sverige. Det behöfver ej nämnas, att de sedan blefvo utan plats.

Jag mottog i dag ett älskvärdt bref från min vän grefve Frijs, danske konseljpresidenten, som tackar mig för en ritning jag skickat honom öfver Strömsborg såsom ett minne från våra frukostar där under förliden sommar.[1]

18 oktober.

I lördags var jag på middag hos Edv. Bergh, hvilken hos sig samlat en del konstnärer, såsom Egron Lundgren, Molin, Malmström, Winge, Rydberg, Holm, Törnqvist och Ericsson. Måltiden var riklig, vinerna utmärkta, och vi tillbragte sedan aftonen rökande under gladt samspråk. Bergh bebor en präktig våning i Molins hus alldeles ofvanpå dennes bostad. Dessa två artister äro de enda i Stockholm, som samlat förmögenhet på sina arbeten. B:s tafla öfver Beckaskog, beställd af damkommittén för insamlande af bidrag till en gåfva åt prinsessan Louise, betalas med 4,000 rdr. Molin håller på att fullborda sin af samma kommitté beställda borduppsats af silfver. Han ämnar, innan den öfverlämnas, utställa densamma till förmån för sin fontän, emedan de 40,000 rdr, som redan insamlats härför, endast räcka till gjutningen af själfva figurerna. Han är äfven sysselsatt med att på beställning af herr Lundgren i Göteborg i marmor utföra Fogelbergs »Amor och Psyke».

25 oktober.

Änkedrottningen lät i förgår kalla mig för att höra mitt omdöme öfver ett »Landskap», måladt af Kallenberg, hvilket H. M. önskade köpa samt förära kungen.

Jag fann den höga damen fullkomligt återställd till hälsan samt förtjust öfver sin nyligen gjorda resa i Bayern och Tyrolen. När Hennes Maj:t vill vara älskvärd och behaglig, lyckas hon också däri.

Kungen och drottningen befinna sig för närvarande hos sin dotter i Danmark. Det är prins Oscar, som under tiden regerar,

[1] Grefve Frijs hade bevistat förmälningshögtidligheterna i Stockholm samma sommar.

och han visar sig härvid mycket verksam; än besöker han sålunda Norrköpings fabriker än åter Stockholms arkiv.

Reformerte prästen Puaux har återkommit till Sverige. Det är en ung man med ett godt utseende samt en vacker organ och som ej saknar talang. Han umgås flitigt hos friherinnan Palin och diplomatiska kåren. Fadern, präst i Rochefort, har öfvergått från katolicismen.

29 oktober.

En artist B., gift och familjefar, hade till älskarinna skänkmamsellen på kafé Kung Carl. Under en promenad på Kastellholmen, som de älskande företogo i förgår middag, kom det på grund af svartsjuka till ett uppträde mellan de tu, hvarvid B. började bearbeta flickans ansikte med sin pennknif. Den arma kvinnan lyckades dock rädda sig ur sin Othellos klor genom att ropa på hjälp, och B. blef af tillskyndande kanonierer fasttagen samt förd till vakten. Vid anställdt förhör sökte han göra troligt, att flickan velat taga lifvet af sig, och att han endast förhindrat detta. Lyckligtvis fanns det vittnen, som hört nödropen.

På klubben i går berättade flera artister, hvilka känt B. i Düsseldorf, hurusom denne under sin vistelse där förfört och sedan öfvergifvit en ung flicka. En tid därefter lät han henne dock komma till sig i Paris. Några år senare, då de jämte sina fyra barn befunno sig i elände, hade jesuiterna lofvat dem sin hjälp, under villkor att förhållandet blefve legitimeradt samt barnen katoliker, hvilket också hade skett. Familjen befinner sig nu i Stockholm fullkomligt utblottad på allt.

B. har såsom dansk officer gjort kriget i Schleswig mot preussarne.

30 oktober.

I går var jag på Scholanders föreläsning i Fria konsternas akademi. Den rörde sig om konsten i Indien, och samtidigt gjorde S. en intressant beskrifning öfver detta lands religion samt sociala inrättningar, där ännu kastandan i all sin stränghet råder. S. hade på kolossala pappersark uppritat och färglagt en mängd olika

monument, hvilka han nu beskref. Vi lärde sålunda känna de gamla Brahminklostren, inhuggna i självfva klippan, äfvensom grafvårdar och minneskolonner, underjordiska tempel m. m. Hans föredrag är koncist och väl förberedt, följaktligen mycket lärorikt.

Jag kommer just från ett besök på konstutställningen, där jag återsåg v. Rosens vackra akvarell »En blomstermarknad i Brabant under 15:e århundradet»; den är präktig såväl i färg som uttryck, grupperna äro väl fördelade och kostymstudierna mycket samvetsgranna. I synnerhet är en ung kvinna, som befinner sig i förgrunden och som synes tveka i valet mellan en bukett med röda och en med hvita rosor, alldeles förtjusande. Jag återsåg äfven med nöje Wahlbergs poetiska »Aftonstämning vid hafsstranden», af kungen inköpt under utställningen i Göteborg, samt prinsessan Louises porträtt af Amalia Lindegren, hvilket är likt men har fel i teckningen; dessutom hafva hals och axlar en likblek färg.

Jag besökte också Winges och Rydbergs atelierer; denne senare visade mig en serie vackra studier, målade i Norge under sista sommaren. Hittills har R. endast framställt idyller och herdestycken med ämnen tagna från hans hembygd, skånska slätten, och han har vetat att i sina taflor inlägga både friskhet och känsla; säkert skola dessa egenskaper icke fattas honom vid behandlingen af Norges mera storslagna natur. Rydberg har ett vackert konstnärsutseende, påminnande om porträtten af van Dyck i hans yngre dagar, därtill är han en anspråkslös och angenäm människa.

2 nov.

I går gjorde jag i sällskap med Edholm och Magnus Hallenborg en lång promenad först till Myntet för att se Molins grupp, som där gjutes i silfver, sedan med ångslup till Liljeholmen, där vi tänkt äta middag, men restaurangen var så litet tilltalande, att vi återvände till fots till staden och intogo vår måltid på Svenssons källare. På kvällen följde jag H. till Södra teatern och såg »Theblomma», en komisk operett, hvars handling försiggår i Peking. I densamma uppträder en herr Brundin, som äger en högst märk-

lig sopranröst. Bland åskådarne märktes preussiske ministern Richthofen med familj äfvensom en ung von Braun från Pommern och hans nygifta vackra fru, född Nieroth, som knappt fyllt 17 år.

Edholm hade lämnat oss för att bevista sin systerdotters bröllop med baron Skogman.

I förgår tillbragte jag aftonen med Egron Lundgren och Scholander på Rydberg. L. skildrade för oss mycket intressanta upplefvelser, som han haft under sista indiska kriget, i hvilket han såsom tecknare på drottningens af England bekostnad deltagit. Bland annat blef han vid en religiös fest vittne till, huru en fanatiker rände svärdet tvärs igenom kroppen, hvilket dock icke hindrade honom från att sedan sjungande åtfölja en procession. Förnäma hinduer betalade honom, för att han på detta sätt genom sina egna lidanden skulle försona deras synder. Sedan flera år tillbaka utöfvade han detta yrke, och han förrättade operationen med sådan skicklighet, att han alltid en tid efter densammas utförande fullständigt tillfrisknade.

EGRON LUNDGREN.
(Ungdomsbild.)

Lundgren berättar på en gång kvickt och med smak; det är en fin och välvillig natur, som älskar att lik fjärilen flyga dit hän, där solen lyser och blommorna dofta. Han undviker noga alla vulgära eller stötande ämnen. L:s brefstil målar fullkomligt denne älskvärde artist. Olyckligtvis är hans hälsa vacklande, blicken har blifvit matt och ansiktsuttrycket lidande. Han har dock börjat arbeta igen de sista dagarna och visade mig fyra akvareller, som han ämnar skicka till akvarellutställningen i London.

12 nov.

Deras Maj:ter äro nu återkomna till hufvudstaden. Jag åt middag hos kungen förra söndagen. På aftonen spelade vi whist. Fleetwood

och Vincent Lundberg voro de öfriga medspelarne. Den sistnämnde hade rådt kungen att för vårdandet af sin under resan erhållna halsåkomma hålla sig inne under fjorton dagar. Drottningen å sin sida ligger till sängs på grund af ett knälidande. Jag har genom en kammarfru låtit till henne framlämna ett af James de Chambrier öfver drottning Marie Antoinette författadt arbete i tvenne band, som denne önskar förära Hennes Maj:t. Gåfvan blef mottagen, men jag betviflar, att han får någon orden, som han tycks hoppas. Han skrifver till mig, att ej mindre än fem suveräner redan gifvit honom ordnar på grund af hans bok.

15 nov.

Besökte kungen i går och fann H. M. profvande ett salongsgevär. Instängd af hälsoskäl under trenne veckor samt dömd till sträng diet, är kungen likväl vid ypperligt lynne samt tillbringar tiden med att måla en vy från Bergshammar efter en af mig i fjol tagen studie. Denna tafla är ämnad för Konstföreningens lotteri.

16 nov.

Due var hos mig i går; hans befordran till minister i Berlin hindrar honom ej från att med en viss saknad lämna Paris. Jag gaf honom en akvarell, »Kor, som på släde föras till marknaden.»

Jag åt middag hos kungen; whist efteråt tillsammans med Fleetwood och C. Manderström. Den sistnämnde har af kungen för sin son lyckats utverka en pagesyssla, hvilket är detsamma som en friplats på Carlberg. Jag visste platsen vara vakant, och min son hade bedt mig anhålla därom för hans räkning, men det bär mig emot att söka förskaffa mig fördelar på grund af den vänskap kungen hyser för mig samt till förfång för dem, som äro mera i behof än jag.

Brunius, Lunds domkyrkas forne arkitekt, är död.

17 nov.

I går middag hos prins Oscar för ett tjugutal gäster; bland de inbjudna voro G. v. Rosen, öfverste H. Mörner, Edholm, H. Falkenberg, Ekman från Finspong, C. Bennet, doktor Abelin m. fl.

Maten var som alltid förträfflig, vinerna utsökta. Efter kaffet gingo vi upp till prinsen för att röka. Samtalet rörde sig om gamla regementsminnen; hvar och en bidrog med sin berättelse, och aftonen förflöt mycket angenämt.

Häromdagen såg jag på Dramaten ett nytt förtjusande stycke af Bäckström »Evas systrar». Det är en af fru Almlöfs bästa roller, och hon var väl sekunderad af fru Kinmansson.

G. BILDT.[1]

18 nov.

Kommer från Museum, där jag restaurerat ett aktrisporträtt af L. Pasch tillhörande operans foyer. Taflan var alldeles sprucken och måste af Nyholm först öfverföras på ny duk. Jag såg samtidigt den kopia af Höckerts »Lappkåta», som på kungens beställning målas af fru Mimmi Zetterström. Denna lilla dam är verkligen mycket behaglig.

19 nov.

Stor middag hos Bildt för statsråd, diplomater, affärsmän och goda vänner. Jag fick plats mellan Due och den store finansmannen Wallenberg. I sällskap med grefve Plessen lämnade jag på kvällen öfverståthållarehuset, och vi promenerade sedan en stund tillsammans. P. är nästan blind, men detta hindrar honom icke att fortsätta med det sybaritiska lefnadssätt han är van vid. Vi språkade om hans barn, och P. anförtrodde mig sin farhåga att nödgas dö, innan dessa hunnit afsluta sin uppfostran. Förmögenhe-

[1] Närmast B. synes J. Bolinder.

ten består uteslutande af fideikommissegendomar, hvilka öfvergå till äldste sonen; de öfriga barnen få ingenting. Jag tillrådde honom att göra besparingar på årsinkomsterna och därigenom försäkra barnens framtid, men han påstod detta vara rent omöjligt; hans lefnadssätt uppslukade allt.

Det sägs, att kungen lofvat Bildt Berlin, men att Wachtmeister, som ville hafva Due på denna plats, bestämdt satt sig häremot. Det är ej första gången, som monarken nödgas gifva vika för sina statsråd.

23 nov.

Kungen, som jag i går besökte, sade mig, att den halsakomma, hvaraf han led, härrörde från den kanal, som förenade näsan med ögat, samt ville göra troligt, att denna åkomma förorsakats af de gaser och det myckna damm, H. M. för några år sedan inandats vid eldsvådan, då katolska kyrkans torn instörtade. »Sie non è vero, è ben trovato!»

Konstföreningens styrelse har i dag haft sammanträde för att underskrifva hyreskontraktet rörande föreningens nya lokal. Trolle-Bonde har där utställt sin Tidemand, hvilken är en variant af samma tafla, som denne målat för prinsessan Louise, »En mormor visande barnbarnen sina bröllopsprydnader». Rydberg hade äfven ditsändt sin sista tafla, ett utmärkt »Skånskt landskap» med ett par oxar vid plogen i förgrunden.

Vi beslöto att genast sammankalla inköpsnämnden för att omedelbart för lotteriets räkning söka förvärfva detta konstalster. De taflor, som hittills för sagda ändamål hafva inköpts, äro mycket medelmåttiga.

8 dec.

Förra söndagen var jag på middag hos kungen tillsammans med italienske ministern Gianotti, Edholm, d'Otrante och Vincent Lundberg. H. M. förefaller nu helt och hållet återställd från sin sjukdom. Jag fick ett ögonblick se drottningen, som låg på sin chaiselongue och skref. M:lle Rogberg, f. d. kammarfru hos prinsessan, har blifvit anställd i egenskap af lektris hos Hennes Maj:t, som var vid godt humör och visade mig mycken vänlighet.

÷

Det sägs emellertid, att drottningen har ganska tråkigt, samt att det sjuka benet kommer att hålla henne liggande ännu några veckor.

Vi hafva ett fuktigt och grått väder, som gör, att allting förefaller ledsamt. Jag håller mig också hemma lik en björn i sitt ide samt tillbringar veckor utan att se andra ansikten än min familjs och mina ämbetsmäns.

Härom aftonen hade likväl kungen sändt mig och min hustru biljetter till »Lucrezia Borgia»; vi begåfvo oss följaktligen till teatern och funno i samma loge baron Knut Åkerhielm med frih:a. Oaktadt kungens närvaro hade programmet endast ditlockat ett knappt fjärdedels hus, och ändock uppträdde de bästa förmågorna, såsom fru Michaëli, Behrens samt lille Ambrosi.

10 dec.

Efter akademisammanträdet i förgår utfor Törnqvist mot Scholander på det häftigaste, beskyllande honom för att vilja dominera sina kamrater, äfvensom att gent emot dessa begagna en öfvermodig ton, som vore allt utom på sin plats. »Glöm icke», utropade T., i det han slog näfven i bordet, »att ni endast är vår sekreterare, en tjänare, som uppskrifver vår vilja och som är skyldig oss lydnad.» Det tycks, som om Scholander i den kommitté, hvilken tillsatts för förvaltningen af akademikonstnärernas pensionskassa, något för brutalt skulle hafva drifvit igenom sin mening gent emot dem bland hans kollegor, som önskade se rättigheten till pension utsträckt till samtliga akademiledamöter; men då dessa herrar icke vilja gå in på att betala en särskild årlig afgift till kassan, räcka medlen endast till pensioner åt ämbetsmän och professorer.

Jag gjorde i går en lång promenad med Edholm och major Pontin. Vi besökte Diakonissanstalten, och från Tegelviken foro vi i båt till Djurgården, där vi åto middag. På aftonen var jag på Konstnärsklubben.

14 dec.

Härom dagen afled fröken Charlotte Lewenhaupt, innehafvarinna af Säbylunds fideikommiss, en välgörande och högt aktad dam.

Jag bevistade i förgår första uppförandet af Ibsens nya pjäs »De ungas förbund». Den utgör en bitande kritik öfver det sociala lifvet i Norge; alla samhällsklasser framställas här med sina fel och lyten. Det är ett i högsta grad realistiskt verk samt ett stycke för dagen; författaren träffar på pricken och delar ut hugg till höger och vänster utan någon hänsyn för sina landsmän.

Dagen därpå, under det jag var ute och promenerade i sällskap med Egron Lundgren, mötte vi prins Oscar och underhöllo oss länge med honom om detta Ibsens verk, som H. K. H. fann mycket pikant genom sin originalitet men saknande all poesi.

Lundgren har beslutat att stanna öfver vintern i Stockholm och hyrt Troilis atelier; denne är fortfarande ur stånd till något arbete.

L. DIETRICHSON.

17 dec.

Dietrichson skrifver från Aten, att han i Smyrna gjort bekantskap med konsul Spiegelthal, hvilken till vårt museum skänkt en präktig antik staty, »Ung gosse hållande i handen ett romerskt kärl», som nyligen vid gräfningarna i det gamla Aphrodisias blifvit funnen i närheten af Venustemplet. Denna staty är i naturlig storlek och kommer enligt D. att utgöra det dyrbaraste antika konstverket i Nationalmuseum näst efter Endymion och Polyhymnia. Spiegelthal ämnar sända den hit med Vana-

dis samt ökar sin vackra gåfva med en basrelief och ett Zeushufvud.

Jag skrifver i dag till ecklesiastikdepartementet, i förhoppning att denna goda nyhet skall förmå statsrådet att bevilja Dietrichson det af honom begärda resestipendiet.

23 dec.

Man dryftar mycket en händelse, som inträffat under festen vid Suezkanalens öppnande. Kapten O. von Knorring, en af de inbjudne och korrespondent till Stockholms Dagblad, har i nämnda tidning lämnat en redogörelse för Demirgians högtidliga mottagande af vice-konungen. D., som var åtföljd af vår konsul, svenska och norska fartygschefer samt öfverste Leijonancker, skall hafva färdats till palatset med ovanlig pomp och ståt i trenne galavagnar och eskorterad af 50 beridna gendarmer. En bataljon infanteri jämte musik paraderade härjämte utanför slottet.

Vice-kungen var omgifven af hela sin hofstat, och Demirgian höll på franska ett tal, i hvilket den självgjorde ambassadören försäkrade khediven om Carl XV:s sympatier för Egyptens under de senare åren förda politik samt utlofvade, om så skulle påfordras, sin monarks bistånd till dess upprätthållande, hvarefter till yttermera visso utdelades storkors till vice-konungen och ministrarne samt Vasaordens kommendörskors till khedivens mamma. Se där i korthet hvad som skall hafva tilldragit sig vid denna lysande audiens, hvars skildring framkallat häpnad i svenska regeringskretsar, helst denne Demirgian, enligt hvad Posttidningen skyndat sig att kungöra, icke haft något officiellt uppdrag eller ens några ordnar att utdela.

Allmän harm råder i staden. Kungen försäkrar, att han genom D. blott sändt de till tidigare förlänade ordnar hörande dekorationerna. Leijonancker, som i förgår återkom från Egypten, dementerar emellertid i tidningarna O. v. K:s berättelse såsom oriktig. Demirgian hade inskränkt sig till att komplimentera khediven och hade ingalunda vidrört politiken samt icke heller gifvit khedivens mam-

ma någon dekoration. Man vet ej, hvad man bör tro? Saken är misstänkt.

Drottningen skickade efter mig i dag, för att jag skulle rita på en af hennes julklappar. Jag fann Hennes Maj:t sittande i en rullstol i sin salong samt omgifven af en massa paket, hvilka fröken Braunerhielm ordnade i särskilda högar. Kungen, som äfven var närvarande vid denna allvarliga sysselsättning, föreföll lidande; också lämnade han oss snart för att sköta om sin hals. I korridoren mötte jag en hop bärare, som kommo med den väldiga kopian af Höckerts »Lappkåta», en tillämnad gåfva från kungen till hans gemål, målad af fru Mimmi Zetterström.

I går åt jag middag hos ryske ministern Daschkow.

Dagboksanteckningar 1870.

4 jan.

Mellan jul och nyår gjorde jag en liten resa till landet, som varade tvenne dagar. Jag skulle nämligen afgifva mitt utlåtande öfver en del frescomålningar från 14:e århundradet, påträffade under kalkrappningen i en liten kyrka Väster-Åker i Uppland, belägen två mil från Uppsala samt helt nära Viks slott. Jag hade stämt möte vid bangården med Blackstadius, hvilken skulle vara mig följaktig såsom sakkunnig och uppgöra ett kostnadsförslag för de restaureringsarbeten, som kunde blifva erforderliga. Denne konstnär har nämligen för kort tid sedan lyckligen utfört ett liknande företag. Emellertid passade ej B. på tåget, och jag måste resa ensam. I samma kupé som jag satt baron L., hvilken har rykte om sig både att vara mindre fin och rätt obehaglig, men som föreföll mig ganska höflig samt äfven språksam.

Gustaf von Essen hade till hälften lofvat att hämta mig i Uppsala med sin vagn; antagligen måtte han emellertid funnit vädret för svårt, hvarför jag allena fick begifva mig till platsen, d. v. s. icke fullkomligt allena, ty Reinh. Rudbeck bad mig vid affärden medtaga till fröken v. Essen en ung Newfoundlandshund instängd i en lår, som fastsurrades bakom släden, hvilket djur fördystrade resan genom sitt ihållande klagotjut. Luften var kall, och ett fint snöglopp slog mig i ansiktet; snön täckte marken öfverallt, så att jag oupphörligen blef tvungen att stanna och fråga efter vägen, enär körsvennen var obekant på orten. Slutligen anländer jag till min lilla kyrka; klockarens piga lämnar mig en ofantligt stor dörrnyckel, och inkommen blir jag å kyrkans murar varse en serie bibliska bilder infattade i ramar af löfverk, allt af en särdeles behaglig verkan

såsom helhet betraktadt samt äfven mycket intressant såsom prof på 14:e århundradets konst. Flera af dessa målningar äro ganska väl bibehållna; de äro visserligen groft utförda men hafva en viss naivitet och förtjäna säkerligen att bevaras.

När jag lämnade kyrkan för att begifva mig till Vik, beläget en half mil därifrån, stötte jag ihop med den yngste af sönerna v. Essen, hvilken kommit för att hämta mig.

Det gamla slottet Vik utgöres af ett stort fyrkantigt torn, flankeradt af mindre hörntorn samt krönt af ett mycket högt tak, försedt med flera tornspiror. Scholander är den, som uppgjort ritningen till takets restaurering. Då man på afstånd ser denna märkvärdiga byggnad resa sig öfver trädens toppar och afteckna sig mot Mälarens vatten, skulle man mycket väl kunna taga den för en kinesisk pagod.

Grefven och grefvinnan v. Essen bebo själfva ett modernt hus uppfördt vid slottets fot; det sistnämnda innehåller endast en större vapensal med historiska samlingar, rum för sönerna i huset samt gästrummen. Vi började med att bese vapensamlingen; åldriga rustningar och alla möjliga slags vapen pryda väggarna i den rymliga salen, hvarest dessutom i antika skåp finnas uppställda diverse samlingar af föremål från och med stenåldersfynd ända till alster af Sèvres- och sachsiskt porslin. Det hela är ordnadt med smak samt bildar ett dyrbart litet museum. I hörntornen förvaras de österländska vapnen. Det eldas aldrig här, och de 4, 5 fot tjocka murarna utgöra det enda skyddet mot fukten för alla dessa vackra saker.

Vid middagen blef jag föreställd för värdinnan och hennes dotter, båda mycket reserverade damer. Jag hade också förut hört den förstnämnda beskrifvas som en sannskyldig engelsk puritanska men som för öfrigt fin och distingerad; att döma af ett porträtt af Södermark, som fanns i grefvens rum, måtte hon hafva varit ovanligt vacker. Yngsta dottern, den enda ogifta, är en starkt byggd flicka med regelbundna drag samt en särdeles frisk hy, men jag fick aldrig höra hennes röst. Bägge damerna reste för öfrigt mycket tidigt morgonen därpå till Edsberg.

Grefve von Essen är själf en utmärkt förekommande värd, typen för en fin världsman, som äfven lyckats göra sig älskad och aktad på alla de framstående poster, hvilka blifvit honom anförtrodda.

Vi tillbringade aftonen med att tillsammans gå igenom en del ritningar och miniatyrer. Nästa morgon anlände Blackstadius, helt förlägen öfver att hafva försummat tåget; efter frukosten gick han att bese kyrkan och mötte mig senare i Uppsala, dit grefve Essen lät köra mig i sin vagn.

Innan jag afslutar beskrifningen på Vik, vill jag nämna några ord om dess tafvelsamling, som härleder sig från baron Rehausen, fader till nuvarande slottsfrun. Han hade varit svensk minister i London. En del af taflorna utgör dock fädernearf på Essenska sidan. De förnämsta dukarna äro: en stor tafla föreställande »Den heliga familjen» af Annibale Caracci, hvilken tillhört Lucien Bonaparte; en förtjusande »Ung flicka» af Greuze med barm och axlar nakna samt med leende mun och ögon, ett vildt »Landskap med vattenfall» af Everdingen, en förträftlig Jordaens, en Wouverman samt en Watteau, inalles 200 dukar, hvaribland endast ett fåtal underhaltiga. Dessa taflor voro dock oförmånligt upphängda i de låga och djupa rummen.

Nyårsafton kom jag hem vid sextiden samt alldeles lagom för att vara med om granplundringen och afsluta året i skötet af min familj.

Nyårsuppvaktningen hos Deras Maj:ter ägde rum kl. $^1/_2$2. Jag fick då framföra min ursäkt för att icke hafva kunnat deltaga i den middag H. M. gifvit dagen förut. En skål hade därvid föreslagits för Sandels, som lämnar hofvet samt efterträdes af Edholm; en pension af 2,000 rdr har tilldelats honom liksom äfven Boy, hvilken entledigats från tjänsten som hofstallmästare, den han för resten endast innehade till namnet. Man sväfvar också i okunnighet om orsaken, hvarför han fått denna pension; det är en hemlighet.

Prins Oscar, som jag träffade nyårsdagen på slottet, underhöll sig mycket lifligt med mig angående Musikaliska akademiens nybyggnad, hvilken, enligt den plan jag föreslagit, skulle uppföras

bakom utrikesministerhotellet. Jag har låtit Stenhammar undersöka grunden, och han försäkrar, att byggnaden i fråga skall kunna resas på klippan, om den drages tillbaka omkring 30 fot från tomtområdets gränslinje åt sjösidan till. Det blir en lugn och behaglig plats för akademien, och man vinner härjämte den fördelen att blifva af med kronans anskrämliga ruckel härstädes, hvilka i alla fall omöjligen i längden kunna få stå kvar i detta vackra kvarter. Jag har talat med statsrådet Carlson angående saken liksom äfven ånyo i går med prinsen. Stenhammar fick, som jag ville, sig anförtrodt att uppgöra ritningarna. Regeringen ämnar af Riksdagen begära medel till denna byggnad äfvensom till ett nytt bibliotek samt ett posthus; detta senare skall uppföras på den plats, där Clara fattighus nu är beläget. Man har bedt mig om en plan för det senare bygget, som jag hade önskat anförtro åt Dahl, men då han redan uppgjort byggnadsförslaget för Biblioteket, tycker jag det är bäst, att han äfven får uppföra detsamma, om nämligen medel härtill beviljas, samt lämnar i stället posthuset åt Törnqvist.

F. BOY OCH C. F. PALMSTIERNA.

5 jan.

Bråkenhielms lilla flicka döptes i går och erhöll namnet »Louise». Kungen och drottningen hade låtit representera sig vid denna ceremoni.

Regnet börjar falla igen; vi hafva i år ett sorgligt vinterväder.

9 jan.

Var med om två ungdomsbaler; den ena hos excellensen De Geer, den andra hos general Leijonhufvud. Båda utmärkte sig

genom sina många vackra unga damer. Där voro sålunda två flickor Wachtmeister från Vanås, Louise Wrangel, Märta Bonde, Märta Leijonhufvud, fröknarna v. Aken, Blomstedt m. fl.

På nyårsdagen gaf Bildt en stor middag, hvarvid han höll ett officiellt tal, hvilket utgör dagens stora händelse. I det han beklagade Stockholms tillbakagång som handelsstad betraktad, en olycka, som han ville tillskrifva järnvägarnas sträckning, hvilken kommit att draga affärerna åt annat håll, dundrade han väldeligen mot planerna att fortsätta med att leda järnvägslinjerna i en för hufvudstadens intressen menlig riktning samt uppmanade nu alla goda medborgare att energiskt motarbeta en dylik lösning.

O. VON VEGESACK.

Talet mottogs med starka applåder, men tidningarna slunga öfverståthållaren i ansiktet beskyllningen, att just han själf varit en af de ifrigaste befrämjarne af dessa järnvägslinjer, hvilka han i dag så strängt fördömer.

10 jan.

I går åt jag middag hos kungen med Bildt, Sven Lagerberg och några andra. På aftonen begåfvo vi oss ner till drottningen, som ännu ej är i stånd att gå. Man spelade whist, jag tillsammans med kungen, Alfred Piper och Vegesack; den sistnämnde saknar ej en viss kvickhet.

Edholm har börjat sin tjänstgöring som hofmarskalk och förefaller mycket lugn. Jag kan dock ej annat än beklaga honom öfver att vara fastkedjad vid detta slafgöra, hvilket, hur lysande det än kan förefalla, i själfva verket är en mycket tung börda att bära på. Samtidigt skall E. tills vidare äfven bibehålla chefskapet för de kungl. teatrarna. Edholms redbara karaktär och ordningssinne göra

EXC. WACHTMEISTER TAGER EMOT DROTTNING LOUISE.

honom emellertid värdig det förtroende man visar honom; däremot saknar han den fina, traditionella, aristokratiska förbindlighet, som är ovärderlig vid ett hof, i synnerhet med vår nuvarande konung, hvilken uteslutande äger hjärtats höflighet och denna endast till deras tjänst, som behaga honom personligen. Sandels har dessutom gjort platsen mycket svår för efterträdaren genom att blindt lyda alla det kungl. parets nycker utan att någonsin härvidlag göra före-

ställningar; också hafva utgifterna ständigt stigit i höjden. Nu, när det blir fråga om att draga in på staten, komma alla att finna det nya systemet futtigt.

11 jan.

Kommer från en familjemiddag hos excellensen Wachtmeister, vid hvilken voro närvarande Axel W:r med grefvinna samt deras båda unga, vackra döttrar; vidare fröken Henriette W:r, dotter till Claës W:r och för öfrigt värdens gamla flamma. Vi beundrade julklapparna, som husets enda barn erhållit, en gosse på 4, 5 år, mycket snäll men ofantligt bortskämd. Värdinnan själf är en behaglig blondin, född i England och tillhörande en från Frankrike emigrerad familj vid namn de Bourbel.

Excellensen Carl W:r har just icke de yttre betingelserna för den plats han bekläder. Han är närsynt med en liten intryckt näsa i ett stort Sokrateshufvud, ryggen är böjd, äfven förefaller han besvärad i sitt sätt att vara. Vid några och fyrtio år ser han ut som en gubbe, men så fort han börjar tala, återfår ansiktet sitt ungdomliga uttryck, och hans blick lyser af intelligens samt på samma gång af godmodighet. Man anser honom vara en framstående person, både kunnig och duglig; hans vänner äro honom äfven mycket tillgifna.

12 jan.

Erhöll i dag bref från fru G. Baker, dateradt Genua; hon brukar en gång om året skrifva mig till och begära nyheter från Sverige, där hon tillbringat den korta tid hon var gift, och som blef vittne till hennes galanta äfventyr, hvilka slutade med skilsmässa. Familjen Piper betalar henne en liten pension. Fru B. är en engelsk-italienska, som ej saknar intelligens, men på mig har hon aldrig utöfvat någon dragningskraft.

16 jan.

Träffade kungen ett ögonblick i går, då jag fick öfverlämna en militärbroschyr, författad af schweiziske öfverstelöjtnanten de

Perrot från Neuchâtel. Det är tredje gången mina f. d. landsmän bedja mig till H. M. framlämna sina tryckalster, antagligen i förhoppning om att erhålla ordnar i utbyte; de komma emellertid härvidlag att blifva besvikna.

Jag gjorde äfven Edholm ett besök; han är nu installerad i sin nya bostad på slottet. Ett rykte går, att drottningen skulle vara i intressanta omständigheter, men detta är föga troligt efter sjutton års uppehåll.

GREFVINNAN ELISABETH PIPER OCH FRU GEORGINA BAKER.

Stenhammars kostnadsförslag för Musikaliska akademiens nybyggnad går löst på 140,000 rdr. Prins Oscar intresserar sig ofantligt för saken; man kan säga att, sedan prinsen ställts i spetsen för denna konstanstalt, han utvecklat ett sådant nit och en sådan verksamhetsdrift, att han nära nog skapat densamma på nytt.

Museinämnden beslöt att begära ett extra anslag till inköp af några taflor från general Silfverstolpes samling, hvilkas pris öfverstiger den årligen till konstinköp anslagna summan.

18 jan.

På statsminister Sibberns bal i går fick man se en del riksdagsmän, hvilka nyligen anländt till staden i och för det nu öppnade

riksmötet, begagna sig af tillfället och uppgöra sina planer för vinterkampanjen. Henning Hamilton höll sig afsides i en budoar på tu man hand med sina förtrogna, hvilka en efter annan aflöste hvarandra därinne. Något längre bort såg man Gripenstedt,

HENNING HAMILTON.

vidare Posse, Erik Sparre, Wallenberg etc. Alla språkade de om riksdagen och smidde vapen för kommande strider.

Ehrensvärd, som var hos mig i dag, säger, att regeringen i sin budget befinner sig på en balans af en hel million, som den hittills lyckats dölja men nu ämnar tillstå, på samma gång

den föreslår bristens täckande genom en höjning af brännvinsskatten.

Hamilton väntas komma med ett förslag i samma syfte, ehuru grundadt på nedsättningar i statsutgifterna.

Gamle riksdagsveteranen Schartau är döende; hans plats i första kammaren för Stockholms stad blir svår att besätta. Det gäller att bland borgerskapet söka finna en god talare. Kungen, som ej lyckats upptäcka en enda sådan, har fäst uppmärksamheten på en högre ämbetsman, justitiekanslern Leijonhufvud, en broder till sjöministern.

C. G. LEIJONHUFVUD.

20 jan.

Var i går på middag hos Deras Maj:ter. Nu, sedan drottningen återtagit sin plats vid bordet, är klädseln åter uniform. Hennes Maj:t går stödd på en käpp; jag liknade henne vid »la fée charmante», en artighet, som ej illa upptogs. Hennes Maj:t var för öfrigt under hela aftonen vid utmärkt godt lynne, äfven då hon till mig vid whistpartiet förlorade 4 rdr. Kungen var äfven helt till sin fördel, enkel, älskvärd och lugn. Han är för närvarande sysselsatt med att måla ett »Landskap i dimma», hvilket är ganska magert till sin komposition.

Jag skref och tackade å kungens vägnar M. de Perrot för

hans bok samt skickade honom i utbyte de militära broschyrer H. M. utgifvit, öfversatta på franska.

Bland taflor, som Museum önskar inköpa från Silfverstolpes samling, är en Pepijn och en Molenaer, och jag har lyckats härtill foga en stor duk af Larsson och Zoll »Bondfolk, begifvande sig till kyrkan julafton», hvilken erbjudes Museum för 3,000 rdr. Boklund är af samma mening som jag, men Bielke påstår, att Zolls figurer här äro alltför öfverlägsna dem han eljest brukar måla, för att taflan skall kunna anses verkligen representera denne konstnär; ett besynnerligt sätt att bedöma en mästares verk.

I. MANDERSTRÖM OCH G. A. SPARRE.

Riksdagen öppnades i går af konungen. Jag skolkade från ceremonien. Man sysselsätter sig mycket med ryktena från Paris; mordet på Victor Noir, föröfvadt af Pierre Bonaparte, samt Rocheforts förehafvanden borttaga intresset från vår riksdag.

I egenskap af fadder bevistade jag i afton ett barndop hos Carl Bonde; mot mig stod som kvinnlig fadder grefvinnan d'Otrante. Gossen döptes till »Christer» och var insvept i ett slags linda af röd sammet med guldbrokad, en gammal familjerelik, som ej illa harmonierade med den pergamentslika färgen på barnets lilla hufvud, hvilket pryddes af en aristokratisk näsa och ett par för hans ålder väl uttrycksfulla ögon. Mamma Eva såg långt fraîchare ut än sin baby. Man var ängslig för makarne Liljencrantz, hvilka båda äro mycket sjuka.

Det tycktes mig, som om excellenserna Manderström och Sparre betydligt åldrats, sedan jag sist såg dem.

21 jan.

Efter akademisammanträdets slut i afton gingo vi några stycken att fortsätta diskussionen vid ett glas punsch på Kung Carl. Det var Scholander, Edv. Bergh, Törnqvist och jag. Frågan gällde ett reformförslag rörande de årliga belöningarna till eleverna vid Fria konsternas akademi.

Hittills har det nämligen slösats med medaljer, och samma

E. BERGH, A. TÖRNQVIST OCH F. SCHOLANDER.

elev har kunnat förvärfva en tio stycken sådana i de många olika undervisningsafdelningarna. Vi hafva sålunda Tessinska medaljen, Meijerska medaljen, Gustaf III:s medalj och slutligen Carl XV:s. Enligt förslaget skulle bara den sistnämnda hädanefter utdelas samt en enda för hvarje täflan. Öfriga belöningar blefve hedersomnämnanden och penningunderstöd; dessutom vore det meningen, att den högsta belöningen eller rättigheten att söka stipendiet för utrikes studier fortfarande skulle reserveras åt den mest förtjänte bland eleverna.

Det finns fyra sådana stipendier, och de, som för närvarande åtnjuta dessa, äro v. Rosen, Salmson, Perséus och Arborelius.

22 jan.

Konstföreningens styrelse sammanträdde i dag för att taga del af redogörelsen för föregående års verksamhet och tillse, hvilka förbättringar som kunde vara att införa. Inträdesafgifterna hafva inbringat omkring 1,800 rdr. 30 st. taflor hafva försålts till enskilda personer och 58 st. till föreningens lotteri; dessutom har hvarje medlem erhållit ett exemplar af v. Rosens vackra etsning. Vi beslöto att sätta oss i förbindelse med konstföreningarna i Kristiania och Köpenhamn samt föreslå dem ömsesidiga inköp eller rättare sagdt ett utbyte af taflor till ett värde af enahanda belopp i och för de särskilda ländernas lotterier. Härigenom skulle artisterna komma att blifva mera kända i de skandinaviska grannländerna och samtidigt föreningarnas utställningar erhålla större dragningskraft för publiken.

Efteråt gick jag att höra professor Nyblom föreläsa om medeltidens konst. N. utmärker sig för klarhet i tanken och framsägningssättet. I dag talade han om arkitekturen, hvarvid han gjorde jämförelser mellan den grekiska och den kristna konsten samt redogjorde för de karakteristiska tecken, hvilka utmärka den romanska och den götiska stilen, äfvensom för dessas utveckling och växlande former i Europas olika delar.

Nyblom är professor i estetik vid Uppsala universitet men har bibehållit sitt ungdomliga sätt som glad student.

24 jan.

I går hade vi von Möller och Ch. E. Lewenhaupt till middag. Det politiserades efteråt. v. M. är kunnig och mycket begåfvad; han uttrycker sig ledigt och sätter lif i diskussionen. Man förebrår honom en viss fåfänga och snarstuckenhet; emellertid är han utom all fråga en öfverlägsen person. Jämförd med Lewenhaupt är v. M. den nyadlade, njutande af den ställning han genom sina talanger och sin energi förvärfvat, ställd bredvid den ärftliga högadeln med alla dess fördomar.

28 jan.

Till följd af en förkylning är jag dömd att hålla mig inomhus ett par dagar och måste därför afstå från slottsbalen i afton. Kronprins Fredrik och hans unga gemål hafva anländt till kungens namnsdag; de återvända till Köpenhamn redan om torsdag. Det sägs, att prinsessan vunnit i fråga om utseende.

Jag har börjat på franska öfversätta en ny katalog öfver Gripsholms samlingar, hvilken Ekenstierna håller på att upprätta. Han skickar mig ett ark i sänder, så snart han fått detsamma färdigt. Detta för mig föga roande arbete hoppas jag dock skall medföra nytta för de främlingar, som besöka Gripsholms gamla slott.

G. D'OTRANTE OCH G. BRAKENHIELM.

29 jan.

Det tycks, som om kronprinsessan Louise gjort ett godt intryck i går på balen; hon lär hafva blifvit fetare och äfven vackrare. Drottningen, hennes moder, kunde nu röra sig utan tillhjälp af käpp. Efter supéns slut fick man se Harald W., iklädd ytterrock samt med cigarr i mun och hatten på hufvudet, promenera genom slottsrummen. Carl Platen, hvilken fäste hans upp-

märksamhet på olämpligheten af ett dylikt uppträdande, fick till svar en uppmaning att ej blanda sig uti hvad som icke anginge honom. Prins Oscar, vid tillfället närvarande, hade blifvit mäkta förargad. En verklig världsman skulle aldrig gjort sig skyldig till ett sådant uppförande, äfven om han varit drucken. Det är att märka, att fadern W. är den mest nitiske aposteln för nykterhetsrörelsen.

Bråkenhielm blef i går på kungens namnsdag upphöjd till icke mindre än fyra nya värdigheter: ryttmästare, adjutant hos H. M., hofstallmästare samt chef för det kungl. hofstallet. B. är för öfrigt värd den ynnest han åtnjuter, och som för öfrigt ej kan skada någon, för såvidt han ej själf skulle börja att yfvas häröfver, ty högfärd och öfvermod äro de fel, som andra hafva svårast att förlåta.

30 jan.

Grefve Plessen ger i dag middag för det danska kronprinsparet, till hvilken fyrtio personer inbjudits. Det sägs, att detta Stockholmsbesök icke setts med blida ögon i Köpenhamn, efter som det äger rum midt under dess danssäsong och till på köpet nu, då många danska familjer anländt till hufvudstaden enkom för att få se sin nya prinsessa.

På tisdagen har utrikesministern sin bal, och om torsdag reser danska kronprinsparet hem igen.

2 februari.

Regementskamratmiddag i går hos Roger Björnstjerna. Efter middagen inbars i salongen en estrad, som bestegs af två sångerskor och en pianist, hvilken hade håret kammadt som Liszt. Vi fingo nu höra åtskilliga glada visor, medan vi vid småbord rökte och drucko punsch; allt var nämligen ordnadt som på ett café chantant. Pianisten befanns sedan vara löjtnant von Heland, de båda damerna voro löjtnanterna Tham och Aminoff.

På balen hos Wachtmeister tillbragte jag aftonen under samsprak med frih:n E. Åkerhielm, fru Thérèse Grey och gref-

vinnan d'Otrante, alla tre särdeles glada och vackra damer. Kungen dansade lika lifligt som sin måg. H. M. bjöd mig till middag om torsdag.

4 febr.

Min son Carl, nyligen utnämnd till underlöjtnant vid Flottan, åt jämte mig i går middag på slottet. Deras Maj:ter visade den unge officern mycken vänlighet. Kungen förärade honom dessutom en utmärkt vacker norsk dolk, rikt arbetad i stål samt prydd med det kungl. namnchiffret. Utom vi två voro äfven Wennerberg och Hwasser inbjudna.

FRU THÉRÈSE GREY.

Baron Braunerhielm har i förgår aflidit.

I går öfverlämnade kommittén till kronprinsessan de för subskriberade medel inköpta presenterna: en borduppsats af silfver komponerad af Molin, 4 kandelabrar af Ericsson, utförda i samma metall, samt Edv. Berghs tvenne taflor.

8 febr.

Danska fursteparet, som skulle hafva farit i torsdags, har uppskjutit sin resa till följd af prinsessans snufva; hon lär äfven vara i intressanta omständigheter. Jag såg kronprins Fredrik i går på Kungl. skridskoklubben men utan skridskor. H. K. H. förefaller ej att vara fallen för sport, däremot glänste kungen som vanligt, iförd kort lifpäls och pälsmössa, än skjutande grefv:n Constance Wachtmeister framför sig på släde, än förande någon ung dam vid handen.

En skandal, som mycket låter tala om sig, rör portugisen Magelhaes, en liten, ganska oförskämd och sprättig attaché, hvilken

äfven varit en särdeles efterhängsen beundrare af grefvinnann C. Wachtmeister och som nyligen rymt fältet, lämnande efter sig en mängd skulder, däribland några mindre hederliga. Sålunda hade han, under förevändning att komma grefv:n Chapska till hjälp, af sin kollega Mr Sandford lånat en summa penningar, som denna dam hvarken begärt eller sedermera erhållit. Dagen innan han gaf sig i väg lyckades M. af sin husvärd kapten Palin mot lämnad säkerhet af en med portugisiska legationens sigill förseglad koffert, innehållande som han påstod värdepapper, låna ett tusen francs. Då kofferten sedan öppnades, befanns dess innehåll endast bestå af en gammal livrérock samt några billets doux.

10 febr.

Kommer från invigningen af sammanbindningsbanan mellan södra och norra järnvägsstationerna. Jag åtföljde H. M. och danske kronprinsen till Liljeholmen, där de inbjudna samlades. Kl. 1 satte sig tåget i gång, och vi foro i sakta fart genom tunnlarna samt förbi de många skridskoåkare, som på Riddarholmsfjärden omgåfvo viadukten. Någon ceremoni förekom för öfrigt ej. Kungen samt hans svenska och norska statsråd åtföljde tåget som passagerare, och det var allt.

Till följd af den myckenhet is, som hindrar trafiken på Öresund, har danska kronprinsparet nödgats förlänga sin vistelse här. Vi hafva för närvarande 12° kallt och en strålande sol.

Det förberedes en maskeradbal på Militärsällskapet, hvartill kungen bedt mig åt sig rita en pierrotkostym och frih:n Å. en dräkt i öfverensstämmelse med flottans uniform på Gustaf III:s tid. Prins August och bemälda friherrinna äro nämligen i spetsen för en kadrilj.

19 febr.

Vintern fortfar med vackert solsken och 10 grader kallt. Det lär vara samma förhållande i Skåne; Sundet liknar ett isfält och kan snart befaras med släde.

Danska fursteparet är sedan några dagar åter i Köpenhamn. I måndags deltog jag i en middag hos baron Gustaf Åker-

hielm tillsammans med Pipers, Plessens, grefv:n Brahe, Adam Lewenhaupt och några andra. Det dracks tappert, så att en och annan lär haft rätt svårt att hålla sig på sina ben efteråt på utrikesministerns bal, dit jag fann lämpligast att ej gå. Dagen därpå åt jag hos ministern Fournier, där jag träffade fruarna Daschkow, Rochussen, Brahe och Mecklenburg, alla utan sina män, samt general Silfverstolpe, Jerningham, Jules Schwerin, d'Otrante och några andra utan sina fruar. Jag gjorde här bekantskap med attachén Roger de la Lande, en sprätt, som ser bra ut och samlar konstsaker.

Vi hafva i dag begraft Johan Liljencrantz; en mängd af hans kamrater från Riksdagen liksom äfven af hans vänner och bekanta hade samlats till ceremonien, som var mycket enkel. Tidningar af alla färger framhålla den aflidnes stora förmåga och de förhoppningar, som gått om intet genom hans frånfälle. Han lämnar icke desto mindre föga saknad efter sig; den personliga ärelystnaden spelade en alltför stor roll i hans lif och dödade snart sagdt hvarje annan känsla.

23 febr.

Ändtligen hafva vi fått riktig vinter; termometern visar i dag 22°, samtidigt med att solen härligt lyser från en blå himmel. Tillsammans med R. Björnstjerna och N. Gyldenstolpe åt jag middag på Hasselbacken, dit det vackra vädret hade lockat fullt hus. En utvald stråkorkester underhöll det goda humöret hos gästerna, och champagnen cirkulerade flitigt.

Soirée dansante i går på slottet. Deras Maj:ter hade inbjudit sex unga damer samt sex gardeslöjtnanter för att låta dem öfva sig i mazurka, hvilken dans man önskar åter skall komma på modet. Kungen uppträdde själf som danslärare, ehuru N. Gyldenstolpe påstår, att H. M. blott ofullständigt känner till turerna. Bland de inbjudna voro gref:n Constance Wachtmeister, för närvarande mycket i gunst, och frih:n Ebba Åkerhielm, hvilka båda, liksom för öfrigt de flesta af dessa mazurkadansare, samma afton voro bjudna till Ehrenheims på bal. Drottningen skall med flit från nämnda fest

hafva röfvat dess fagraste blommor till straff, för det Ehrenheims underlåtit bjuda hennes hoffröknar på sin tillställning.

2 mars.

Kölden har minskat dessa senaste dagar, och snön håller nu på att smälta bort.

NILS GYLDENSTOLPE.

I förgår på fettisdagen var det maskeradbal hos drottningen. Liksom förra året såg det bra tomt ut med endast 220 inbjudna, hvilka ej räckte till att fylla de rymliga gemaken; man rörde sig för fritt för att kunna njuta af nöjet att försvinna i folkvimlet och hade svårt att komma i rätt stämning. Kungen hade anordnat flera pierrotkadriljer i växlande dräkter. Drottningen å sin sida hade utvalt damerna till dessa; hon hade sökt få sådana af ungefär samma storlek i hvarje särskild grupp. Hennes Maj:t hade också bland dem instuckit två till damer förklädda kadetter, Piper och Oelreich.

Jag promenerade med den sistnämnde under en half timme, troende att det verkligen var ett fruntimmer. Jag var äfven en stund kavaljer åt grefvinnan d'O., som jag tog för en annan dam. Då jag under samtalet händelsevis lät undfalla mig en anmärkning om d'O., frågade hon: »Hvad tror ni han gör»? »Han är kär», svarade jag. »Huru! Hvad menar ni? Hvad har ni för orsak att

säga så?» »Men, min nådiga, jag finner ingenting märkvärdigt däri, d'O. har en ung och vacker fru»; och detta svar tycktes blidka henne.

Senare på aftonen kände jag, rätt som jag stod, hur någon stack sin arm under min. Det befanns vara en förtjusande domino, som omöjligt kunde förmås att tala annat än norska; likväl kände jag snart igen den vackra frih:n Å., med hvilken jag hade nöjet sällskapa en del af aftonen.

Min enda förklädnad bestod i en lösnäsa med glasögon och ett par uppvridna mustascher, som i förening med mina egna lära gjort en komisk verkan.

Bland de vackraste maskerna märktes fröken Meldahl som norsk säterjänta och Martina Ankarcrona som spanska; båda voro verkligen förtjusande. Prins August uppträdde iförd sjömansdräkt, han var mycket högljudd och upprymd.

Demaskering ägde rum vid supén, men dansen fortsatte sedan till kl. 3 på morgonen.

Jag hade ätit middag samma dag med medlemmarne af reformerta kyrkans konsistorium hrr Schüssler, tre bröder Giron, Kramer och pastor Puaux. Det rådde en mycket glad stämning. Puaux har i vinter hållit af allmänheten högt uppskattade föreläsningar öfver Laboulaye och hans arbeten. Det är en begåfvad ung man, hvars vackra organ och behagliga utseende jämväl bidraga till hans framgångar.

5 mars.

I går åt jag middag hos Scholander tillsammans med Nyblom, som nu afslutat sina föreläsningar vid Konstakademien, de öfriga professorerna därstädes samt tre bröder Nyström.

Vi hafva fått underrättelse om Sophie v. Möllers, född Silfverschiöld, frånfälle. Mannen anlände till Skottorp tolf timmar innan hon afled.

13 mars.

Det angenäma vädret lockade mig till Djurgården, där jag i Edholms sällskap intog middag. Min vän hade blifvit ledig i dag

till följd af kungens Strömsholmsbesök, som gällde stuteriet och ridskolan.

H. M. behöfver då och då röra på sig; denna vinter har han varit ovanligt stilla. Större delen af dagen tillbringar han med sin gemål, färgläggande bibelspråk utförda i gammal götisk bokstafsskrift; som bokstäfverna äro tryckta, består konsten endast uti att omsorgsfullt täcka dem med färg eller silfver och guld. Det kungliga paret lär vara till den grad intresseradt af detta arbete, att de ofta nog glömma bort middagstimmen.

I går hade jag en ganska ömtålig sak att afhandla med generaldirektör Almquist, hvilken af sin bror, en nyligen afliden hattstofferare, ärft en del taflor och inbjudit Nationalmusei inköpsnämnd att komma och se, om bland dem några kunde anses värdiga att införlifvas med museets samlingar. Inköpsnämnden utvalde nu tio taflor samt anhöll tillika att få hämta dem till Museum för att bättre kunna taga dem i betraktande; samtidigt bad jag Almquist utsätta pris på hvarje tafla, hvilket allt han lofvade.

Nämnden beslöt sedan att inköpa 4 stycken dukar till det pris, ägaren själf bestämt, eller 1 100 rdr. En vecka efteråt kommer emellertid Boklund med den underrättelsen, att A. visserligen vore villig att till Museum sälja några taflor, men förbehöll sig att själf få bestämma, hvilka han ämnade afstå, sedan dock nämnden dessförinnan gjort sitt val, hvarför han nu anhöll att återfå sina taflor.

Stor uppståndelse; Bielke dundrar och protesterar, Boklund darrar och svär, att han trott nämnden liksom han själf på förhand hafva fått kännedom om de af Almquist stadgade villkoren. Samtliga nämndens ledamöter besluta, att köpet skall anses giltigt, och Boklund förbjudes att återsända taflorna, som lagligen äro af Museum inköpta.

Då jag åtagit mig att meddela Almquist nämndens beslut, sökte jag honom genast, men han var utgången, hvarför jag i stället lämnade mitt kort. Dagen därpå infann han sig hos mig pockande på sin rätt samt återfordrade taflorna. Efter en half timmes samtal lyckades jag dock lugna honom och fick hans löfte att gå in på köpet.

A. är emellertid mycket förargad på Boklund, hvilken verkligen ej visat sig som skicklig underhandlare, då han erbjudit nämnden taflor, som han visste icke obetingadt vara till salu. Den arme intendenten, bestört och förlägen ehuru något väl sent, såg sig i andanom redan instämd för domstol och kunde icke sofva om nätterna af bara ängslan; också blef han själaglad, när jag underrättade honom om resultatet af min mission.

18 mars.

Affären med taflorna är ånyo på tapeten. Almquist tycks ångra sig och återfordrar nu sina taflor. Han antastade mig och ställde till ett uppträde för den sakens skull på en soaré hos prins Oscar, gifven med anledning af änkedrottningens födelsedag. Denne herre, som är generaldirektör för rikets fängelser, är så ofta i beröring med bofvar, att han visst misstänker alla människor för oärlighet. Han lät mig i häftig ton förstå, hurusom inköpsnämnden mot honom burit sig mindre hederligt åt. Jag talade i går med grefve Bielke om saken, och vi öfverenskommo om att, ifall A. skriftligen vände sig till nämnden i ofvannämnda syfte, skulle han få sina taflor tillbaka.

Riksdagsdebatterna angående de nya järnvägsanläggningarna slutade med, att Salalinjen segrade öfver Sevallalinjen. Arvid Posses och hans partis försök att genom anslagsvägran till arméns sommaröfningar störta ministären misslyckades.

22 mars.

Akademiens för de fria konsterna högtidsdag firades i går. Prins Oscar utdelade belöningarna, medaljer åt Kronberg och Nilson i historiemålning samt åt Törnå i landskapsmålning. Kronberg och Törnå äro båda mycket lofvande. Sedan åt jag middag med professorerna på Rydberg; vi voro en tjugu stycken, och stämningen blef mycket glad, tack vare de humoristiska tal Scholander höll. Sander var äfven med och uppläste af honom författade verser.

Förra veckan gick militärmaskeraden af stapeln med tvenne kadriljer, den ena bestående af sjömän från Gustaf III:s, den andra af krigare från Gustaf II Adolfs tidehvarf. Den förstnämnda, som

anfördes af prins August och frih:n Ebba Åkerhielm, var mycket elegant; hvad den andra beträffar, hvilken utgjordes af artilleriofficerare med damer, så föreföllo mig särskildt de senares dräkter väl tunga. Kungen hade till supé inbjudit ett tjugutal masker af båda könen.

I går åt jag middag hos engelske ministern Jerningham, som bjuder på ett förträffligt kök och utmärkta viner. Den gamle Munthe åt och drack som en ung man trots sina 84 år. Biskop

DIPLOMATISKA KÅREN I STOCKHOLM.[1]

Sundberg förkrossade med sitt ståtliga yttre alldeles sin bordsgranne den lille ministern Fournier; sällskapet var för öfrigt ganska blandadt.

Almquist har omsider gått in på köpet, så nu är den tråkiga saken ändtligen ordnad.

30 mars.

Då jag i dag lämnade mitt ämbetsverk, mötte jag kungen, som bjöd mig till middag samma dag. Först måste jag dock se de arbeten, H. M. håller på med, ett vackert »Norskt landskap» äf-

[1] Diplomaterna äro fr. v. t. h. Rochussen, Truchsess, Curtoys, Soto Mayor, Plessen, Jerningham, Richthofen, Daschkow, Fournier och Mülinen.

vensom bibliska sentenser, som han målar med akvarellfärger. Han har dessutom påbörjat ett större »Vinterstycke» med två stora ekar i midten, något tungt i färgen men ganska harmoniskt.

Drottningen uppträdde med håret upplagdt i lockar, hvilket föga klädde henne; humöret var emellertid det bästa. Jag erhöll plats vid Hennes Maj:ts sida och lyckades under måltiden underhålla det goda lynnet. De andra gästerna voro Edman och Ch. E. Lewenhaupt.

CARL XV VID SITT STAFFLI.

31 mars.

Gustaf Trolle-Bonde hade i går till middag inbjudit en 20 stycken artister jämte Snoilsky, Malmsten och excellensen Sparre. Värdens enkla, rättframma sätt och fina middagar förskaffa honom popularitet bland målarne. Han är också, kan man säga, den ende verklige grand-seigneur, som beskyddar konsten; också tänker jag man kommer att erbjuda honom, så snart det yppar sig tillfälle därtill, en plats som hedersledamot i Konstakademien. Det finns ingenting, som så förmår vinna hjärtan, som goda middagar.

3 april.

Man berättar, att krigsministern skall hafva utfärdat ett cirkulär till alla öfverstar, hvilka fyllt 60 år och således uppnått pensionsåldern, med uppmaning till dem att inlämna sina afskedsansökningar. Eketrä och Skytte skulle då blifva de första offren.

5 april.

Prins Oscar har i dag skickat mig artisten Gothard Werners betyg; denne befinner sig för närvarande i Rom. Änkedrottningen intresserar sig för mannen, hvilken nu söker ett stipendium till studiernas fortsättande. Själf skrifver han äfven till mig i samma ärende, men olyckan är, att intet stipendium för tillfället är ledigt.

Vid Museinämndens sammanträde i går i och för inköp af taflor för året erbjöd Wennerberg oss en medelmåttig tafla tillhörande hans enskilda samling för 250 rdr. Han har redan en gång förut fått oss att öfvertaga en underhaltig målning för 800 rdr. Jag finner det olämpligt af en ledamot i nämnden att föreslå sina egna taflor till inköp; därigenom försätter han sina ämbetsbröder i en obehaglig ställning. Denna gång blef emellertid anbudet afslaget.

10 april.

Engelske legationssekreteraren Sandford har på begäran af utrikesministern Wachtmeister blifvit återkallad. S. skall hafva förolämpat W:s fru, jag känner ej på hvad sätt, men fallet måtte hafva varit svårt. Damen i fråga är en ganska tilldragande blondin, hon tycks dock ej äga förmågan att hålla sina beundrare på vederbörligt afstånd; redan förut hade den lille portugisen Magelhaes lyckats inblanda hennes namn i sina älskogshistorier tillika med damerna Chapskas, hvilka här hafva en tämligen falsk ställning.

Modern är nämligen österrikiske ministerns uppenbara mätress och blef presenterad vid hofvet af Daschkow på order af Gortschakow, som tidigare lär hafva varit hennes älskare. På detta sätt intvingad i Stockholms societet har denna dam förklarligt nog ej allestädes funnit något vidare sympatiskt mottagande. Man beklagar hennes två unga och vackra döttrar, på hvilka deras mors dåliga rykte måste återverka.

22 april.

Kungen har rest till Kristiania och stannar där tre veckor. Prins Oscar är under tiden regent. H. K. H. skickade efter mig i går för att rådfråga mig angående ett utbyte af konstföremål

mellan vårt museum och South Kensington-museet, som föreslagits af detta senare.

Prins August har fått ett recidiv af samma svåra sjukdom, han led af för tre år sedan.

En af Gripenstedt författad artikel, utgörande svar på Henning Hamiltons interpellation[1] till ministären, och som gendrifver dennes yrkanden på en förstärkning af konungamakten, har väckt en viss oro. Exministern framhåller nämligen här med skärpa den skefva ställning, hvari de nuvarande statsråden befinna sig, då deras inflytande, enligt hvad han låter förstå, skulle af monarken själf motverkas. Han påpekar faran af att gifva mera makt åt en kung, hvilken han anser vara i stort behof af förmyndare, som kunna hindra honom att begå dårskaper. Se där hvad man läser mellan raderna i denna uppsats.

24 april.

Edholm, som förlorat ett vad till hoffröken Reutersward, bjöd i går på middag på Hasselbacken. Öfriga damer voro statsfrun grefvinnan Piper, Hedvig Bråkenhielm, Aurore Gyllenhaal samt båda Braunerhielmarna; den äldre af systrarna tycktes mycket intresserad af N. Gyldenstolpe. Vädret var så mildt, att vi åto vid öppet fönster. Jag anmodades vid desserten att hålla tal för värden. I samma stund champagnen serverades, erhöll hvarje dam en solfjäder; det lär så brukas i Paris. Vi återvände till staden med ångslup, och herrarne gingo sedan upp till Edholm för att röka.

Drottningen besökte förra veckan Uppsala för att i dess bibliotek ur gamla manuskript afteckna forngötiska bokstäfver, ämnade att återgifvas i färger i hennes album; Thulstrup och Djurklou voro henne härvid behjälpliga. Ärkebiskopen hade anordnat frukost äfvensom middag för den kungliga gästen, som samma afton återvände till Stockholm.

[1] Gripensteds artikel vände sig mot Hamiltons yttrande under dechargedebatten i Första kammaren äfvensom mot hans genmäle på en af J. A. Hazelius med anledning af sagda yttrande författad tidningsuppsats.

2 maj.

Gårdagen var kall och regnig, hvarför den sedvanliga folkvandringen till Djurgården uteblef. Man höll sig beskedligt hemma.

För några dagar sedan hade jag den nåden att vara bjuden till drottningen på middag och fick då se de forngötiska texter,

L. AF EDHOLM OCH A. REUTERSWÄRD.

Hennes Maj:t så ifrigt sysslar med. Nästan hela dagarna upptagas af att färglägga dem, och de enda damer, som få tillträde till Hennes Maj:t, äro några unga flickor, väninnor till kronprinsessan Louise. En del af de förnäma matronorna förarga sig häröfver, enär de sålunda ej få tillfälle att träffa sin drottning.

Jag har af drottningen blifvit ombedd att till i morgon afton söka få låna Egron Lundgrens akvarellportfölj, för att härigenom bereda ett angenämt tidsfördrif vid festen till firandet af hennes gemåls födelsedag. Kung Carl själf är ännu kvar i Norge.

Tidningarna sysselsätta sig för närvarande med folkomröstningen i Frankrike samt med ett mord, föröfvadt af grekiska banditer utanför Atens portar på mr Herbert Lloyd och grefve Buol.

Författarinnan Octavia C. har skrifvit mig till och begärt att få låna 500 rdr. Jag svarade, att jag olyckligtvis ej vore någon kapitalist, samt att jag mycket beklagade att ej kunna komma en så ryktbar dam till hjälp. På detta bref ingick följande svar:

»Det ni på ett så förträffligt sätt uttalat om mig, gör mig långt lyckligare, än om ni försträckt mig 500 rdr.»

20 maj.

Riksdagen afslutades med sedvanliga ceremonier; endast pagerna saknades. De höllo helt lugnt på med att frukostera uppe på slottet; man hade glömt att underrätta dem, när processionen satte sig i gång.

Om man bortser från förordningen om religionsfrihet, som undanröjer de skrankor, hvilka hittills förhindrat icke lutherska trosbekännare att bekläda statens ämbeten, samt beslutet om uppförandet af ett nytt bibliotek, kommer icke 1870 års riksdag att lämna några mera märkliga spår i vår historia.

En uppseendeväckande händelse får man kalla finansministern Gustaf af Ugglas' plötsliga afskedstagande endast några dagar före Riksdagens slut. Kungen lär icke kunnat med honom. Han kommer emellertid att blifva saknad af sina underlydande på grund af sitt vänga sätt. Ugglas har godt hjärta och är uppfylld af den bästa vilja, men han synes sakna fasthet och beslutsamhet. Till dess man finner en lämplig efterträdare, skall Ehrenheim fungera ad interim. Man hade väntat en mera omfattande ministerkris, samt att Carlson skulle ersättas af Sundberg, men denne lär hafva gjort som villkor för sitt inträde i konseljen, att Lagerbjelke äfven ginge in, och denne senare kunde icke besluta sig härför.

Kungens intresse är för närvarande mycket upptaget utaf ordnandet af hans konst- och antikvitetssamlingar, hvilket arbete anförtrotts åt en herr Falke, direktör för Lichtensteinmuseet i Wien, som just nu hit anländt. Det är en anspråkslös och väluppfostrad man, som tyckes förstå sin sak. Till biträde får han kapten O. v. Knorring, densamme, som från Egypten tillsände Stockholms Dagblad den märkliga artikeln. Danske målaren Gertner är också hitkommen för att måla kungens porträtt.

Resultatet af folkomröstningen i Frankrike väcker här ingen förvåning, och man tycker, att kejsaren handlat välbetänkt, då han

salunda tydligen kunnat visa de republikanska deputerade, att de ej representera landet.

Vid sin återkomst från Norge medförde H. M. till mig några vackra minnesgåfvor, som han några dagar senare efter middagen på ett mycket hjärtligt sätt öfverlämnade.

Drottningen var den dagen vid dåligt lynne. Hon lär känna sig svartsjuk öfver, att Falke tar alla kungens lediga timmar i anspråk och därigenom hindrar honom från att i hennes sällskap färglägga sentenser, såsom förut under hela vintern skett.

J. FALKE.
De öfriga äro E. Braunerhielm, Edholm och W. Wrangel.

Jag besöker emellanåt Egron Lundgren för att få goda råd för min akvarellmålning. Han berättade mig i förgår, att en förläggare uppmanat honom att låta utgifva en skildring af hans resa i Indien. Om han bestämmer sig härför, tviflar jag ej på, att han får all möjlig heder äfvensom vinst af företaget.

Lundgren har arbetat strängt denna vinter och afsändt till London en hel mängd akvareller. Hans arbeten äro mycket skickligt utförda; de utmärka sig genom sin elegans och sin färg, men de kunna samtidigt ej frånkännas en konventionell prägel samt ett visst salongskoketteri. Han utväljer i naturen blott det, som kan

tilltala en finkänslig publik. Man kan likna Lundgrens akvareller vid buketter, sammansatta af med konstnärlig smak utvalda blommor, tagna från ett drifhus.

Ett telegram från Pirre Horn i Paris förmäler, att Wahlberg har stor framgång på salongen och att han erhållit guldmedaljen.

25 maj.

Deltog i går på Nacka i Konstakademiens professorers middag till danske målaren Gertners ära. Denne porträttmålare saknar visst ej talang, men den är af en förskräckligt realistisk art; dessutom tycks han vara mycket nöjd med sin egen person. Edv. Bergh, som lyckats till Köpenhamns museum sälja sin »Björkskogsinteriör» för 3,000 rdr, hade ställt sig i spetsen för denna fest.

Jag har i dag tillbragt dagen på Gripsholm, dit jag oaktadt ett förskräckligt väder begaf mig jämte Puaux. Ombord träffade vi gamle Aug. Anckarsvärd med döttrar och barnbarn, ett tiotal medlemmar af släkterna Gripenstedt och Mannerskantz, med hvilka vi gjorde bekantskap och hvilka hjälpte oss att fördrifva tiden. Särskildt lyckades fröken Gripenstedt, som är mycket vacker och begåfvad, att tjusa Puaux med sin konversation. Ekenstiernas, som voro beredda på vår ankomst, visade oss Gripsholm och utöfvade värdskapet här på ett mycket älskvärdt sätt.

Man väntar en ministerkris. Det sägs, att konseljens medlemmar anhållit om afsked, och att kungen gifvit Adlercreutz i uppdrag att bilda ny ministär.

26 maj.

På aftonen gjorde jag en promenad till Haga, hvars park nu är i sanning förtjusande. Också var där godt om folk. Jag träffade på Falke och O. v. Knorring, och vi följdes åt till staden, talande om konst samt om Wien, hvilken stad enligt Falke tagit ett ofantligt uppsving sedan sista kriget, som varit så olyckligt för Österrike, men som näringarnas kort därpå följande rika uppblomstring snart lyckats bringa i glömska.

†

1 juni.

På Dramaten såg jag ett par nya stycken uppföras, »Plato» med Deland som en landtlig markis samt »Postskriptum», en rolig satir riktad mot ryktbarheter. »Froufrou», hvilken pjäs haft stor framgång i Paris och Wien, finner man här allt för vågad och skildrande seder, som vi icke böra taga efter.

HOFFROKNARNA.
Emma och Anna Braunerhielm samt Louise Sparre.

Edholm förefaller nöjd med årets dramatiska säsong och berättade mig i dag, hur glad han känner sig öfver att hafva ett öfverskott i kassan, hvilket ej händt på många år.

7 juli.

Jag har nu afslutat min vaktgöring hos kungen, som fortgått på Ulriksdal i all stillhet. När jag begagnar ordet stillhet, sker det dock i relativ bemärkelse, emedan dagarna tillbragts dels i staden dels på lustslottet samt för öfrigt under ständiga utflykter än i vagn än i båt. Alla aftnar njöto vi i fria luften; förfriskningar hade vi med oss, och klippan tjänstgjorde som bord.

Detta är ett utmärkt sätt att draga fördel af Nordens korta sommar.

Förutom af den mycket hyggliga gref:n A. M. Piper var drottningen omgifven af tre unga, alltid glada och vänliga flickor.[1] Kungens uppvaktning åter bestod af d'Otrante, Malmborg och undertecknad; härjämte får ej förgätas kammarherren hos drottningen W. Wrangel samt doktor Falke, en mycket godmodig lärd, som var med om allting.

P. A. BERGSTRÖM.

Då jag under förmiddagens lopp hade någon ledig stund, var jag Falke behjälplig vid upprättandet af katalogen öfver kungens samlingar, hvilken jag äfven börjat öfversätta på franska. Där finnas vid pass 2,300 nummer, bland hvilka många innehålla en hel grupp af konstföremål. Falke har anslagit 2 månader till detta arbete; ersättning härför beräknas efter 1 pund sterling om dagen. Kungen har härjämte förlänat honom Vasaorden.

Den märkligaste händelsen under denna tid var de nya statsrådens tillträdande af sina ämbeten. De åto en dag middag på Ulriksdal. Hvad det yttre beträffar, kan man svårligen påträffa en samling af mera olika typer. Bergström ser ut som en jätte och påminner om ett väldigt marmorblock, ur hvilket man skis-

[1] Fröknarna Louise Sparre samt Emma och Anna Braunerhielm.

serat en staty. Wærn är i motsats härtill en liten, bräcklig, närsynt varelse, hvilken bär sitt hår och sin halsduk, som vore han ännu en yngling. Bredvid Wennerberg med de fina och distingerade

CARL XV

Bland de närvarande märkas grefvarne G. A. Sparre, L. v. Stedingk
v. Platen, R. von Rosen,

anletsdragen samt den imponerande hållningen ser man den lille Oscar Alströmer med sin krökta rygg och sin tankspridda blick.

För öfrigt gillar man allmänt kungens val. Samtliga dessa herrar äro hederliga och dugande män. Bergström, son till en

hotellägare i Hälsingborg, har öfverallt gjort sig bemärkt genom sin obestridda öfverlägsenhet och blir troligen själen i den nya regeringen. I sitt sätt att vara förefaller han dock tämligen osli-

SKRUD.
enhaupt, H. Falkenberg, fru W. Sandels, E. af Edholm, grefvinnan
erberg och C. J. Bonde.

pad, talar gärna om sig själf och sina framgångar i kammaren samt anfaller utan miskund sina politiska motståndare. Kung Carl synes numera ej vidare bekymra sig om denna af honom förut så efterlängtade ministärförändring; antagligen har han af sina

nya rådgifvare lika liten medgörlighet att vänta som af de föregående.

Det kan också ej gärna vara annorlunda. Enär H. M. aldrig i förväg sätter sig in i de frågor, hvilka skola underställas honom i konseljen, kan han ej heller finna några argument för sina åsikter, då dessa samma frågor diskuteras, och ser sig därför nödgad att gå in på sina statsråds mening, hvarom dessa redan förut i regeln enat sig.

C. F. WÆRN.

Under hela denna månad såg jag ej kungen utom konseljen ögna i någon allvarlig bok eller i någon handling rörande hans båda rikens angelägenheter. Dagen började med fiske. Kl. 6 eller 7 f. m. gick H. M. med d'Otrante och Malmborg att vittja långrefven, som de två matroser, hvilka ro våra båtar, kvällen förut lagt ut. Efter att sedan hafva gjort en promenad i drottningens sällskap stängde han in sig jämte sin gemål samt flickorna Braunerhielm och Sparre i en salong i prinsessan Louises f. d. våning, nu förvandlad till atelier, för att färglägga forngötiska bokstäfver, och denna sysselsättning fortgick ända till middagen.

Om aftnarna spelades i regeln käglor under två till tre timmar, hvarefter turen kom till utflykterna i vagn eller båt, då supé intogs i det gröna.

De sista dagarna blefvo d'Otrante och Malmborg antagna till elever vid färgläggningsarbetet. Hvad mig beträffar, så förstod jag att afhålla mig från detta naiva tidsfördrif liksom äfven från kägelslagningen, i hvilken jag mera sällan deltog.

En enda gång intogo vi supé hos änkedrottningen på Drottningholm samt dagen efter midsommardagen middag hos prins

DE GEERSKA MINISTÄREN AFGÅR.
Fr. v. t. h. H. Falkenberg, De Geer, Carlson, Ehrenheim.

August på Haga, då det äfven blef dans och mycket gladt. Jag blef här bekant med fröken Antoinette Lagerbjelke, en särdeles älskvärd dam.

Midsommarafton gaf kungen en fest för alla sina grannar på landet; man samlades kl. $^1/_2$ 7, dansade omkring majstången till kl. 9 och superade utanför slottets veranda. Två franska turister, grefvarne Louis de Bouillé och d'Estampes, hvilka blifvit mig re-

kommenderade af öfverste Staaff, bevistade äfven festen. Den förstnämnde är en ättling till den grefve de Bouillé,[1] som var Gustaf III:s skyddsling och äfven tillhörde drottning Marie Antoinettes intima krets. H. M. tog mycket vänligt emot de unga herrarne liksom också en herr Mouton, f. d. kejserlig prokurator, hvilken med fru och son jämväl var närvarande vid dansen. Tolf kadetter, däribland min son, hade rekvirerats från Carlberg såsom dansörer; halfva antalet kvarbjöds att stanna öfver midsommardagen och deltog i middagen, hvarefter prins August på kvällen förde ynglingarne i sin båt till Haga, där en ny landtlig bal väntade dem.

A. CRONHIELM.

Något tidigare gafs en annan stor middag, i hvilken deltogo baron Truchsess, bayersk envoyé i Petersburg, jämte hans älskvärda fru, född spanska, samt grefve Carl Wachtmeister och baron Louis De Geer med fruar.

Den sistnämnde föreföll ingalunda ledsen öfver att hafva fått stiga ner från sin piedestal som politisk reformator för att i stället presidera i Svea hofrätt. Däremot påstår man, att Carlson tagit saken mycket tragiskt, samt att han nära nog fällt tårar, då han måste lämna ifrån sig sin kära portfölj. Hvad beträffar Ehrenheim, så tror jag han gärna återgår till privatlifvet.

[1] Såväl generalen markis de B. som hans son grefve Louis de B. blefvo efter Ludvig XVI:s misslyckade flykt till Varennes, hvilken de sökt befordra, af Gustaf III anställda i svensk tjänst.

Egron Lundgren tillbragte ett par dagar på Ulriksdal som kungens gäst och behagade mycket Deras Maj:ter. Vi gingo en afton att dricka te hos herrskapet Fåhræus på Västervik, där deras släkting Lundgren nu vistas denna sommar. Han arbetar för närvarande på sin skildring af engelsmännens senaste fälttåg i Indien, i hvilket L. i egenskap af tecknare tagit del.

Drottningen med svit begaf sig en dag, den 18 juni, till Erstavik för att träffa kungen, som under fälttjänstöfningarna där bivackerade med garnisonens trupper. Först gjordes en lång visit hos godsets ägare Peterséns och hans fru, hvarefter middag intogs bland trupperna. Supé åt kungen på Erstavik, hvarvid H. M. var åtföljd af ett fyrtiotal officerare. Jag for emellertid i drottningens sällskap tillbaka till Ulriksdal. Vägen från Erstavik leder förbi Nacka och går genom en särdeles vacker trakt.

Den 26 juni vid niotiden på morgonen gingo vi allesammans, jämväl åtföljda af en dubbelkvartett sångare, ombord på ångaren Sköldmön, förd af kapten Cronhielm, för att under fyra dagar göra en tur på Mälaren. Första dagen besöktes Gripsholm, där doktor Falke aflämnades. Måltiderna intogos i land; frukost på Hamnskär och middag på Ekholmen. Vi beságo äfven Mälsåkers gamla slott, fordom grefvarne Fersens och Wachtmeisters residens och nu tillhörande en tysk jordbrukare, hvilken föreföll att vara mera besvärad än förtjust öfver sitt ståtliga slott, hvarför han också åt sig anordnat en rätt anspråkslös bostad bestående af några rum i bottenvåningen. Hela första våningen står däremot oförändrad kvar som i gamla tider. Den är dekorerad och möblerad i Louis XIV:s stil med gyllenläder på väggarna samt dyrbara möbler och historiska porträtt. Kung Carl betraktade med en viss afund en del små inlagda bord och jämväl de armstolar och mindre stolar af yppersta smak samt tillika synnerligen väl bevarade, som här funnos i riklig mängd.

Detta slott är flankeradt af 4 torn af fyrkantig form; stora hufvudtrappan svänger i en dubbel spiral och leder genom en terrass försedd med en präktig balustrad af sten. Belägenheten är också synnerligen vacker, en park af sekelgamla träd omgifver slottet. På

aftonen anlände vi till Kolsundet, där supén uppdukades i kungens bivack, hvarefter sången vidtog kring en större uppgjord eld. Jag delade tält med H. M. Drottningen jämte damer bodde ombord på båten. Jag började min toalett morgonen därpå med att direkt kasta mig på hufvudet i sjön; resan fortsattes, och vi landade vid Tynnelsö, ett fem våningar högt, till hälften förfallet slott, hvilket på afstånd ser ut som ett torn. Detta fideikommiss tillföll vid herr Hebbes död en ung löjtnant Boström samt förvaltas för närvarande af en Skjöldebrand.

O. THOTT.

Att sätta slottet i godt stånd skulle kosta mer, än hvad ett nytt, bekvämt inredt hus betingar i uppförande, hvarför jag förmodar man afstår från företaget.

Hebbe nöjde sig under sin lifstid med att väl underhålla de vidsträckta köks- och fruktträdgårdarna, hvilket satte honom i stånd att med dessas produkter bispringa Stockholms fattiga.

Biskop Annerstedt bjöd oss på en andra frukost i Strängnäs, hvars domkyrka med sina grafvårdar nu togs i betraktande; särskildt Carl IX:s, hvilkens förgyllda rustning dock blifvit flyttad till Museum.

Här förvaras många dyrbara föremål, såsom tvenne rikt skulpterade altarskåp samt åtskilliga kyrkliga beklädnadsföremål, däribland biskop Rogges märkliga tofflor från 1300-talet, som väckte mycken uppmärksamhet vid utställningen i Paris 1867.

Här träffade jag äfven en gammal bekant från 1848, baron Thott. Sedan han lämnat sin tjänst vid Skånska husarerna och då han med sin lilla pension icke ansåg sig på ett sitt namn värdigt sätt fortfarande kunna lefva i Skåne, beslöt Thott att slå sig ner i Strängnäs, där han inköpt ett litet hus samt använder tiden

G. D'OTRANTE.

till att gifva goda råd åt kringboende egendomsägare i fråga om anläggningen och skötseln af deras trädgårdar.

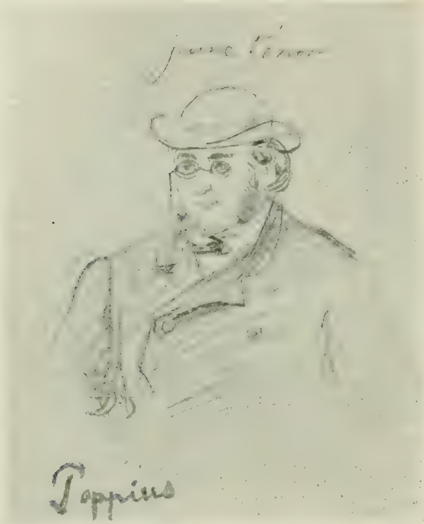
Kungen och sångarne passade på att uppstämma några körer i det åldriga templet; tenoren Widén och barytonen Björnström, båda två präster, torde här känt sig hemmastadda.

Strängnäs är en vacker liten stad, mycket snygg samt täckt belägen.

Middagen intogs på en af träd omgifven klippa vid Kvicksund, där vi tillbragte några timmar under skämt och glam. Prins August anlände nu i Boys sällskap på sin lilla ångare »Therèse» och sällade sig till oss för den återstående delen af resan. Drottningen och hennes damer befunno sig under hela denna färd vid be-

ständigt godt lynne, tack vare särskildt d'Otrante, som visste att roa dem genom att oupphörligt hitta på nya galenskaper.

Nattläger togs vid Strömsholm; slottet besågs först, hvarefter supé serverades ombord. Jag åtföljde sedan kungen jämte d'Otrante och Edholm till Fischerström, som åt oss anordnat sängplatser. Det hus han bebor har ett behagligt läge på en höjd $^{1}/_{4}$ mil ifrån och midt emot slottet. Drottningen hvilade äfven ut här en stund; landshöfding Charpentier samt herrar Schenström och Tham uppvaktade, jämväl nu paradklädda.

E. G. POPPIUS.

Den 28 juni tillbragtes med att på en liten smutsig ångare »Norberg» fara längs Strömsholms kanal. Utan att just vara mycket pittoreska äro dess stränder likväl leende samt prydda med vackra träd och frisk grönska. Man färdas förbi flera bruk, däraf vi beságo två, nämligen Ramnäs och Surahammar. Det förras ägare baron Wilhelm Tersmeden infann sig ombord och inbjöd oss till en ståtlig frukost. Fru Eketrä med döttrar deltog i densamma.

På Surahammar, hvilket bruk förefaller än mer sjudande af arbetsflit, residerar familjen Zethelius, som äfven förplägade oss på det rikligaste. Hufvudbyggningen, försedd med torn, är modern och af en något vågad smak. I salongen upptäckte jag en mycket vacker målning af en konstnär ur Rembrandts skola. På kvällen voro vi åter vid Strömsholm.

Den 29 juni samlades det på många håll skingrade sällska-

pet åter ombord kl. 9 till frukosten, hvarefter förmiddagen användes till att bese stuteriet, först detsammas moderston med sina föl nu ute på bete, därefter treåringarna samt sist hingstarna och stallen. Fischerström satte sig upp på en ståtlig apelkastad hingst af andalusisk ras, som han red för oss i den högre skolan.

Slottsparkens gamla härliga alléer frestade till den grad kungen och hans sångare, att de togo sig för att marschera fram och åter i desamma under oafbrutet sjungande, hvilket så tröttade H. M:ts strupe, att han dagen därpå knappast förmådde tala.

EN SIESTA.
Fr v. t. h. Drottningen, Carl XV, Ekenstierna, Tham, Edv. Edholm, d'Otrante, E. af Edholm, Widén, Björnström, Prins August och Cronhielm.

Den dubbla sångkvartetten bestod förutom kungen och prinsen af följande herrar: Björnström, Widén, Ekenstierna, Tham, Poppius och Wennerqvist.

Vi lämnade Strömsholm samma dag kl. 1 e. m. och intogo en sista middag i gröngräset vid Bockholms sund, hvarpå hela sällskapet tog sig en i den tryckande värmen synnerligen välbehöflig siesta. På utbredda filtar såg man dess medlemmar nu ligga utsträckta i de mest växlande ställningar. Löjtnant Thams hufvud hvilade sålunda på kungens mage och, när H. M. skrattade, ruskade Thams stora

näsa helt lustigt af och an. På drottningens begäran gjorde jag en ritning, framställande samtliga i sällskapet under denna hvilostund. Hennes Maj:t förvarar den ännu såsom ett minne från resan.

Kl. 10 på aftonen voro vi tillbaka på Ulriksdal, ytterst belåtna med denna för oss alla så roliga och angenäma utfärd.

Juli och augusti.

Deras Maj:ter, som fått höra att jag ämnade fara utrikes, hade inbjudit mig att medfölja dem ända till Danmark. Jag inställde mig följaktligen den 13 juli på Ulriksdal, hvarifrån de höga resandena jämte sviten tidigt morgonen därpå begåfvo sig till Järfva station och där bestego tåget. Utan något längre uppehåll gick färden sedan till Skåne. Åtskilliga personer slöto sig till oss under vägen, såsom V. Lundberg och Joak. Beck-Friis i Stockholm samt Schildt i Hallsberg. Kungens uppvaktning bestod af d'Otrante, Bråkenhielm och Gyllenram, drottningens af hoffröken A. Braunerhielm samt båda baronerna Wrangel. Dessutom medföljde Edholm, som skulle sörja för måltiderna under resan.

Tiden tillbragtes med att röka, sofva, prata och spela whist. Drottningen förblef för det mesta i sin vagn. Kungen lämnade oss i Höör, där Beck-Friis och några andra jägare väntade H. M., som dagen därpå ämnade jaga på Bosjökloster samt sedan fara till Bäckaskog för att därifrån öfver Hälsingborg styra färden till Fredensborg i Danmark.

Drottningen fortsatte till Eslöf, dit vi anlände kl. 11 på aftonen. Landshöfding Troil hade här anordnat rum åt oss. Edholm och jag fingo vår bostad hos en gammal fru, hvilkens våning var bokstafligen öfverfylld med möbler af alla slag. Själf skyndade jag mig genast i säng; så dock icke min vän Edholm, ty han måste stanna uppe till kl. 2 likasom äfven drottningen och hennes damer, emedan den koffert, som innehöll Hennes Maj:ts natteffekter, hade kommit på afvägar. Man blef tvungen att sätta telegrafen i rörelse samt afsända expressbud, allt dock utan resultat. Kofferten, försedd med oriktig adress till Bäckaskog, hade blifvit aflastad i

Höör och kom först till rätta morgonen därpå strax före uppbrottet till Hälsingborg, där drottningen skulle gå ombord.

Enär den toalett, hon ämnade begagna vid framkomsten till Köpenhamn, äfven befann sig i den olycksaliga kofferten, kan man förstå Hennes Maj:ts oro liksom ock hofmarskalkens och landshöfdingens bekymmer, hvilka båda tillbragte större delen af natten med att söka utgrunda, hvart den kunnat taga vägen, samt hvem som kunde hafva gjort sig skyldig till detta betänkliga misstag.

Frukost intogo vi följande morgon hos drottningen. Under densamma anlände Hedvig Bråkenhielm för att hämta sin man. Edholm och Lundberg begåfvo sig därefter till Köpenhamn, men som jag erhållit telegram från min syster med uppmaning att hälsa på henne, tog jag tåget till Bjersjölagård, hvarifrån Bülows ekipage förde mig till Tullesbo. Min vistelse här blef emellertid af kort varaktighet; efter några dagars uppehåll reste jag till Malmö för att därifrån sedan fara till Köpenhamn.

AUGUSTA RAMEL, F. DARDEL.

I Eslöf sammanträffade jag med kungen och hans jägare, bland

hvilka voro prins Oscar och Tornérhielm; dessa herrar hade lyckats skjuta 50 st. änder.

Här fick jag höra den stora nyheten, att Frankrike förklarat Preussen krig. Kungen gned förnöjd sina händer och svor på, att länge skulle det ej dröja, innan Sverige blandade sig i leken och ginge löst på preussarne. H. M. fortsatte till Hälsingborg och Danmark, under det jag, glad öfver att hafva återfått friheten, ilade vidare på min färd.

I kupén råkade jag Sten Lewenhaupt, två bröder Rosencrantz och grefve Moltke, en dansk släkting till preussiske generalen. Samtalet rörde sig naturligtvis om kriget, och hvar och en förutspådde fransmännen en lysande framgång.

I Malmö tog jag båten till Lübeck samt begagnade mig af några timmars uppehåll i Köpenhamn för att enligt Kung Carls uttryckta önskan bese kronprinsens palais. Först efter att hafva uppgifvit min titel samt den kungl. svärfaderns uppdrag kunde jag emellertid förmå portvakten att visa mig rummen. Allt här är nytt och ser elegant ut, dock utan någon lyx eller öfverdåd. Särskildt beundrade jag kronprins Fredriks arbetsrum i götisk stil och salongen med sitt möbeltyg, broderadt af svenska damer, hvilket gör en förträfflig verkan. Molins silfvergrupp hade ännu icke blifvit uppställd. Portvakten berättade, att kungens döttrar jämte sina gemåler prinsen af Wales och ryske storfursten nu vore anlända, samt att de ämnade sig till kapplöpningarna.

Med samma båt som jag följde tre preussiska officerare, som återvände från en resa i Sverige och Danmark; de föreföllo mycket belåtna med krigsförklaringen.

Följande dag på morgonen inträffade jag i Braunschweig; denna lilla vackra hufvudstad befinner sig i ett förträffligt skick samt är för en konstnär synnerligen tilltalande. En mängd åldriga gafvelhus, som hafva sina fasader prydda med fina träskulpturer, finnas här att skåda; så ock märkliga monument från 12:e och 13:e århundradena såsom bronslejonet, upprest på torget nära katedralen till minne af Henrik Lejonet, hvilken från Jerusalem hemfört modellen till detsamma.

Hertigliga palatset är en modern byggnad i italiensk renässans med särdeles vackra proportioner. Jag besåg också museet, hvilket genom sin framstående samling af gamla taflor är väl förtjänt att mera grundligt studeras, än min tid nu ledsamt nog kunde tillåta mig.

Braunschweig har sin egendomliga prägel samt utmärker sig bland annat genom sina soldaters uniformer, som äro paspoalerade i svart, samt sina mycket feta hundar, alla i chokoladfärg, äfvensom genom sina godmodiga invånare.

På aftonen besökte jag en trädgård, där man jämväl spelade på en friluftsteater; åskådarne hörde på, drickande sitt öl eller sitt kaffe. Under mellanakterna dryftades kriget men utan någon vidare hänförelse; man tycktes taga det såsom en medicin, föreskrifven af doktor Bismarck.

När jag senare återvände till hotellet, såg jag en folksamling kring en uppsatt proklamation, hvilken manade till hat mot fransmännen samt vädjade till de tappra braunschweigarnes patriotiska känslor.

Detta tryckta plakat var försedt med borgmästarens underskrift och slutade med orden: »Nieder mit Napoleon! Nieder mit dem Tyrannen Europas!» Hvar och en gick, sedan han läst innehållet, helt lugnt och stilla sina färde.

Hertigen af Braunschweig är endast en docka och saknar allt inflytande; Preussen befaller här som herre.

Dagen därpå fortsatte jag till Cassel. Landskapet är här mera kuperadt än i norra delen af Tyskland. Man följer en bred dalgång mellan tvenne bokbevuxna bergskedjor; öfverallt råder välmåga och öfverflöd. Vid hvarje station strömmade militärer till, kallade att inställa sig vid fanorna. Missnöjet är stort; fransmännen utskällas som tjufvar och mördare.

Anländ till Cassel finner jag alla hotell upptagna; slutligen efter ifrigt sökande lyckas jag erhålla ett rum i femte våningen på Hôtel de L'Europe. Kyparne se viktiga ut, tjänstemännen äro högdragna. Staden är välbyggd och angenämt belägen liksom i en vidsträckt park. Museet utmärker sig genom sina rika sam-

lingar särskildt af tyska och holländska taflor, däribland 27 af Rembrandt. Vid table d'hôten hade jag midt emot mig en amerikansk familj; familjefadern, som satt emellan sin gamla, magra, sorgsna fru och sin vackra, pigga dotter, sysselsatte sig endast med den senare samt roade henne med sina anmärkningar, åt hvilka flickan skrattade, visande sina hvita tänder och låtande de mörka ögonen turvis hvila på enhvar af de tre herrarne midtemot, d. v. s. på mig och mina bägge bordsgrannar.

Den ene af dessa bar militärläkareuniformen, var stor och blond med basröst och helskägg; hans ljusa blå ögon tycktes lifvas upp under amerikanskans eldiga blickar, och hans vän, en ung läkare från staden, besvarade också i sin ordning den skälmaktiga, älskvärda missens koketteri. Denna lek tycktes synbarligen mycket roa henne, på samma gång som den gjorde, att tiden angenämt förflöt mellan middagens många rätter. Vid desserten voro de båda tyskarne liksom magnetiserade, och den lilla amerikanskan njöt af sina eröfringar.

Sedan hon emellertid lämnat matsalen och man öfvergått till kaffet och cigarrerna, utbytte vi, mina grannar och jag, våra anmärkningar öfver den vackra utländskans behag, erkännande, att hon förstått rättvist dela sin gunst mellan oss tre. Snart var bekantskapen gjord, och vi samspråkade nu som gamla vänner.

Regementsläkaren hade som ung student besökt Sverige och återkommit därifrån förtjust öfver den gästfrihet han rönt i Stockholm och Uppsala. Vännen doktorn uttryckte äfven sina sympatier för Sverige, och i sin egenskap af Casselbo ville han nödvändigt visa oss omkring i trakten, hvarför vi också snart befunno oss alla tre sittande i en bekväm vagn samt under lifligt samspråk beundrande den staden omgifvande parkens präktiga träd. Vegetationen är nämligen här den tänkbart vackraste, därför att den till följd af landets belägenhet kan bjuda på de härligaste trädslag från norra, mellersta och södra Europa.

Vi tillbragte en utmärkt angenäm afton tillsammans, emellanåt stigande ur vagnen för att bättre se oss om, emellanåt också för att intaga förfriskningar.

Dessa herrar voro helt förvånade öfver mina franska sympatier; de kunde ej förstå att, då vi själfva voro af germanskt ursprung, vi icke skulle lifvas af samma ädla känslor som Tyskland. Jag genmälde, att jag vissserligen från deras ståndpunkt sedt gillade idén om ett stort, enigt Tyskland, hvilket vore en storslagen uppgift, som Bismarck föresatt sig, och att jag väl kunde förstå, att han trots Frankrikes motstånd ville söka genomföra den, men påpekade tillika, att man på svenskt håll ej kunde undgå att erfara en viss fruktan för en så företagsam granne som Preussen. Dess brutala politik gentemot Danmark vore ej ägnad att väcka några sympatier i Skandinavien.

Det låge däremot i Frankrikes intresse att söka bevara Skandinaviens oberoende, hvarför vi naturligtvis ej kunde önska dess försvagande. Skulle vi komma att befinna oss mellan Ryssland och ett allsmäktigt Tyskland, vore vi också i och med detsamma på nåd och onåd utlämnade åt dessa två kolosser.

Dagen därpå hade jag ånyo en dylik diskussion, fast då mindre angenäm. Det var i kupén med en hop tyskar, hvilka i början togo mig för en fransman samt betraktade mig med mindre vänliga blickar; sedermera, då de fått reda på min nationalitet, bådo de om ursäkt för misstaget och frågade, på hvilken sida Sverige ställde sig. »Det kommer att förblifva neutralt», svarade jag. »Godt! Men hvar befinna sig dess sympatier?» — »Opinionen inom landet är neutral?» — »Men den måste nödvändigt luta åt någondera sidan.» — »Sverige blandar sig ej i edra affärer.» — Det var allt, hvad de förmådde mig att uttala.

Längre fram på dagen, då jag befann mig ensam i min kupé, inträdde ett slags Herkules, tillhörande landtvärnet samt tämligen öfverlastad af starka drycker. Han började med att oförskämdt fixera mig och frågade, om jag var fransman? — »Nej?» — »Polack?» »Nej!» — »Engelsman?» — Åter nej! — »Hvart reser ni? I hvilket ändamål?» — »För mitt nöje!» — »Det var eget, ni måste ha något annat mål; man reser icke i denna stund endast för sitt nöjes skull!»

För att ändtligen komma ifrån den efterhängsne karlen, som

lutade sig öfver mig, som om han ville sluka mig, låtsade jag sofva; då han slutligen märkte, att han ej fick något vidare svar, insomnade han å sin sida och snarkade sedan oafbrutet under fyra timmar. Då han framkom till sitt mål, hade konduktören ett rysligt besvär, innan han kunde få honom på fötter igen och ut ur kupén.

I Frankfurt inträdde i kupén en herre och en dam, den senare med rikt, burrigt hår, ung och ganska vacker; af språket förstod jag, att de voro ryssar. Sedan vi utbytt tidningar, var bekantskapen snart gjord. Mannen, generalstabsofficer, skulle till Schweiz för att genomgå en mjölkkur; han hade nämligen svagt bröst.

Det var första gången frun lämnade Ryssland; också njöt hon ofantligt af hvad hon såg under resan. Den unga damen for allt emellanåt med sina små knubbiga händer genom det yfviga håret, som hon hade uppkammat på kinesiskt vis; en väldig chignon af blonda lockar bar hon i nacken. Hon, liksom mannen, rökte oafbrutet cigarretter. Den senare, ljushårig, lång och allvarsam med ihåliga kinder, talade endast obetydligt franska; han berättade, att Ryssland i den stora konflikten ärnade förblifva neutralt, men att dess sympatier i regeln voro för Preussen, hvilket till följd af sin starka militära makt vore bäst skickadt att upprätthålla ordningen inom Europa.

Själf var han född i Finland, hette Elers samt hade som sexårig gosse flyttat öfver till Ryssland; dock behöll han fortfarande i kärt minne sitt gamla fädernesland och kunde äfven tala en smula svenska. För öfrigt gjorde han intryck af att vara en upplyst man, som mycket beklagade det barbariska tillstånd, uti hvilket hans andra fosterland ännu befann sig. »Ni kan ej föreställa er», yttrade han i sorgsen ton, »hvad jag njuter af att i utlandet ändtligen kunna fritt uttala mina tankar. I Ryssland nödgar mig försiktigheten att tiga, att misstro min omgifning; ett enda förfluget ord, upprepadt inför vederbörande, skulle bryta min bana. Hos oss är man obeveklig mot dem, som blanda sig i politik eller våga kritisera de styrandes handlingar. En vacker dag blir ni

helt enkelt afhämtad från er bostad och ni försvinner, utan att edra närmaste få veta, hvad det blifvit af er.»

»Kejsaren», tillade han, »är besjälad af rättvisa och högsinthet men omgifven af lastbart och egennyttigt folk, som lägger hinder i vägen för alla hans ädla sträfvanden. Efter lifegenskapens upphäfvande och attentatet mot hans lif, som blef en följd däraf, skrämma de inflytelserika höga herrarne honom oupphörligen med de faror, som skulle följa på införandet af frihet i Ryssland. Han ser ständigt för sig den dolk eller det gift, som hotar att förkorta hans dagar; hvarför han ock från att hafva varit god och ädel i början af sin regering nu är blifven orolig, misstänksam och inbunden.

Väl märker han de missbruk utan tal, som begås omkring honom, den mängd rofferier, som hela ämbetsmannavärlden gör sig skyldig till, men han saknar mod att djärft beträda reformernas väg; en hel kordong af janitscharer spionerar på honom och hotar hans lif, om han skulle frestas att söka minska dess makt.»

Enligt Elers' åsikt kan detta sakernas tillstånd ej blifva af någon lång varaktighet, man förmår ej i längden hålla 60 millioner själar i träldom till förmån för några tusen mäktiga skurkar; en dag skall komma, då nationen fordrar sin rätt att själf taga del i ledningen af sina angelägenheter, att få en konstitution samt tal- och tryckfrihet.

Sedan öfvergick ryssen till en skarp kritik af sina landsmanninnor, hvilka enligt hans påstående endast undervisas i moderna språk samt pianospelning, eljest ingenting. De förstå sig rakt icke på att sköta ett hushåll, se till sina barn under en knapp halftimme dagligen och tillbringa sin tid med allehanda nöjen eller i sysslolöshet; däraf äfven tjänarnes lättja och den oordning, som råder i hemmen. Emedan frun i huset aldrig sätter sin fot i köket, blir också osnyggheten där permanent. Om man t. ex. med knifven skrapar en bordskifva i ett kök, sak samma i palats eller koja, stannar på dess blad ett halftums tjockt lager smuts, samladt på hög sedan år tillbaka; aldrig har en svamp varit i beröring med detta bord.

Fru Elers, själf infödd ryska från Krim, lyssnade på sin mans beskrifning och försäkrade mig, att han ej öfverdrifvit.

Vid hvarje station sågo vi soldater, som väntade på tåget; somliga voro i uniform, andra civilklädda. Jag lade märke till en karl, hvilkens hustru, iklädd Schwarzvalderdräkt, kort kjol och mössa med svarta band, hade följt sin man till stationen samt grät bittert. Plötsligen började hennes unge, som hon bar på armen, äfven att skrika, hvarför den arma modern för att tysta denne började att dansa fram och tillbaka, allt under det hon fortfor att gråta. Kontrasten mellan de bedröfvade anletsdragen och hennes graciösa rörelser under dansen var af den mest tragikomiska verkan.

SCHWARZWALDSBÖNDER.

Anlända till Rastadt hörde vi, att här sedan två dagar samlats massor af trupper. Floden berör så att säga just vid denna punkt järnvägslinjen och bildar jämväl flera med pil och poppel bevuxna öar, hvarför en öfvergång här lätt tyckes kunna verkställas. Elers förvånade sig öfver, att fransmännen, som för åtta dagar sedan förklarat krig, icke redan befunno sig i Carlsruhe eller München; de skulle i denna del af Tyskland ej hafva rönt något allvarligt motstånd, då ännu endast få trupper hunnit här sammandragas.

I Bayern vore opinionen dessutom delad, och det utskott, som hade att uttala sig angående den politik, som borde följas, hade röstat för neutralitet.

Den franska armén tycktes emellertid ej vilja röra på sig utan lämna preussarne all önskvärd tid att ställa sin armé på krigsfot.

I Basel sågo vi de första beväpnade trupperna; det var schweizarne, som med 40,000 man vaktade sin gräns. Vi måste i

omnibus fara tvärs igenom staden för att komma till Olten-stationen. Under vägen upptäckte jag general J. M. Björnstjerna med fru; så snart han känt igen mig, sprang han trots sina sjuttio år fatt vagnen för att trycka min hand.

Mellan Basel och Olten blefvo vi bekanta med en ung badensare, som var mycket pratsam; han ämnade sig till Schweiz för att undgå att nödgas kämpa mot fransmännen, hvilka ägde alla hans sympatier. Sin fiol förde han med sig samt tänkte, under den tid kriget varade, vistas bland Alperna. År 1866 hade han kämpat mot Preussen och kunde därför ej inse, hvarför han nu skulle strida i dess led. Preussarne hatade han formligen och beskyllde dem för att behandla öfriga tyskar som slafvar och ej som bröder.

G. VON ROSEN, L. MANDERSTRÖM OCH J. M. BJÖRNSTJERNA.

Denne unge man, till yrket skogstjänsteman, var full af lif och munterhet; han roade oss under hela vägen ända till Olten, där vi efter supén vid ett glas landtvin fortsatte samspråket. Badensaren gick alltjämt på med att misshandla preussarne, då på en gång värdshusvärden slår näfven i bordet och kallar honom landsförrädare, skrikande högt, att det ej vore Preussen striden gällde utan hela Tyskland, samt att hvarje tysk, som nekade sitt understöd till grundandet af ett enigt Tyskland, vore en förrädare. Karlen liknade med sina

stora, svarta, djupt liggande ögon och det lockiga håret stående rätt i vädret mer en siciliansk bandit än en tysk.

Jag invände, under det jag sökte stilla mannens förbittring, att hvar och en borde väl hafva rätt att få behålla sin egen öfvertygelse, hvarpå vi alla bröto upp och gingo till sängs.

Dagen därpå löste jag biljett till S:t Blaise. Paret Elers lämnade mig under vägen för att hamna i Interlaken. I samma kupé som jag sutto ett halft dussin fransmän, som hade brådt att lämna Tyskland och återvända till Frankrike; likaså badensare, hvilka för att undgå krigstjänsten flydde öfver till Schweiz. Äfven en del österrikare voro med på tåget. Alla dessa människor språkade politik och diskuterade den krigsplan kejsaren antagligen ämnade följa. Bayern, hvilket i början tycktes böjdt för att vara neutralt, hade just i dagarna, liksom fallet äfven var med hela södra Tyskland, förklarat sig för Preussen. Österrike, Sverige, Danmark och Italien syntes däremot vilja förblifva neutrala. Tyskland och Frankrike skulle alltså, helt lämnade åt sig själfva, nu få mäta sina krafter.

I Schweiz[1] fann jag sympatierna i allmänhet vara för preussarne, emedan Frankrike där betraktas som en för landets oberoende farlig granne. Vi erforo snart fransmännens lilla framgång vid Saarbrücken, kort därpå åtföljd af nederlaget vid Wissemburg.

Den 6 augusti styrde jag i min äldste sons och unge Mintons sällskap åter färden till Sverige.

Vi lågo öfver natten i Zürich. Här hörde vi omtalas Mac Mahons nederlag vid Wörth samt att belägringstillstånd blifvit proklameradt i Paris. Från Romanshorn foro vi i båt öfver Bodensjön, landade i Lindau, togo där tåget och anlände samma afton till München.

Morgondagen användes till att bese staden och dess museer. Tyvärr voro de äldre taflorna inpackade af fruktan för kriget och ett franskt infall, hvarför vi endast fingo se dem, som tillhörde nya Pinakoteket och årets utställning.

Redan vid min ankomst till staden hade jag skickat ett bud för

[1] Där förf. nu tillbragte en tid hos sin bror på Vigner i S:t Blaise.

att söka rätt på den unge grefve v. Rosen och Henrik Ankarcrona men utan resultat. Vi misströstade redan om utsikten att få råka dem, då jag vid inträdet i en ölstuga varseblef artisten Ekvall, som höll på att intaga sin middag, och han upplyste mig nu om, att Rosen hade sin atelier i nya Pinakoteket. Vi begåfvo oss dit och funno vår man i fullt arbete med sin stora tafla föreställande Erik XIV vid Karin Månsdotters fötter och Göran Persson, som framlämnar en dödsdom till kungens underskrift. Figurerna, något större än i verkligheten, äro lyckligt återgifna, kostymer och interiördetaljer samvetsgrant studerade. Den allmänna tonen äfvensom kompositionen äro hållna i Leys' manér samt taflan utförd på samma sätt, som en målare från ifrågavarande tidehvarf skulle hafva behandlat ämnet.

P. D. HOLM OCH GEORG VON ROSEN.

Taflan är verkligen god; jag uppmuntrade efter bästa förmåga den unge konstnären, hvilken syntes nöjd med besöket. Rosen är för öfrigt klen till hälsan och ganska excentrisk samt lefver för sig själf, tagande råd af ingen. Af honom erhöll jag Ankarcronas adress, men vi gingo först att se Bavaria, en kolossal staty, som behärskar och rent af förkrossar tvenne grekiska tempel i ett landskap af det mest prosaiska slag.

Konung Ludvig har velat uppföra ett storartadt monument men har endast lyckats skapa en samling anspråksfulla och disharmoniska

verk. Detsamma är förhållandet med de burleska fresker, som omgifva Pinakoteket, där Kaulbach i mycket spirituella rebusar slösat med sin talang, mera i öfverensstämmelse med nutidens dåliga germanska smak än med den byggnads grekiskt monumentala stil, som dessa målningar pryda. Denna blandning af grekisk och bayersk konst gör på åskådaren ett pinsamt intryck.

H. ANKARCRONA.

I München sågo vi de första transporterna af i kriget sårade äfvensom en hop fångar. Folket trängdes kring stationen för att betrakta denna rörande tafla. Vi stannade där en stund men fingo endast se några sårade ligga utsträckta på halm i godsvagnarna. Jag hade icke hjärta att betrakta de olyckliga franska fångarne. Münchenborna visa mycket deltagande för de senare, man bjuder dem på cigarrer och bier.

Efter ifrigt letande träffade vi slutligen Ankarcrona och hans fru; de voro sedan fjorton dagar gifta och föreföllo särdeles belåtna. De unga tu följde oss till en trädgård, där de ämnade supera; det var ett tarfligt värdshus, där stadens olika klasser samlades för att intaga sina måltider och dricka sitt bier vid odukade bord med anlitande af järngafflar samt utan servietter eller andra den moderna civilisationens förfiningar. Denna enkelhet i seder och brist på elegans förvånar svensken, för hvilken den hemma hos honom allmänt rådande lyxen i fråga om renlighet och yttre anordningar är snart sagdt i alla klasser ett verkligt behof.

För kriget märkte jag ingen hänförelse; man liksom känner på sig, att om Preussen blir segrare, Bayerns politiska oberoende kan blifva hotadt. Kungen är föga älskad. Han lefver i tillbakadragenhet i sina gemak samt drömmer endast om musik och forna tiders ridderskap. Hans förtjusning för Wagner har inga gränser. Efter att för en tid sedan hafva råkat i en lindrig träta med sin kunglige vän hade musikern tagit humör och begifvit sig till Schweiz. Kung Ludvig, som gjort fåfänga försök att återföra Wagner till sitt hof, kunde slutligen ej hålla ut utan begaf sig själf åstad för att söka rätt på den store mannen. För att åt resan gifva en mera poetisk prägel företog han densamma helt och hållet på hästryggen. Ministrarne få ofta under flera veckor vänta på att blifva mottagna af sin monark, som håller sig instängd tillsammans med Wagner och några gunstlingar.

Den 9 augusti lämnade vi München på aftonen och hade i kupén sällskap af fyra damer, hvilkas anletsdrag jag på kvällen icke kunde urskilja. De talade ett språk, okändt för mina öron och som något liknade italienska; skrattande och skämtande bytte de oupphörligen sinsemellan plats sträckande ut sig så mycket, som sofforna det tilläto. Vid dagbräckningen öfverraskades jag af att finna, huru vackra och distingerade dessa unga damer voro. Den äldsta tycktes vara trettio, de öfriga mellan sjutton och tjugu år gamla. Jag dristade mig att fråga en af dem, hvad det var för ett skönt språk, som de talade, och fick till svar, att de voro från Rumänien.

Till Wien framkommo vi mycket tidigt på morgonen och hade rätt svårt att finna en bostad men hamnade till sist på »Erzherzog Karl» vid Kärnthnerstrasse, beläget i stadens centrum.

Sedan vi gjort toalett och frukosterat samt sett oss litet om i staden, togo vi en spårvagn, som förde oss till Schönbrunn. Detta ståtliga residens utmärker sig i synnerhet för sin vackra park och sina dyrbara, mycket väl underhållna trädgårdar. Själfva slottet är ofantligt stort, men dess arkitektur, som stammar från Maria Theresias tid, saknar dock verklig storslagenhet; de gröna fönsterluckorna förläna det dessutom en landtlig prägel. Vi voro inne i

kejsarens föräldrars rum, förut bebodda af hertigen af Reichstadt samt därförut af kejsar Napoleon.

På aftonen besökte vi Volksgarten, som bjöd på en utmärkt god musik; här samlas under sommaren Wiens societet. Damerna äro i allmänhet vackra och intagande; de hafva ofta anlag för fetma och utmärka sig genom sina stora mandelformiga ögon samt sina regelbunda anletsdrag. Man har en förnimmelse af att vara i grannskapet af Orienten.

Nästa dag begåfvo vi oss till Lichtensteinska biblioteket, där jag träffade den präktige doktor Falke, direktör för detta liksom ock för furst Lichtensteins tafvelgalleri samt dessutom en af direktörerna för österrikiska museet.

TH. VON HANSEN.

Han tycktes vara mycket glad öfver att få återse mig samt följde oss till Museum, tagande härvid vägen genom die Burg, som utgör en väldig stenmassa, på tre sidor inklämd mellan krokiga gator, och är kejsarens residens. Man ämnar emellertid restaurera detta slott. Vi sågo också det palats, som tillhör grefven af Chambord, och jämväl det, som prinsen af Wasa bebor. Falke förde oss genom stadens vackraste kvarter, där man på den plats, som fordom upptagits af de gamla fästningsvallarna, uppfört palatslika byggnader. Det är att märka, hurusom Wiens utveckling och industriella uppsving tagit fart omedelbart efter de senaste nederlagen mot Preussen. Från första ögonblick friare vindar började blåsa på kejsardömets mossbelupna institutioner, tyckes allt här hafva liksom vaknat på nytt samt frodats och förkofrats. En mängd rika magnater från Böhmen, Ungern och Siebenbürgen hafva äfven flyttat till Wien och låtit åt sig bygga präktiga palats samt lefva här upp sina inkomster. Man håller för närvarande på att uppföra flera offentliga byggnader, såsom universitet, parlament, museum m. m. Arkitekturen är här den mest omhuldade af de sköna konsterna; dess framstående mästare äro Hansen för den grekiska,

Schmith för den götiska och Ferstel för renässansstilen. Byggnaderna uppföras med stor ornamental lyx och i utmärkt material. Skulpturen, hvilken till stor del ingår i den yttre dekoreringen, förefaller mig dock att vara Wien-arkitekturens svagaste sida.

Vi lämnade Wien den 18 augusti, och resan fortsattes under hela natten fram till Berlin. Trots kriget märkte man här ingenting ovanligt, staden visade sitt hvardagliga utseende. Efter att hafva installerat oss på ett hotell, uppsökte jag vår legation, som, sedan Fr. Due blifvit minister, bytt bostad, och var det förenadt med ganska mycken svårighet att få reda på adressen; man skickade mig från den ena gatan till den andra, tills jag slutligen träffade den rätta.

CARL BENEDICKS.

Due bebor en treflig våning, prydd med en del miniatyrer, kuriosa m. m. Vi tillbragte dagen flanerande på Unter den Linden samt besökte Museum, där jag träffade Carl Benedicks, hvilken förargade mig genom sin brist på omdöme i fråga om konst. Den gamla tyska konsten, rikt representerad i Berlin, inger honom nämligen fullkomlig afsmak; han förmår ej däri upptäcka någonting vackert eller intressant. I stället förde han mig till en tafvelhandlare för att visa mig, som han sade, en charmant duk af Achenbach, hvilken han ämnade köpa. Jag afrådde honom dock från affären. Det befanns nämligen vara en vy från S:ta Lucia, belyst af en

sol eller en måne; man kunde ej blifva klok på hvilkendera som afsågs.

Middag intog jag tillsammans med Due och grefve Bylandt[1] på en restaurang. De båda diplomaterna svuro öfver preussarnes öfvermod, ännu outhärdligare efter deras framgångar. Bylandt klagade dessutom öfver sin regering, som icke förstod att sätta nog värde på de tjänster han gjorde sitt land under denna för förhållandena mellan Preussen och Holland bekymmersamma tid. Vi språkade sedan om forna gemensamma minnen, och måltiden blef på det hela särdeles glad.

Due är till sin natur rätt mycket gascognare men, såsom jag tror, verksam och intelligent; han saknar dock i viss mån den värdighet, man gärna ser hos sitt lands representanter i utlandet.

Samma afton afreste vi till Köpenhamn via Hamburg och Fredericia. På vägen blefvo vi bekanta med fru v. Wolffradt från Varberg och hennes tre döttrar, hvilka återvände hem efter några månaders vistelse i Schweiz.

I Köpenhamn råkade jag Ozeroff,[2] som var på väg till ryska mässan för att deltaga i högtidlighållandet af storfurst Alexanders ankomst samma dag. Denne påstås hafva infunnit sig här för att stärka sin svärfar i hans beslut att förblifva neutral.

På båten till Malmö befann sig prins August jämte svit och grefve v. Engeström med fru; dessa senare kommo från Paris, prinsen däremot från Homburg. Engeströms hade i såväl Frankrike som Tyskland varit nära att blifva tagna för spioner; utanför Travemünde hade de sett franska flottan, som experimenterade med strålkastare. Bland passagerarne var äfven en ung Stiernswärd, hvilken meddelade oss den förskräckliga olyckshändelse, Erik Gyllenstierna råkat ut för. Denne hade efter en middag hos en af sina grannar velat sätta ett kvarnhjul i gång och därvid ramlat ner i fallet samt slagit sig så illa, att han två dagar därefter afled.

Järnvägen förde oss öfver Jönköping till Sköfde, hvarifrån vi med skjuts anlände till Råbäck, där jag nu lycklig och glad åter befann mig i skötet af min familj.

[1] Nederländsk minister i Berlin, därförut i Stockholm. — [2] Se del II sid. 20.

16 sept.

Jag lämnade Råbäck den 13 sept. och reste direkt till Stockholm. I går begrofs öfversten baron Fricson, död till följd af en operation för sten. Ärkebiskop Sundberg förrättade jordfästningen, och hans griftetal beundrades allmänt. På aftonen hade vi en fest på Hôtel de Suède för landskapsmålaren Alfred Wahlberg, för närvarande på besök i Sverige och som ej kan återvända till Paris, så länge den belägring af staden, som nu förberedes, varar. Där voro ett 30-tal konstnärer och vänner samlade. Jag höll till festföremålet ett välkomsttal, då han gjorde sitt inträde i lokalen, och under aftonens lopp uppläste Dietrichson af honom författade verser öfver Konstakademiens nuvarande utställning, däri han mycket skarpt kritiserade densammas taflor. Han låter nämligen i sin dikt personerna på dukarna stiga ner från sina ramar och nattetid samspråka om sina ömsesidiga brister. Man skrattade uppsluppet åt sarkasmerna, som voro verkligen kvicka; de, som däraf träffades, dock mera sötsurt.

ALFRED WAHLBERG.

I dag åt jag middag med Edholm, hvarefter vi bevistade den nya synagogans invigning. Detta tempel, uppfördt i orientalisk stil men med upptagande af vederbörliga hebreiska attributer, är byggdt af Scholander; kolonner och ornament i kyrkans inre äro af trä samt målade i guld och färger, alltsamman utfördt med utsökt smak, enkelt men ändock rikt.

Ceremonien var mycket imponerande, musiken förträfflig. Rabbinen började med att tända den lampa, som från denna stund

skall hållas ständigt brinnande. Han talade sedan en timme och uppmanade sina bröder att älska nästan, utöfva välgörenhet samt fördraga andras tro. Denna predikan äfvensom bönerna voro fullkomligt i öfverensstämmelse med vår egen religion, endast Kristus nämndes icke. Man sade mig, att rabbinen, som begagnade sig af svenska språket, ehuru han jämväl späckade sitt tal med hebreiska citat, endast två år varit i landet.

Kungen har under sommaren vistats dels på Bäckaskog dels på jakter, senast hos Celsing, då det fäldes 13 älgar, däraf H. M. sköt två. Nu kommer monarken från Karlsborg, hvars nyinrättade underofficersskola, som har öfverste Weidenhielm till chef, inspekterats.

Edholm berättar, hurusom Carl XV ända till katastrofen vid Sedan efter hvarje fältslag eller fäktning försäkrat, att fransmännen varit segrare. Kungens adjutant och favorit d'Otrante, hvilken afrest till kriget, gör, efter hvad som sägs, för närvarande tjänst som adjutant hos general Trochu. Han medförde ett rekommendationsbref till kejsarinnan Eugenie, som då var regentinna. Hon hade sedan besvarat detta Kung Carls bref endast några få dagar, innan hennes flykt från Paris ägde rum.

19 sept.

Egron Lundgren tillbragte en del af förmiddagen hos mig med att gifva mig en lektion i akvarellmålning. Enligt hans åsikt är naturen utmärkt att rådfråga, men den skall ej slafviskt efterbildas; man skall anordna den på samma vis, som en kokett kvinna ordnar en bukett blommor.

Kl. 2 begaf jag mig till Ulriksdal, dit jag förut tillkännagifvit min ankomst. Deras Maj:ter, som jämte uppvaktningen höllo på med krocketspel, tycktes vara glada åt mitt besök.

Kungen är nedslagen öfver krigets gång och har numera inga stora förhoppningar om ett omslag till fransmännens förmån. Han sade sig samma dag hafva tillskrifvit general Castelnau, som befinner sig på Wilhelmshöhe. Jag föreställde honom, att brefvet troligen skulle komma att blifva läst af preussiska polisen; men H.

M. var öfvertygad om, att lille Due nog hittade på någon utväg att få det adressaten tillhanda. »D. är en utmärkt diplomat», yttrade H. M., »han vet tio gånger så mycket som sin kollega H.»

Det råkade vara första lysningsdagen för hoffröken Anna Braunerhielm. På aftonen spelades whist och efter teet biljard. Hofpredikanten Björnström återförde mig äfvensom Gyllenram i sin vagn till Stockholm.

Drottning Louise ser ej frisk ut. Hennes Maj:t afvaktar sedan en månad underrättelsen om sin dotters nedkomst.

J. W. GERTNER.

Jag besökte i dag för tredje gången vår utställning, där det finnes några goda taflor. Salmson har »En spåkvinna från Dalarne», som befinner sig midt i en grupp kvinnor samt efter att hafva sett i korten utpekar en ung flicka såsom hafvande. Denna duk har varit utställd i Paris innevarande år och inköptes då af baron G. Åkerhielm. Den är vacker i färgen, men figurerna äro ej naturtrogna; det är franska kvinnor klädda i daladräkter. Wahlberg har goda landskap. Edv. Bergh är däremot icke lycklig i återgifvandet af den norska naturen, hans tvenne stora taflor från detta land äro ledsamma; då behagar mig Rydbergs mera, fast densamma saknar harmoni i tonen. Gertner visar en samling porträtt mycket lika originalen, men de påminna om kolorerade fotografier. Denne man målar människor, som om han målade meloner; han äger rakt ingen känsla för det sköna och sätter lika mycket värde på ett par stöflar som på ett par ögon. Man kan t. ex. räkna hvarje

skäggstrå i herr Peyrons ansikte samt äfven hvart enda hår på hans hufvud.

Kungens porträtt är också måladt i samma manér; man tycker ej utan skäl, att han här liknar en mycket upprymd knekt. Danska skolan utmärker sig annars genom sina vackra marinstycken af Sörensen samt två genretaflor af Bloch, hvilka äro särdeles väl utförda.

21 sept.

I går mötte jag franske ministern Fournier, som berättade, att han före sin afresa från Paris haft en hel timmes samtal med kejsaren, hvilkens själförmögenher varit mycket nedsatta. När Napoleon förklarade krig, var han uppfylld af illusioner; han trodde sig sålunda kunna räkna på hjälp från en tredjedel af hela Tyskland, väntade af Sverige 30,000 man o. s. v.

22 sept.

Jag åt middag hos Oscar Alströmer och hans unga fru. Han är nära 60 år, hon endast 23. De föreföllo mycket nöjda med hvarandra. Där var äfven v. Möller med sin äldsta dotter. Han kommer från Preussen, där han fått in sin son vid ett dragonregemente; denne hade redan vid krigets utbrott utan faderns vetskap ingått såsom frivillig i preussiska armén.

Vi slutade aftonen på teatern, där man gaf en pjäs af Goldschmidt, »Engelsmän i Indien», hvars iscensättning ledts af E. Lundgren, hvarför man också här finner en särdeles intressant lokalfärg.

Jag träffade i dag Charles Lewenhaupt, som återkommer från Frankrike; dagen innan belägringen af Strassburg tog sin början, hade han lyckats smyga sig ut ur staden. Hans egendomar i Elsass hafva af preussarne blifvit alldeles utplundrade; också ser han sig till följd af bristande inkomster tvungen att draga in på sönernas underhåll. Den yngste af dem, Sixten, tjänar som volontär vid ett franskt gardesregemente.

Lewenhaupt säger, att man tillskrifver kejsaren skulden för Sedans kapitulation, samt att det aldrig kommer att tillgifvas honom, att han hindrat general Wimpffen att med återstoden af sin armé följa 3:e Zuavreg:tets exempel, som bröt sig igenom preussarnes linier och ankom till Paris, visserligen försvagadt men med bibehållen krigsära.

27 sept.

Var i går inbjuden att bevista kungens jakt; bytet blef 15 hjortar. Middagen efteråt serverades i riddarsalen vid småbord. Kungen hade vid sitt bord grefvinnan Constance Wachtmeister, Hedvig Bråkenhielm samt Oscar Dickson; drottningen vid sitt grefve Schulin, excellensen Wachtmeister och C. Manderström. Prinsarne och hofdamerna presiderade hvar och en vid sitt bord. Det var mycket gladt, men serveringen sker alltid för fort vid hofvet. På aftonen afbrändes ett fyrverkeri, hvarefter det dracks punsch, då H. M. föreslog en minnesskål för gamle grefve Beck-Friis, död sedan senaste jakten.

C. BECK-FRIIS.

Bland gästerna befann sig äfven Demirgian, nyligen återkommen i sällskap med en vän, en armenier, som är khedivens sekreterare. Dessa herrar tro på preussarnes tillintetgörande genom de guerillaband, som bildats i landet. Sedan Bismarck förklarat, att Metz och Strassburg böra tillfalla segraren, ser det ut, som om kriget skulle komma att envist fortsättas. Richthofen, preussisk minister i Stockholm, lär vara ursinnig öfver, att svenskarne lägga sina franska sympatier så öppet i dagen, samt hotar att hämnas. Han säger sig mycket väl kunna med begagnande af den honom i en neutral stat tillkommande rätten gifva en fest till

firande af sin monarks segrar, hvarigenom han antagligen skulle bringa det därhän, att pöbeln i hufvudstaden sloge in hans fönster. Det blefve då en casus belli. Polisen är emellertid varskodd och på sin vakt, försäkrar mig Wachtmeister.

Kommittén för Molins fontän, d. v. s. Fock, Tempelman och jag, har i dag konstaterat, att figurgrupperna nu äro färdiggjutna i brons. Vi voro och beságo dem på Myntet, och gjutmästaren Heroldt tillkännagaf samtidigt sin förestående afresa till München, där han ämnar stanna öfver vintern för att sedan till våren återvända och fullborda ciseleringen.

Ett telegram från Köpenhamn meddelar, att kronprinsessan Louise lyckligen nedkommit med en prins; sedan sex veckor väntades denna tilldragelse.

28 sept.

Jag träffade d'Otrante, som kommer från Paris; han hade erbjudit franska staten sin tjänst i förhoppning om att få inträda i armén såsom ryttmästare, men då man endast ville taga emot honom såsom simpel soldat vid infanteriet, betackade han sig och skyndade tillbaka till Sverige igen.

Han anser, att tillståndet i Frankrike är förtvifladt; arméns moral är rubbad. Den beskrifning han gör öfver slagfältet vid Gravelotte, som han dagen efter striden besökt, är förfärlig; högar af lik utaf människor och hästar snart sagt simmade i ett blodhaf. Kejsarinnan hade han sett; hennes hår hade hvitnat. Mac Mahon är, enligt d'O:s åsikt, den ende, som skulle kunna vara i stånd att upprycka armén, men denne marskalk befinner sig i fångenskap intill krigets slut.

29 sept.

Bildt, som kommit in från landet, har jag sammanträffat med; vi språkade politik. Fournier hade läst upp för honom en sammanfattning af det samtal, han haft med kejsaren några dagar efter det krigsförklaringen afgifvits. »Svenske kungen har utlofvat», säger Napoleon häri, »att ställa 30,000 man till mitt förfogande, så snart

han fått subsidier. Kung Carl har rätt att förklara krig. Riksdagen kan neka att lämna nödiga medel, men när Frankrike åtager sig detta, försvinna alla svårigheter.» —

Fournier svarade: »Kungen, som älskar Ers Majestät, kan nog sända 30,000 man, ehuru han svårligen skall finna en minister villig att kontrasignera ordern därom. Skulle nederlag följa, riskerar kungen emellertid afsättning. Föredrager nu Frankrike att löpa denna fara framför att låta Sverige behålla sin neutralitet och sin kung, vår vän»? — »Vid ett sådant alternativ», svarade Napoleon, »är neutraliteten att föredraga!»

4 oktober.

I fredags reste jag till Uppsala för att sedermera fortsätta till Väster-Åkers kyrka och inspektera de af Blackstadius därstädes nyligen restaurerade målningarna. Efter att hafva tillbragt förmiddagen med min son Fritz for jag på Knorrings inbjudan med honom ut till hans egendom Hammarskog, belägen vid Mälaren omkring 1$^1/_2$ mil från staden. Det är en stor byggnad uppförd af en Posse,[1] svåger till den store Torstenson. Utsikten därifrån är leende, rummen rymliga och bekväma. Friherrinnan Knorring, född De Geer, är en mera allvarlig dam, som synes vara en förträfflig husmoder. Hennes fyra barn tyckas mig nästan alltför väl uppfostrade. Knorring är äfven han en allvarlig man, mycket försiktig och tillbakadragen.

Följande dag reste jag med honom till Vik, där vi tillbragte dagen. Grefve Essen följde med oss till Väster-Åkers kyrka, hvars restaurering förefaller mycket lyckad. De gamla målningarna, hvilka delvis voro nästan utplånade, hafva blifvit fullständigt återställda i 14:e århundradets naiva stil.

Vi besågo därefter Viks samlingar, som äro smakfullt ordnade i den af Scholander för några år sedan restaurerade vapensalen. Grefvinnan Essen var mycket älskvärd. Vi återvände sedan på aftonen till Hammarskog.

Dagen därpå, som var en söndag, åhörde vi först predikan, som lästes af husfadern, hvarvid samtliga tjänare jämväl voro till-

[1] Riksrådet friherre Knut Göransson Posse.

städes. Sedan gjorde vi med hela familjen en längre promenad kring Mälarens stränder. En ung fröken Knorring, brorsdotter till värden, sjutton år och mycket vacker, var äfven med. Efter middagen återvände jag till Uppsala och fortsatte sedan vidare till Stockholm. Jag hade nu till ressällskap grefve Platen och brukspatron Björkman; vi samtalade om kriget och politiken för dagen.

I går åt jag middag hos Bildt, hvarefter han och jag tillsammans gingo på teatern. I kväll gjorde jag med Bildt en prome-

W. SANDELS OCH O. M. VON KNORRING.

nad pa Djurgarden i månskenet. Jag tillradde honom att söka utverka af Stockholms stad, att Molin finge uppställa modellen till sin fontän pa den plats, som artisten själf anser vara den för hans verk fördelaktigaste; herrar stadsfullmäktige kunna dä, innan de fatta sitt beslut, bilda sig en öfvertygelse om denna fontäns förtjänster såsom monument betraktad.

7 okt.

Dyrssen är i staden för att söka bilda ett aktiebolag; det är fråga om inrättandet af en fabrik i Göteborg för tillverkning af kemiska gödningsämnen. Magnus Hallenborg, som jag mötte, föreslog mig

att med honom besöka Södra teatern, där vi sågo ganska skrala stycken. Fahnehielm, med hvilken jag at middag på Sällskapet, begifver sig nu till Linde, hvarest han köpt ett hus; han har utsetts till direktör för den järnväg, som skall förbinda denna ort med Örebro.

Knut Bonde gifte i går bort sin dotter med löjtnant v. Horn vid Andra gardet. Man talar i staden om skilsmässa mellan Th. Ankarcrona och hans fru, född Lamberg, hvilken ehuru femtioårig råkat blifva kär i sonens f. d. informator v. Bergen och nu vill gifta sig med honom.

M. HALLENBORG.

9 okt.

Åt middag i går med Hallenborg. Har i dag träffat reformerte prästen Puaux, som kommer från Sedan, där han under flera veckor gjort tjänst vid schweiziska ambulansen som fältpräst. Den beskrifning han gör öfver demoralisationen i franska armén är bedröflig. Det finns icke mer någon disciplin, ej heller någon tillit till de styrande. Invånarne i de af kriget hemsökta trakterna hafva förlorat allt; inga kreatur där mera, ingen skörd; ja, de sakna ofta tak öfver hufvudet. P. ämnar hålla ett föredrag till förmån för de sårade.

Jag var sedan på middag hos arkitekten Rothstein tillsammans med Scholander, E. Lundgren, Boklund och Anckarsvärd; det ta-

lades politik. Lundgren prisade de engelska institutionerna samt sökte bevisa nyttan af en stark aristokrati, utan hvilken han ej anser någon stabilitet möjlig. Enligt hans mening är i Frankrike just bristen på denna faktor den förnämsta orsaken till de olyckor, som nu öfvergå detta land. Napoleon skulle i en sådan aristokrati hafva funnit en kraftig motvikt mot folkets dåraktiga krigslystnad.

10 okt.

I går var Lundgren hos mig och uppläste ett tryckark af den italienska resebeskrifning, som han ämnar utgifva. Det handlade om vårt sammanträffande i Italien 1842. L. ville först underrätta mig, innan han offentliggjorde mitt namn. Sedan gjorde vi en promenad i Karlbergsparken samt återvände hem öfver Kungsholmen. Lundgren förutspår, att hertigen af Aumale skall blifva regent i Frankrike, Montpensier i Spanien samt kardinal Bonaparte nuvarande påfvens efterträdare. Aftonen tillbragte jag på Operan och hörde »Afrikanskan». Signe Hebbe är utmärkt i Selikas roll. Stycket, som uppsatts med stor lyx, visar äfven ett godt samspel; skada bara, att Ambrosi skall vara så liten till växten trots sina två tum höga klackar.

12 okt.

Få nyheter från Paris' belägring, undantagandes att inrikesministern Gambetta i ballong afrest till Tours för att uppelda sina kollegers energi, ett kraftprof, som utgör en af de få uppfriskande händelserna under detta krig. Ministerns återfärd genom luften blir säkerligen svårare att utföra.

Preussarne fortfara med sitt skräcksystem; så snart invånarne i ett samhälle begagna sina vapen till försvar, strax sättes eld på deras bostäder, och själfva nedskjutas de eller hängas. Puaux berättar, att ett engelskt bolag ämnar inköpa Bazeilles[1] samt låta denna bys ruiner kvarstå i syfte att till eftervärlden bevara ett monument, som visar, hur tyskarne förstodo kriget 1870. Om-

[1] Fransk by, som af invånarne hårdnackadt försvarades mot tyskarne och af dessa blet nästan helt och hållet förstörd.

rådet skulle i så fall inhägnas och inträdesbiljetter till detta retrospektiva museum säljas.

14 okt.

Hoffröken Anna Braunerhielms bröllop med stallmästaren Sverdrup ägde rum i går kl. 4 e. m. i Ulriksdals vapensal; därefter gåfvo Deras Maj:ter middag vid småbord för 130 personer. Kammarherrarne fungerade som värdar enhvar vid sitt bord. En oförutsedd omständighet föranledde i sista stund en allmän omplacering af damerna. Fru Hwasser, inbjuden till ceremonien, hade icke blifvit medräknad bland gästerna vid middagen; hon anvisades i stället plats vid kammarfruarnas bord. Aktrisen och hennes man, stötta häröfver, hotade att begära sin vagn. Förste hofmarskalken fick nu order att skaffa frun plats bland de öfriga damerna.

De nygifta sutto mellan kungen och drottningen; deras skål blef föreslagen. Middagen var mycket glad; man förflyttade sig efteråt till riddarsalen för att dricka kaffe och därifrån till Oxenstiernska salen för att röka och dricka punsch.

Bruden tog sig förtjusande ut, hon påminde om »Bybruden» af Greuze. Brudgummen ser äfven bra ut men har väl mycket markerade drag.

Jag blef kvarbjuden till te. Kungen lät sedan spänna för sina små hästar för att föra mig hem. Bland brudtärnorna strålade den vackra fröken Koskull, storväxt, blond med eldiga ögon; hon behagar kungen mycket. Drottningen bad mig om en ritning föreställande civilministern Bergström i en ballong.

Båda prinsarne jämte gemåler deltogo i festen äfvensom hela hofvet; dessutom voro grefvinnan Carl Wachtmeister samt några af grannarne inbjudna. De nygifta afresa till Kristiania och ämna härifrån fara till Wien för att stanna där öfver vintern. Deras Maj:ter inflytta i morgon till hufvudstaden.

Kommittén för Molins fontän sammanträdde i afton. Man enades om, att Molin skulle afsluta sin modells öfre partier och att kommitén borde för staden framlägga nytt kostnadsförslag för monumen-

tets uppsättande till ett pris af 25,000 rdr i stället för de 37,000, som arkitekten förut beräknat. Molin delgaf oss sina bekymmer med hänsyn till sin sjukdom, som kan bortrycka honom endera dagen. Det blir därför nödvändigt, att han utan uppskof fullbordar sitt verk.

17 okt.

Kungen visade mig ett bref från general Castelnau, dateradt Wilhelmshöhe, som utgjorde svar på ett dylikt från H. M., däri denne efterhörde kejsarens tillstånd. Generalen säger, att hans monark aldrig mått bättre än efter katastrofen vid Sedan.

Kungen gaf mig i present en tafla, målad af M. Reynart[1] från Lille och som denne skickat honom; ramen är mycket vacker.

Gambettas och Bourbakis ankomst till Tours ger åt Frankrikes vänner en glimt af hopp. Man väntar, att de skola förmå meddela de styrande något af sin egen energi. Prefekten Kératry har äfven lämnat Paris i ballong.

21 okt.

I går var jag åter hos kungen för att öfverlägga om formatet på den katalog, Falke skall låta trycka i Wien. H. M. höll på med att enligt Wahlbergs anvisningar retouchera sina senaste taflor; denne artist har hos kungen aflöst Boklund.

Änkedrottningen lär i ett deltagande bref hafva tillbjudit kejsar Napoleon att taga till sig hans son, för hvilken hon stått fadder, men kejsaren hade afböjt detta och härjämte förklarat, att han mindre sörjde öfver sin förlorade krona än öfver det beklagansvärda tillstånd, uti hvilket han lämnat Frankrike.

Jag slutade min dag på Konstnärsklubben, där jag bidrog till munterheten genom att sjunga några ateliervisor. Klubben sammanträder hvarje torsdag kl. 7—11; man språkar, röker och dricker. Kl. 9 serveras supé till ett fastställdt pris af 1,25 per man, sedan återgår man till småborden och groggen eller punschen. Scholander är själen i klubben, han är äfven dess populäraste talare. De vanliga sångarne äro Nyström och Billing. Dessa

[1] Se sid. 117.

aftnar, tillbragta i intim samvaro och midt bland nyutställda taflor, underlätta tankeutbyten om skön konst samt underhålla artisternas vänskapliga förbindelser med hvarandra.

Enligt en depesch från Hochschild i London skulle det vara fråga om fred mellan Preussen och Bazaine, under villkor att Napoleon återtager regeringen, till dess att en konstituerande församling hinner sammankallas. Öfriga villkor äro: Frankrikes integritet orubbad, fästningarnas raserande samt 2 milliarder åt Preussen, som äfven erhåller Luxemburg. Dessa förslag, mycket mindre förödmjukande för fransmännen än de förut framställda, tyda på, att tyskarnes ställning börjar försämras. Jag tviflar likväl på, att republikens regering går in på dem.

J. SCHÜSSLER OCH F. PUAUX.

Rom i italienarnes händer, påfven beröfvad sin världsliga makt, Mazzini försonad med monarkien, Garibaldi fransk general, Spanien kungarike — se där sannerligen händelser, som man för några veckor sedan ingalunda kunnat vänta sig.

23 okt.

I dag konsistoriesammanträde i franska reformerta kyrkan. Det blef ganska stormigt, emedan Schüssler och pastor Puaux kommo i häftig tvist angående församlingens klockare, hvilken Puaux påstod hafva skrattat under gudstjänsten. Schüssler tog honom i försvar och förnekade, att mannen vore skyldig. Detta gräl, mycket litet intressant, räckte så länge, att jag satt öfver

min middag och måste i pastorns sällskap gå på en restaurant. Regnet öser ner sedan åtta dagar; man kan blifva melankolisk för mindre.

26 okt.

Kommer från ett judiskt bröllop hos herr L. Lamm, som gifte bort sin dotter med en af mina arkitekter Jacobsson. Ceremonien liknar ungefär den, som äger rum i lutherska kyrkan; enda skillnaden består däri, att rabbinen under densamma tvenne gånger bjuder brudparet bröd och vin samt att han utsäger en del af vigselformuläret på hebreiska. Prästen meddelade mig efteråt, att nämnda bruk vore äldre än kristendomen och användes vid alla familjefester. I det man välsignar Guds timliga gåfvor, prisar man hans godhet.

Bruden är liten och klen med granna ögon, arf efter modern, som bör hafva varit mycket vacker och är en särdeles älskvärd dam. Väggarna i salongen prydas af oljemålningar, kopior utförda af henne själf efter sådana taflor, som hon särskildt tycker om. Jag återsåg här en gammal ungdomsbekant, fru Lamm f. Behrens, som presenterade mig för en ovanligt vacker och älskvärd dam, fru Rubenson f. Salmson, med hvilken jag länge underhöll mig. Till supén förde jag värdinnan och föreslog skålen för värdfolket. Den store finansmannen Wallenberg såg mig ej ut att finna detta i sin smak. Han tycker sig förmodligen vara en mera betydande person än jag, och däri har han rätt såtillvida, som han i materiellt hänseende äger mycket mera inflytande än jag, men det vore sorgligt, om penningen toge försteg framför konsten; också ansåg jag mig i min egenskap af öfverintendent icke behöfva vika för bankdirektören.

29 okt.

Metz har fallit! Tre marskalkar, 6,000 officerare och 170,000 man äro preussarnes fångar. Nu anser jag Bismarck äga full rätt att fordra Metz och Strassburg som säkerhet mot ett nytt angrepp från Frankrikes sida. Dessa fästningar hafva tagits med vapen i

hand, och enligt krigets obevekligt stränga logik tillfalla de segraren. Denna serie motgångar, som träffar en nation, troende sig oöfvervinnelig och hvilken sedan fyrtio år liksom bestämde Europas öden, är en hård läxa för demokratien; säkert har densamma följt orätt väg och lider nu följderna häraf.

4 nov.

I går höll pastor Puaux sitt föredrag till förmån för de i kriget sårade samt beskref åtskilliga händelser under sin vistelse vid ambulansen. Prins Oscar med gemål var närvarande och hvarje plats upptagen. Efter alla skildringar af ifrågavarande slag, som stått att läsa i tidningarna, var det svårt att komma fram med något nytt; också fann jag talaren mindre intressant, än jag väntat. Han visade emellertid takt och undvek alla för tyskarne sårande antydningar.

Kungen och drottningen befinna sig för närvarande i Köpenhamn, dit de rest för att öfvervara dottersonens dop; denne lär enligt officiella beskrifningar under ceremonien hafva skrikit med full hals, hvilket påstås vara ett godt omen för framtiden.

Edholm, Douglas, d'Otrante och Vegesack åtföljde kungen, grefvinnan Piper samt hoffröken Emma Braunerhielm drottningen.

Skandinaviska banken vill köpa reformerta kyrkan och tycks vara böjd att betala 125,000 rdr, men vi vilja hafva 150,000. Om affären blir af, skall i stället ett vackert tempel uppföras i en stillsammare trakt.

Konstnärsklubben beslöt i går att fira Thorvaldsens hundraårsdag med en minnesfest med lefvande bilder, musik och ett af Dietrichson hållet föredrag öfver den store mannen.

7 nov.

Arkitekten Törnqvist var hos mig i dag på uppdrag af den kommitté, som skall anordna festen för Thorvaldsen, och anhöll, att jag skulle blifva dess ordförande. Jag infann mig också i enlighet med dessa herrars framställda önskan samma afton hos Molin för att med dem språka om saken. Det beslöts, att högtidligheten

skulle äga rum i Börssalen. Molin modellerar en kolossal byst af mästaren, kring hvilken afbildningar af hans förnämsta verk skola uppställas. Dietrichson håller festtalet. Hedberg författar verser, som sjungas till Thorvaldsens ära, och slutligen framställes i en tablå dennes apoteos med de nio muserna omgifvande konstnären, under det att bildhuggarekonstens genius bekröner hans hufvud. De vackraste kvinnliga eleverna vid Konstakademien skola föreställa muserna.

Deras Maj:ter återkommo i går från Köpenhamn. Efter Metz' kapitulation går det allt sämre och sämre för fransmännen. Paris, Marseille, Lyon, Bordeaux och Perpignan befinna sig i full anarki. Regeringen envisas med att ej vilja höra talas om fred, ifall en enda tum jord skall afträdas åt fienden.

8 nov.

Såg i dag på morgonen kungen, som berättade mig Edholms förlofning med Emma Braunerhielm; det är 30 års skillnad i ålder mellan dem. H. M. beskref äfven sitt besök i Jerichaus och hans frus atelierer i Köpenhamn. Mannen modellerar en staty öfver Örsted i nutidsdräkt omgifven af de tre nornorna, om hvilkas namn och attribut han tycks vara alldeles okunnig. Frun å sin sida hade visat H M. sina studier från flera harem i Orienten med kvinnor målade omkring ögonen samt föga i kungens smak äfvensom ett porträtt af grekiska drottningen med alltför tjocka armar och prydd med rosor så starka i färgen, att man fick ondt i ögonen af att betrakta dem.

10 nov.

Scholander och jag bjödo i går vännen Arsenius på middag på hotell Rydberg. Samma morgon hade Molin på Carl XIII:s torg mellan de båda kungabilderna uppställt en modell af papp utaf och i samma storlek som hans fontän; vattnets fall framställdes medelst ett tunt gasflor. Herrar stadsfullmäktige voro inbjudna att närvara vid detta prof och kunde själfva öfvertyga sig om monumentets fördelaktiga proportioner; det föreföll på intet vis för litet

för platsen och harmonierade utmärkt med omgifningen. Kungen hade äfven infunnit sig i Bildts sällskap. Allmänna intrycket var godt, och jag hoppas, att de 27,000 rdr, som fattas för verkets fullbordande, blifva af staden beviljade.

Adelswärd, som begärt tillstånd att få lämna Paris, kvarhålles af preussarne i Versailles jämte sin attaché G. Lewenhaupt. Unge Bildt representerar Sverige i Tours; Åkerman stannar kvar i Paris.

14 nov.

Var i går inbjuden till middag på slottet. Där voro äfven Hedvig Bråkenhielm med sin syster Marie Louise och hennes man Barnekow, H. Falkenberg, Nordlander samt Demirgian. Den sistnämnde ordade vidt och bredt om de senaste nyheterna. Han försäkrade, att Ryssland nu skulle förklara sig löst från alla bestämmelser i traktaten af år 1856, och tror, att tsaren kommer att draga nytta af den pågående konflikten genom att till sin fördel afgöra den orientaliska frågan, samt att det blir Turkiet, som med sitt oberoende får betala Frankrikes nederlag, under det England, ur stånd att motsätta sig Rysslands politik, får se sin handel på Indien hotad.

Jag tillät mig framhålla den åsikten, att Englands kapital nog skulle kunna åstadkomma en koalition med Österrike i spetsen, som satte stopp för Rysslands och Preussens öfvervälde. Kungen tog då häftigt uti och påstod, att England genom att egoistiskt afhålla sig från allt deltagande i den senaste konflikten förlorat hvarje inflytande på världspolitikens gång och icke skulle finna någon stat nog dåraktig att vilja förbinda sig med detta rike.

Den, som lefver, får väl se.

Efter middagen spelade vi whist med kungen och, sedan vi druckit te, förevisade Demirgian ett album med vackra fotografier från Egypten. Man påstår, att D. haft giftastankar med hänsyn till fröken Emma Braunerhielm. Jag observerade under middagen hans ögonkurtis; hans ömma blickar korsade Edholms, som voro riktade åt samma håll. Drottningen var denna dag ej alls till sin fördel.

19 nov.

Firandet af Thorvaldsens hundraårsdag ägde i går rum på Börsen inför en fulltalig publik, bland hvilken den kungliga familjen tagit plats å en särskild tribun. Hedberg uppläste en dikt; Dietrichson talade därefter en timme. Parbrikollkören lät höra sig, och mellan programmets olika nummer spelade Andra gardets musikkår. Det hela tycktes slå an, ehuru jag för min del fann aftonen bra lång och musiken för bullrande. Drottningen såg heller icke ut att hafva roligt. Efteråt gafs supé för dem, som medverkat vid föreställningen; jag höll då tal, tackande dem å kommitténs vägnar. Sedan blef det flera anföranden, och sångarne gjorde sitt bästa; deras röster läto nu, tack vare flitigt tömda glas, betydligt klarare än i början. Det slog mig, hurusom dessa herrar, hvilkas flertal hunnit medelåldern, voro behäftade antingen med stora magar eller ock ytterlig magerhet, en naturlig följd af många nattvak med ty åtföljande sång och mycket pokulerande. — Väl att festen är öfver; jag känner mig liksom befriad från en tryckande börda, eftersom mitt namn blifvit däri inblandadt och jag ej varit utan oro för utgången. Artister äro i allmänhet opraktiskt folk; man kunde också märka detta på en del anordningar, såsom i fråga om belysningen i trapporna, inrättandet af kapprum m. m. Allt detta var anförtrodt åt arkitekten Törnqvist och lämnade mycket öfrigt att önska. Inkomsterna betäcka emellertid icke utgifterna, utan det blir en 150 rdrs brist, som måste fyllas genom tillskott från klubbens besparingar.

24 nov.

Vi öfvervoro i går, inbjudna af kungen, föreställningen af »Hvita frun». Jag superade sedan i sällskap med d'Otrante, N. Gyldenstolpe och expeditionschefen Nordenfalk. Det talades om kriget; ett vanligt diskussionsämne. Preussen bereder sig att inkorporera tre nya stater i Nordtyska förbundet: Baden, Würtemberg och Bayern; detta är den första verkliga fördel, som det skördar af sina segrar. Loirearmén kommer troligen att dela lika öde med

den vid Sedan; de tyska trupperna omsluta den mer och mer med en järnring, ur hvilken densamma skall hafva svårt att frigöra sig.

På teatern träffade jag vår generalkonsul i Holland Egidius, hvilken uttryckte sitt beklagande öfver, att Louis Wrede blifvit återkallad från ministerposten; denne hade nämligen lyckats vinna holländarnes sympatier. Från Wrede har jag för resten haft bref, däri han gör en lysande beskrifning på Frijsenborgs slott, hvarest han tillbringat fjorton dagar i sällskap med en hel del jägare och vackra damer. Den gamle kavaljeren lät helt föryngrad efter denna förtjusande sejour.

26 nov.

Drottningen afreste i går på morgonen med snälltåget till Haag, dit Hennes Maj:t genom telegram kallats att infinnna sig, därest hon önskade, innan det vore för sent, ännu en gång se sin döende moder. Fröken Reutersward, Gustaf v. Essen och Schüssler följa henne på resan. Kungen ämnar begagna sig af tiden som gräsänkling och därunder gifva små middagar för sina vänner. De togo i går sin början, då några intima sångare voro inbjudna.

Efter en stor familjemiddag hos Alströmers gick jag att se Dietrichsons nya stycke »Madonnabilden» med motiv, efter hvad som påstås, hämtadt från verkligheten. Det poetiska ämnet är spirituellt behandladt i vackra vers, men det goda intrycket störes genom det groteska sätt, hvarpå nästan samtliga personer framställas. Denna fars stöter känslan för det passande hos publiken, som förblir kall och illa till mods.

Vid dagens akademisammanträde beslöto vi att af regeringen begära rättighet att öka antalet hedersledamöter från 10 till 15, hvilket skulle sätta oss i stånd att belöna åt Akademien liksom åt de sköna konsterna gjorda tjänster af framstående enskilda personer. Under tio år har ingen ledighet ännu uppstått; det tycks verkligen, som om med värdigheten skulle följa ett gåfvobref på långt lif. Mitt förslag antogs med alla röster utom en; vi voro sexton voterande.

30 nov.

Genomgick i dag i detalj den bostad, som är upplåten åt justitiestatsministern men sedan tio år tillbaka uthyrd till Skollärarinneseminariet och hvilken blir ledig till våren. Huset, inredt af skulptören Byström, är icke passande för sitt nuvarande ändamål, hvarför ministern också söker blifva af med en bostad, som han ej kan begagna. Han önskar där i stället inhysa Statistiska byrån, men Berg finner lokalen allt för aflägsen från stadens centrum.

F. J. WREDE.

1 dec.

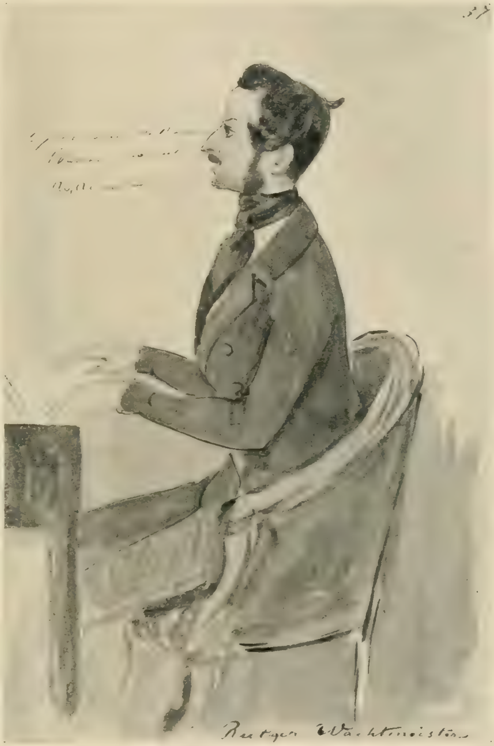
Middag i dag hos kungen; bland gästerna voro prins August, general Wrede, Demirgian samt en vän till den senare grefve de Maubeuge, fånge på hedersord efter att vid Sedan i spetsen för 50 man hafva brutit sig igenom preussarnes linjer och öfverskridit belgiska gränsen. Han var kapten vid 1:a Zuavregementet och är trettioårig med öppen blick samt godt sätt. Denne fransman klandrade skarpt Bazaine för hans åtgöranden före och efter belägringen af Metz. Kung Carl tycktes vara alldeles förtjust i bemälde

officer samt förärade honom efter middagen en sabel af svensk tillverkning.

Tvenne ballonger, som gått upp i Paris, hafva fallit ner i Norge; en af dem med två passagerare landade efter 17 timmars färd på ett öde fjäll i Telemarken. De framkommo först efter 19 timmars vandring till Drammen, där de fingo ett utmärkt mottagande. Man sväfvar i okunnighet om deras namn och yrke.

5 dec.

I går firade A. G. Leijonhufvud sitt silfverbröllop. Rütger Wachtmeister och jag, som varit hans marskalkar, hade hedersplatserna vid festen; den förre höll vid middagen festtalet, och jag skulle göra det vid supén, men kungen, som jag förut vidtalat, öfverraskade sällskapet med sin ankomst samt öfvertog själf detta värf.

RÜTGER WACHTMEISTER.

Stadsfullmäktige hafva beslutit bekosta fullbordandet af Molins fontän äfvensom densammas uppsättande; åttio röster voro för samt åtta emot. Min idé att på Carl XIII:s torg uppställa en modell af konstverket har i synnerhet bidragit till det lyckliga resultatet; hvar och en har därigenom själf kunnat öfvertyga sig om fontä-

†

nens goda proportioner med hänsyn till den plats, för hvilken den är ämnad.

Knut Bonde, Fock och jag hafva varit kallade till prins Oscar för att språka om de förberedande åtgärder, som borde vidtagas

CARL XV OCH GREFVE DE MAUBEUGE.
De öfriga äro Demirgian, d'Ortrante och Edholm.

för den blifvande Londonutställningen, samt utse sekreterare, till hvilken plats jag förordade någon sjöofficer; det gäller nämligen först och främst att välja en praktisk karl, van vid punktlighet och mäktig engelska språket. Dessa egenskaper finner man ofta hos sjöofficerare.

Mitt förslag vann gillande, och prinsen lofvade att vidtala Oxenstierna, som varit använd vid Riksdagens kansli och hvilken H. K. H. finner lämplig för platsen.

6 dec.

I dag hade prinsen hos sig samlat medlemmarne af juryn för världsutställningen i London. Det utsågs ett verkställande utskott bestående af sju medlemmar. Bergh och jag tillhöra detta såsom representanter för sektionen för skön konst; Fock blef föredragande, Oxenstierna sekreterare. Hvarje sektion åligger att söka hopsamla de föremål, som skola utställas och tillhöra ifrågavarande verksamhetsområde. Endast för arbeten af prima slag kommer plats att beredas. De sköna konsterna erhålla blott ett utrymme af 300 kv.-fot för taflor och 400 för skulptur; allt skall vara uppvisadt för juryn före den 15 jan. samt expedieradt till London den 1 mars. Det blir äfven en afdelning för trädgårdsprodukter. Hvilken ironi gentemot Sverige särskildt vid ifrågavarande årstid, då marken i regeln är betäckt med en fot djup snö!

10 dec.

Afskedsfest för gravören Skill, till hvilken jag med ett litet tal öfverlämnade den medalj, han tillerkänts såsom belöning för flerårig tjänst vid Illustrerad tidning. Under supén höllo Dietrichson och Hedberg tal för hedersgästen. Wieselgren, tidningens redaktör, var frånvarande till följd af sin unga hustrus död.

Drottning Louise har förlorat sin moder; man väntar H. M:ts återkomst den 22. Louis Wrede är beordrad att till prins Fredrik framföra kungens beklagande af sorgen. Femton dagars hofsorg har anbefallts.

12 dec.

Byggnadsförslaget rörande Musikaliska akademien expedierades i dag från öfverintendentsämbetet; det hade omarbetats af akademiens kamrerare Sillén, som tror sig förstå arkitektur, men hvilkens fasadritningar vi icke kunnat godkänna, ej heller hans kostnadsberäkningar, som måst höjas från 155,000 till 170,000 rdr.

Få nu se, om Riksdagen visar sig mera medgörlig än i fjol och beviljar nödiga medel till detta byggnadsföretag, som kommer att betydligt inkräkta på utrikesministerhotellets tomt.

17 dec.

På Konstnärsklubben i tordags uppläste Scholander ett satiriskt stycke på vers riktadt mot Dietrichsons »Madonnabilden». Där fanns för mycket bitande kvickhet för att kunna framkalla ett godt skratt hos åhörarne; bland dessa funnos dock många, som icke voro missnöjda med att se sig hämnade efter Dietrichsons giftiga kritik af deras arbeten, hvilken nyligen varit införd i Illustrerad tidning. D. var närvarande vid uppläsningen.

På middagen i går hos Plessen uppstod en häftig träta mellan värden och baron Wahrendorff. P. påstod nämligen, att bordeauxvin måste bland andra egenskaper äfven hafva den att vara syrligt. »Jag anför som bevis härför», sade han, »att Wahrendorffs alla viner äro sura!» W. började genast protestera mot detta ohyggliga påstående, hvilket han tog som en personlig förolämpning. Vid cigarren fortsattes dispyten, tills slutligen W. bedröfvad gick sin väg. Bland andra gäster var där den nye italienske ministern Gianotti, hvilken ser ganska tarflig ut, samt general Meijer, som medfört till värdinnan en af honom målad solfjäder. Vi sutto $2^1/_2$ timmar till bords. Efter intagen måltid och drickandet af åtskilliga glas cognac blef värden tämligen påstruken. Han behagade nu hedra mig med ett tal, prisande mina utmärkta egenskaper.

Konstföreningen inköpte i dag 26 st. taflor för en summa af 4,000 rdr. Man hade erbjudit oss konstverk till ett sammanlagdt värde af 30,000 rdr. Det fanns alltså flera besvikna än lyckliga.

27 dec.

Till julklapp förärade kungen mig en mycket vacker guldklocka med H. M:ts porträtt i emalj, ett dussin tallrikar, illustrerade af Martin och som tillhört Bellman, samt några småsaker; allt bevis på monarkens välvilja för min person.

Juldagen åt jag middag hos H. M. tillsammans med Manderström, d'Otrante, Demirgian och Vegesack; efteråt spelades whist. Jag följde sedan d'Otrante till Sällskapet, där vi inmundigade whisky och äfven drucko gubben K. pirum.

29 dec.

Middag hos prins Oscar med kungen, Bildt, Lagerberg, J. Beck-Friis, d'Otrante m. fl. Vid cigarren pratades politik och krig, outtömliga ämnen för diskussion. I går stor middag hos Daschkow.

31 dec.

Drottningen anlände i går afton från Holland. Kung Carl reste henne till mötes ända till Laxå. I dag var det kommittésammanträde hos prins Oscar i och för Londonutställningen. Efter tre timmars tämligen intresselös diskussion upplöste prinsen sammanträdet samt bad mig följa med sig på en promenad. H. K. H. omnämnde härunder ett ganska häftigt uppträde i Musikaliska akamien, i hvilken prinsen är preses. En af medlemmarne F. hade tillåtit sig opassande utlåtelser gentemot honom, hvilket haft till följd, att han af preses fått en ordentlig skrapa. Innan emellertid prinsen lämnade sammanträdet, hade han bedt akademien ej vidare återvälja honom till preses, emedan hans ställning icke tilläte honom att utsätta sig för dylika förolämpningar.

Stor uppståndelse bland ledamöterna, hvilka först efter många öfvertalningar och ursäkter lyckades öfvervinna prinsens betänkligheter. För att blidka honom antogs en dagordning af innehåll, att akademien hoppades, att dess ledamöter hädanefter vid diskussionerna skulle begagna sig af ett mera passande språk.

Centraltryckeriet, Stockholm 1912.